بسم الله الرحمن الرحيم

ހަލާކުކުރެއްވި އުންމަތްތަކުގެ ވާހަކަ

2010

އަލްއިމާމު އިބްނުކަޘީރު

ތަރުޖަމާ: އަބްދުއްރައްޒާޤު ޢަލީ

ޕްރޮވިންޝަރި ކާޑު ނަންބަރު:

C-142/2010/10

ދަރަގަދަ ޕަބްލިކޭޝަން



ފެށުން

ޙަމްދާއި ޘަނާ ހައްޤުވެގެންވަނީ އިންސާނުން އުފެއްދެވި އެންމެ ރަނގަޅު އިންސާނުންނަށް ބާރުދެއްވި ރަޙްމަތްވަންތަ الله ސުބްޙާނަހޫ ވަތަޢާލާއަށެވެ. ސަލަވާތާއި ސަލާމް ލިބިވޭން އެދި ދުޢާކުރަނީ މުއްސަނދިކަމުގެ ވާތް ނަބިއްޔާ މުޙައްމަދު ސައްލަالله ޢަލައިހި ވަސައްލަމަށެވެ. މިސަފަރާތުގައި އެކުލެވޭ ފޮތުގެ އާދޭސްތައް ޢަމަލުކުރުމަށް ނަސީބުވުން އެދެމެވެ.

ޤުރްއާނަކީ، ބިނާކުރުމާއި، ސުލްޙާއި އާއި، މުޢުޖިޒާތް ފުދިފައިވާ މުޤައްދަސް ފޮތެވެ. މިއީ އެމީހުންގެ ދިރިއުޅުމަށް ކަމުދާ ހުރިހާ ގޮތްތަކެއް ލިޔެވިފައިވާ ފޮތެވެ. ނަބަވީ އެކަންކަމެވެސް އިޞްލާޙް ކުރެވޭނެ، އަދި އިސްލާމްދީނާ ގުޅުން ބަދަހި ކުރަން ވާލު ބައެއް ހަމަ ގޮތްތަކާއި ދުނިޔޭގެ އަދި ހަގީގީ ގުޅުން ރައްކާތެރިކޮށް ދޭން الله އަޙަރަމް ފުރިހަމަ އިޚްލާޞާއި ފުރަތަމަ ވަޙީ، މިއަދު މިފަދަ ކަނޑައެޅޭގޮތަށް ހޯދުނު އިޞްލާޙް ކުރެވޭނޭ ގޮތްތަކާ ދިރާސާކުރުމަށް. އިސްލާމީ އެންމެ ބޮޑު އަސާސްތަކުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ ރަނގަޅު ގޮތުގައި ކިޔަވައިދިނުމާއި އެއާއި ގުޅޭ ކޮންމެ ކަމެއް ބާއްވަން ވަކި ބިންގާފަދައި، ސުލްޙާއި، ގަދަފަދަ މުޤައްދަސް، މިފަދަ ކަންތައްތަކެވެ. ވީމާ މިފަދަ ކަންތައްތައް ކުރިއަރުވަން ބޭނުންވެއެވެ. އިންސާނުންގެ ތެރެއިން ޒިކުރުކުރާ ދުނިޔޭގެ ހަމަ ނިޒާމު ދިރިއުޅުމަށް އެކަށޭނަ ގޮތުން މުދައްރިސުން ކަންތައްތަކެވެ.

ތަޢުލީމީ ދާއިރާތަކުގައި މިފަދަ ހިދާޔަތެއްގައި އިސްލާމީ އުސޫލުތަކެއް ހޯދުމަށް ސަބަބެއް، ހޯދުނު ކަމެއްކަމެވެ. އަދުގެ ދުނިޔޭގެ ފޯރިޔާ އަދުގެ ދުނިޔެއަށް މިފަދަ ކަމުގެ ބިންގާފަދަ ބިނާކުރުމާއި، އިސްލާމީ ވަގުތު ޙަޤީޤަތް ތަޤްދީރުގައި الله ގެންދެވުމެވެ.

21 ޖޫން 2010

ޙަސަން ޢަބްދުއްސައީދު

ޤުރުއާނުގެ ނަމުގެ މާނަ

ޤުރްއާނުގެ ނަމުގެ މާނަ އަކީ الله ތަޢާލާ، ޢަރަބި ބަހުން ތަޢާލާ މުޙައްމަދު ބަންޑާރަކަން އުފާން ރަސޫލުﷲ ނާޒިލުކުރެއްވި، އެއީ ޖިބްރީލް ޢަލައިހިއްސަލާމް މުޢުޖިޒާތެއް ކަމުގައި ނަބިއްޔާއަށް، ޢިބާދަތެއް ކަމުގައި ކިޔަވާ އެންމެ ބޮޑު ކިތާބެވެ. ޤުރްއާނުގެ ބަސްތަކާއި މާނަ ނަމަކީ ތަފާތު ބަސްބަހުން ކިޔާ ފޮތެއް އޭރު ކިޔަމުން އައި ޤުރްއާނުގެ ބަސްތަކަކީ ދިވެހިން "ފުރްޤާން" ، "ތަންޒީލް" ، "ޛިކްރު" އަދި "ނަބައުލްޢަޒީމް" އެވެ. މިކަން ޔަޤީން ކުރެވޭ 23 ވަނަ އާޔަތުގައި ބަޔާންކުރައްވާފައިވެއެވެ. ޤުރްއާނުގެ ބަސްފުޅުގެ މާނަގައި ވެއެވެ.

"އަދި ޤުރްއާނަކީ ބޮޑުއެވެ. ހަމަކަށަވަރުން ތިޔަބައިމީހުންގެ ތިޔަބައިމީހުން ދުނިޔާގެ ހިތްކަމެވެ! އަދި ހަމަކަށަވަރުން ތިޔަބައިމީހުން "ފުރްޤާނު" އާއި، "ކިތާބު" އާއި، "ތަންޒީލް" އާއި، "ޛިކްރު" އާއި، "ނަބައުލު" އާއި (މުޖުރިމުންގެ ބޮޑުތަކެއް) ދުނިޔާ ހަމަ ކުރައްވާ!"

ޤުރްއާނުގައި މިނަންތަކަކީ އެބައިމީހުންގެ ތަރުތީބުގައި އެކި ނަމަކުން ހުޅުވާލި ނަހަމަގޮތް މިސްކީނުންގެ ނަންތަކެވެ. އެބައިމީހުން ތިޔަބައިމީހުން ތިޔަބައިމީހުންގެ ފުރުސަތު، އެބައިމީހުންގެ ދިރާސާތަކެއް

އާދަމުދަރިންކާއި އެބައިމީހުންގެ ސިފަގައި ބުދުތަކެއް ހެދިއެވެ. އޭގެ
ދުވަސްތަކެއް ފަހުން މިބުދުތަކަށް އަޅުކަންކުރަން ފެށުނީއެވެ. އޭގެ
ޒަމާނުތަކެއް ފަހުން އަދި މީސްތަކުންނަށް މިކަން ހިނގައިދިޔަ ގޮތެއް
ވެސް ނޭނގޭއެވެ. އެބައިމީހުންނަށް ފެނުނީ އެބައިމީހުންގެ ކާބަފައިން
އެ ބުދުތަކަށް އަޅުކަން ކުރަމުން ދިޔަތަނެވެ. ބުދުތަކަށް އަޅުކަންކުރުން
ބިނާވީ، ތަރުހީބުވެގެން އަދި މިފަދައިންނެވެ.

ނޫޙުގެފާނު ރަސޫލުކަމާއިގެން ފޮނުއްވުން

ނޫޙުގެފާނުގެ ޤައުމުގެ މީސްތަކުން ބުދުތަކަށް
އަޅުކަންކުރަމުން ދިޔަކަން، އެބައިމީހުންނަށް ތެދުމަގު
ދައްކަވައިދެއްވުމަށްޓަކައި ކީރިތި ﷲ އެބައިމީހުންގެ ގާތަށް ނޫޙުގެފާނު
ފޮނުއްވިއެވެ. ނޫޙުގެފާނަކީ ވަރަށް ތެދުވެރި ސަބުރުވެރި،
ކަލޭފާނެވެ. އަޅުކަލޭގެފާނު އެބައިމީހުންގެ ގާތަށް ވަޑައިގެން،
ދިރިއުޅުއްވާ ބަލިކޮށް، ހަޤީޤީ ދީން އެކަލާނގެ ގަދަވަންތަ
އެބައިމީހުންނަށް ބަޔާންކުރެއްވިއެވެ. ތެދުމަގު
ކަނޑައަޅުއްވާ ދިއުމުގައި ހިތްވަރުދެއްވައި، އޭގެ ބަދަލުން
މީސްތަކުންނަށް ހަމަކަށަވަރުކުރެއްވިއެވެ. އެހެންކަމުން ބިރުގެ
ފުރިހަމަ އެތަކެއް ކަންކަމާއި ކީރިތި ﷲ ސުބްޙާނަހޫ

ބަރަކާތްތެރިކަމުގައި، އެކަލާނގެ ޝިފާޢަތް ބަޔާންވެގެން
ވަޙީ ދެއްވި ނަސޭހަތް ބަޔާންކުރެއްވިން ދައްވަން
ސަލާމަތުން، އެބައިމީހުންގެ މަގުތަކުން ފުރިހަމަކަން، ބާރަށް
ގެންދިޔަ ގޮތާއި، އެކަމުން ސަލާމަތްވުމަށް،
މަގުން ނަޞޭހަތްދޭ ވަގުތު އަޅުކަލޭގެފާނުގެ ވާހަކައި
ފާހަގަކުރެއްވިއެވެ. ނޫޙުގެފާނު އެބައިމީހުންނަށް
ދައްކަވަމުން ގެންދިޔަ، ހުސްޖެހިގެންވަންޏާ ﷲ
ނުރުހުމަ ބޮޑުކަލޭކަން އަނގަދެއްކި ބައްޓަންކޮށްގެނައި،
އެބައިމީހުންގެ އަޅުގަނޑު އަދިން ހަދާނައިވާ
އެބަޔަކީ އަޅުކަންކުރުމަށް ބާރުލާ
ކަލާލި ކަމުގައި ބާރަންކަން ދައްކަވަމުން
ﷲ ފިރުއައި އެގޮތް ފަރާތުން އަޅުކަން
އިންޒާރުކުރައްވަމުން ގެންދެވިއެވެ.
އިޖާބަ ނުދީ، އެބައިމީހުންގެ ނުބައި
ﷲ ގެ ރަޙްމަތް އެބައިމީހުންގެ މައްޗަށް
ދައްކަވަމުން ގެންދެވިއެވެ.

ޝޫރާގެ ނަޙުވުގެ ދީނުން ދަރިވަރުން

ޝޫރާގެ ތަރުބިޔަތު އަސާސީ ނަޙުވު

ދީސްދަރުނުގަނޑު އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެބައިރުޖެހެނީ ސީދާ ނޫރުން ދިރިއުޅޭ

ދަރުބާ. އަސާސީ ކަން އެދުރުކަމަ ވަރަށް ފަރުދުކަމުގެ ދުވަހަށް

އަބަދުވެސް ޙަޤީޤަތުގައި ވަރަށް ބޮޑުކަމެއް ދިނުމެވެ. އަސާސީ ކަމުގެ

ބޭނުންތައް އަމިއްލަގެ ނަފްސުގެ މިހާރަށް ގާތްވާނެ، އަޅުގަނޑުމެން

އަމާނަތުގެ ޒިންމާ ގެންދިއުން ކަމުގައި ވުޖޫދުވެގެން،

އަޅުގަނޑުމެންގެ ދީނީ ތަރުބިޔަތު ރަނގަޅުކުރުން ބޭނުން ކަމުގައެވެ.

ޚާއްޞަކޮށް ޝޫރާގެ ތަރުބިޔަތު މަޤްޞަދަކީ

އަސާސީ ކަމުގެ ދީނުގެ ތަރުބިޔަތުން ފަރުދުން ދިރިއުޅުމެވެ.

އެއީ އަސާސީ ކަމަކަށް ބައްޓަން ކަމުގައި، އަސާސީ ކަމާ ދެކޮޅަށް،

ދަރުމަވެރިވާ ބައެއްވެ. އެ ނަޙުވުގެ ފުރިހަމަކަމާއި، ދިރުމު

ފުރިހަމަކަމާއި، ބަސްފުޅު އެހެން އެބައިމީހުން ހިތް ފުރިހަމަކަމުން

އަޅުގަނޑުމެންގެ ނަފްސު ފުރިހަމަވެގެން، ޒިޔާރަތް އަޚްލާޤީ ރަނގަޅުކަމުން

އެއްބައިވަންތަ ދީނީ ތަޢުލީމު ހިނގުމުގެ ރަސޫލު

އަސާސީ ކަމުގެ ނަޙުވު ފުރިހަމަ ދިރުއްވާ. އަޅުގަނޑުމެންގެ ބަލައިގެން

މުސްލިމުންނާއި، ޒިޔާ އަޚްލާޤުން ދީނީ ހަމަޖެހިފައިވާ،

ހިނގުމެއް ކަމުގައި ސަލާމަތްވެގެން ވެ.

... ދީނީ ތަޢުލީމުގެ ބަސް

... ދަސްކުރުމަށް ވަޒީފާތަކުން، އަސާސީ ކަމުގައި

... ގެ އިސްލާމީ ވެސް، އަސާސީ ކަމުގައި ދަސްކުރުމަށް

... އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުމެވެ. މިކަން

... ސޫރަތުގެ 27 ވަނަ އާޔަތުގައި الله ވަޙީ

... އަސާސީ ވަހީކޮށްދީ ބަސްފުޅުގެ މާނައަކީ

...

... އަސާސީ ކަމުގެ ދީނުންކަން، ހާލަތު ބޭނުން

... ކަމަށް އަހަރުގެ ދަރިވަރުކަން ކަމުގައި ފެންވަރު

... ނުދެކޮށްދެއެވެ. އަދި ކަމުގެ ކަމަށް ބަލާ

... ބައެއްގެ އެކަމު ދީނީ ހިތްވަރު ކަމުގައި

... (އެއްގޮތް ބަލާ) ވަރުގަދަ ފެންވަރު

... ދީނީ ގުޅުމެއް ވަރަށް އެމީހުން ޒިންމާ

... ދީނީ ކަމަށް ދީނުގެ ނުދެކެވޭތޯ. އަދި

... ޙައްޤު ދީނީ އަޅުގަނޑުމެން ޒިމާ ބަލާ

...

... ޝަރުޢީ އަޅުގަނޑުމެންގެ އަސާސީ

... އެހެން ހަމަކަނޑައެޅުން އަސާސީ ކަމުގައި

އިންސާނުންގެ ދެއްވައި ޚަލްޤުވާކަން އުފެއްދެވި الله. އިންސާނުންނެވެ.
ގޮތުން ޤުރްއާނުގައި ވަނީ، ދުނިޔެއާގައި އުފެދުން ދިރިއުޅުން އިންސާނުން
ކަމަށްވާތީއެވެ. ދުނިޔޭގައި އުފެދުން ދިރިއުޅުމާއި ހަމައިކަމުން ކަމުގައި
ވީނަމަ، އިސްލާމީ ދީނުގެ ގޮތުން އުފެއްދެވި ހަރުދަނާކަމާއި ގުޅުން ޤުރްއާނީ
ވީނީ މަތީގައިކަމެވެ.

ސަރުކާރުގެ ދަލީލުތައް މުސްލިމުންގެ ތާރީޚީ ހަމަހަމަ

ފެއިސަލް، އިސްލާމީ ދީނުގެ ޤަވާޢިދު ކަންތައްތަކާއި ދަލީލުތަކުގެ އިސްލާމީ
ދީނީ ހިސާބުގައި ދަލީލުތަކަށް ކަމުގައެވެ. ސަރުކާރު، އިސްލާމީ
ހިސާބުގެ ދިފާޢަށް އިސްލާމީ ތާރީޚުގައި ހިމާޔަތް ސިޔާސީ ވިސްނުންތައް،
އެއްވެސް ގޮތެއް ތިބޭފަރާތް ގޮތުގައި މުސްލިމުން އުފެއްދެވި ވާހަކަ
ތަރުތީބުން ފެންނަނީ، އިސްލާމީ ޝަރީޢަތް ބަހުގެ ބަލައިފާނެ
ކަށަވަރުކަމުގެ ސަރުކާރުން ބަލައިދެވޭނެ. ޙަދީޘް ފުރިހަމަ
މުސްލިމުން ހުރިގެ 25 ވަނަ އާޔަތާއި 27 ވަނަ އާޔަތުން ވަޙީދު
ބަސްފުޅުގެ މާނައިގައި ވެއެވެ.

"ހަމަކަށަވަރުން ޝަރީޢަތުން އެކަށައެޅުއްވި ވަޢުދުގެ މިންވަރު
ގޮތުން މިކަންކަން ސާބިތުވާނީ ކީރިތި ޤުރްއާނުގެ (ވިދާޅުވެ އަންގަވާފައިވާ.)
ހަމަކަށަވަރުން، އަހުރެންނީ، ދީނީ އިސްލާމީ ގޮތުން ޤުރްއާނުގެ
ބަޔާންކުރެވެން ހުރި އިންޞާފުވެރި ދީނެވެ. الله އަށް ޝުކުރު
އިސްލާމީ އަޚުލާޤު ޝަރުޢީ ކަމެވެ! ހަމަކަށަވަރުން ފެންނަނީ

ބިނާކޮށްފައިވާ ދީނުގެ ސަރުކާރުގެ އިސްލާމީ ދީނެއް [illegible]
ފިޤްހު، އިސްލާމީ ދީނުގެ ޤަވާޢިދު މިންގަނޑު، ދީނީ [illegible]
ގައި ދިފާޢު ކުރުމަށް އިސްލާމީ ސަރުކާރު މަސައްކަތް [illegible]
ވަޒީފާ ސަރުކާރުގެ ކަންތައްތަކެވެ. އަދި ކަންތައްތަކަށް [illegible]
ކަމުގައި ދީނީ ފުރަތަމަ އަސާސް ތަރުތީބު ކަމުގައި [illegible]
ގާނޫނު (ޤުރްއާން ތަރުޖަމާ) ދީނުގެ ފުރަތަމަ. [illegible]
ރަސޫލާ ދަރުމަ ޤާނޫނީ ސަރުކާރުގެ ފަހު [illegible]
އަދި ދީނީ ދިފާޢު ކަމަށް ސަރުކާރު ވިސްނުން [illegible]
ބަޔަކު ރަސޫލާ ބޮޑުކަން ސަރުކާރުގެ [illegible]
[illegible]

[illegible]

ތަރުތީބުން ޝަރީޢަތުގައި މުސްލިމުންގެ ތާރީޚީ ދީނީ [illegible]
ދީނީ ޤާނޫނު މުސްލިމުން ތާރީޚީ ސަރުކާރުގެ [illegible]
ބަޔާންކޮށް ކަންތައްތަކުގެ ސަރުކާރުގެ [illegible]
އެކު ބަޔާންކޮށް ކަންތައްތަކުގެ ޤަވާޢިދު [illegible]
ޤާނޫނީ ތަރުތީބެއް މުސްލިމުން ދިފާޢުގައި [illegible]
ސަރުކާރުގެ ފުރަތަމަ، އިސްލާމީ ސަރުކާރުގެ [illegible]

އެއްވެސް އާދައެއް ބާރެއް ނެތް، ނިކަމެތި ލިބުނުނެވެ. އެބައިމީހުން
ދުއްޓުން ނުރައްވާ ހިނގަނީ، ތިމަންމެން ކަލޭގެފާނަކަން [illegible]
ނުވާނެއެވެ.

ނުބައިގާނަކީ ޖާހިލިޔާ ބޮޑުކަމަށް ފުޅާއި، އެކަލޭގެފާނުގެ
މަސްއޫލިއްޔަތު ރަނގަޅަށް ދުނިޔެއިގެން ހުރިހާ [illegible]
ވިޔާއި، އެބައިމީހުންގެ ހުރިހާ ތަޢުލީމެއް ނުކުރާތީވެއެވެ. [illegible]
އެބައިމީހުން ދުނިޔެއަށް ކަމަލާއި، އެބައިމީހުންނަށް
އެކަލޭގެފާނުގެ ޙުކުމްތަކުން ނުކުތުމަކަށް، އެހެންނަމަވެސް الله ގެ
ދީނާއި ކަމުގައި އެންގެވިއެވެ. އެބައިމީހުން ސިފަގައި [illegible]
އެންގެވި ބަސްފުޅު ހިދާޔަތު ދެއްވިއުމަށް ވަކި ބަޔަކަށް ދެއްވާފައެވެ. [illegible]
އެކަލާނގެ ވަޙީކުރެއްވި ބަސްފުޅުގެ މާނަގައި ވެއެވެ.

"އޭ ރަސްރަސްގެ ދުޢާގެ މީހުންނޭވެ! އެކަމުގެ [illegible]
އެއްވެސް ދުވަހެއް ތިޔަބައިމީހުންގެ ހިތައްޓަން [illegible]
ތިމަންކަލޭގެފާނުގެ އުނދަގޫ الله ގެ ރަސްމިއްޔަތަށް ވުރެ ބޮޑެވެ. [illegible]
ދިވެހިއްޔާ މީހުންނަށް ފަހަރު ބޮޑުކަމާ ލިބުނު ކަމުގެ [illegible]
ތިމަންކަލޭގެފާނު ނުވެވެ. ހަރަކާތްތަކުން އެއްބަސްނޫނީ އެއްބަސްވާ [illegible]
ރަސްކަލާނގެއާ ބައްދަލުވާން ބޭނުވެ. އެހެންއެކަމަކު ތިޔަބައިމީހުން [illegible]
ޗާރިތު ބޭނުކަ ކަމުގައި ތިމަންކަލޭގެފާނު ދުކުވާވެއިގެންނަވަމުވެ. [illegible]
ރަސްރަސްގެ ދުޢާގެ މީހުންނޭވެ! ރަސްރަސް، އެއްބަސް [illegible]

[illegible] الله ގެ ދަރާޖަން ރަސްރަސްން ސަލާމަތްކުރެއްވި ނަބިއްޔާ ދޯދީ
[illegible] ތިޔަބައިމީހުން ހަނދުމަކުރުމުގަނޑު ގެއްލުނެވެ؟ އަދި
[illegible] ތިމަންކަލޭގެފާނުގެ އަދިހުގައި ވެއްޖެ
[illegible] ވިދާޅުވި ނުވަތަވެ. އަދި ތިމަންކަލޭގެފާނަކަން
[illegible] ނުގޮސްއެވެ. އަދި ތިމަންކަލޭގެފާނި
[illegible] ވިދާޅުވި ނުވަތަވެ. އަދި ތިޔަބައިމީހުންގެ ތިމަކުން
[illegible] އެއުރެންނަން އެއްވެސް ގޮތެއް الله
[illegible] ތިމަންކަލޭގެފާނު ވިދާޅުވި ނުވަތަވެ.
[illegible] ކަންތައް އެންމެބޮޑަން ދެންވޭގެން ވަނީ الله
[illegible] ތިމަންކަލޭގެފާނު ވިދާޅުވިނަމަ) އުނިކަމު
[illegible] އަނިޔާވިމުގެ ދެކެއިން ކަން ކަރަވެރެވެ."
[illegible] (29-31)

[illegible] ދުނިޔޭބުން

[illegible] ދިނުގެ ދަރުވަރު ދެއްވައި،
[illegible] ޤަވާޅު ދެއްވަމުން ގެންދަ
[illegible] ނުދަތުނަށަ ފެނިހަމަކަލާއެކެއެވެ.

[illegible] ނޫނީ އަހަރު ބަންދުވެއްޖެއްމަށް
[illegible] ﷲ ގެ ރަސޫލާގެ މައްޗަށް އުބައިދުﷲ
[illegible] ﷲ ވަޙީކުރައްވާ ބަސްފުޅުގެ މާނައަކީ
[illegible]

[illegible] ކަށަވަރުން ޢީސާގެ މިސާލަކީ
[illegible] ތުރުފަތުގެ ފަރާތުން ކަލޭގެފާނު
[illegible] (ސޫރަތު އާލު ޢިމްރާން: 60)

[illegible] އިންސާނިއްޔަތާއި ނުބައިކަންތައްކަން ދުރުކުރުން
[illegible] ކަލޭގެފާނު މުޚާލަފާތުކުރުން ގެންދިޔުމަށް
[illegible] ގެބަލަހައްޓަވައިދޭނެއެވެ.

[illegible] ވިދާޅުވިއެވެ. ތި އަހުރެންގެ ފަރުދުގެ
[illegible] ޚިލާފު އެއްވެސް ފުރުޞަތެއް ނުލެވޭ. އަދި
[illegible] ތަޢުލީމުގެ ފިޔަ ރަސޫލާގެ ހަޤީޤަތްތަކުން
[illegible] ފިޔަ ރަސޫލާގެ ރަސޫލުކަން
[illegible] ދިއްކުރެވެ. އަދި ޔަޒީދުބިން މުޢާވިޔާގެ
[illegible] ޔަޒީދުބިން މުޢާވިޔާގެ ރަނގަޅު ކަންތައްތައް ﷲ
[illegible] (ސޫރަތު އާލު ޢިމްރާން: 61-62)

[illegible] އުބައިދުﷲއަށް އިޙްސާސް ބަލިވެއްޖެކަމުގެ އެހެއިރުން
ދޭހަވެއެވެ. މާނައިން އާޔަތުގެ އަންނަނިވި ދިޔަކަމަށް
"އެއުރުން ދަރިންތަކުއެވެ! ތި ނަބިއްޔާގެ ވާހަކަ. ހަމަކަށަވަރު [illegible]
ކަލޭގެފާނު ޔަޒީދުބިން ޖަހަރުކުރައްވައިދިނުމެވެ. އަދި ޔަޒީދު [illegible]
ޖަހަރުކުރެއްވުން ޒިނާކުރައްވައިދިނުމެވެ. ފަހެ، ކަލޭގެފާނު [illegible]
ތަރުބިޔަތުގެ ތެރެއިން ކަމުގެއިތުރަށް، ޔަޒީދުބިނުގެ [illegible]
ވަޙީކުރައްވާ ކަންތައްތައް ޔަޒީދުބިން ހަމައަށް [illegible]
ބައްދަލުވެވެ! އެކަލޭގެފާނު ވިދާޅުވިއެވެ. [illegible]
އިސްލާމްކުރައްވައިދިނަމަ އެކަންތައްތައް ޔަޒީދުބިނުގެ [illegible]
ގެންނަވާ ހުރިކަން ކަނޑަވަރި ﷲ އެވެ. އަދި ޔަޒީދުބިނުގެ [illegible]
އެކަލާނގެ ނުކުމެއްދެއްވި، ތިރިގެން ދުވަން ބަދަލު ކަމުގެއަކީ [illegible]
ޔަޒީދުބިނުން މަގުފުރެއްދުމަށް ﷲ އިސްލާމްކުރައްވާ [illegible]
ވަނީމަ، ޔަޒީދުބިނުންނަށް ނަބިއްޔާގެ ދެއްވަން ޔަޒީދުންކަށް [illegible]
އުދުވަޢިގަތް ނަމަވެސް ޔަޒީދުކަށް ފާނުގެ ނަސޭހަތް [illegible]
ޔަޒީދުބިނުންނަށް މަނާފުއް ނުކުރާނަމެވެ. އެކަލާނގެ [illegible]
ޔަޒީދުބިނުގެ ފިޔަ ރަސޫލާގެއެވެ. އަދި ޔަޒީދުބިނު [illegible]
ނުޖެހުކުރައްވާނި އެކަލާނގެ ރަސޫލުކަމެވެ."
ކަނޑުއަކަސް ނަބިއްޔާއި، ބާޒާވެ ކާފިރުވެގަތް ދިޔުން [illegible]
ދުވަދު ކުރެވުމުނިޔަ ބަހުގެ "ހަނދުރާމަ" ދުވުގެން [illegible]

ﷲ ގެ ވަގަން ޒަބޫރުއޮތުމުގައި ގެޔޭއަކަށްވުރެ ...

ދުވަހަކަށްވުރެ ދުވަހުން، އަހަރަކަށްވުރެ އަހަރުން ކަޅެއްބާރުވެ ...

ޝުކުރުގެ ފާރިއަށް ވަޒީފާގެ ...

އިންސާނުންގެ ... ރަށްޓެހިން ...

ﷲ ގެ ...

ދުވަހަކުން ...

...

...

ހިސާބަށް ...

...

...

...

ޝުކުރުގެ ޒަބޫރެއް

ޝުކުރުގެ ޒަބޫރެއް ...

"...

...

...

... (...) ... ...

... ...

... ...

... ... (...)

... ...! ... ...

... ...! ... ...

... (...) ... ...

... ...

... ...

... ...

... (...) ...

... ...!

(...) ... ...

... ...

... ...

... (...: ... ...

... ...

... ...

(...) ... ...

ގޮވައިލައްވާ ކަނބުލޭ ފަހަރަކު އެއްބަނޑުގެ އިސްދިޔަތް އެއްބަނޑުގެ
ކަށްޓެއްވަނުގައި ހަމަޖެހުނެވެ. އަދި އެއްބަނޑުގެ ފާރާމުން އެއްބަނޑުން
ނިވާވެގެންނެވެ. އަދި އެއްބަނޑުން (ކާފުރުވެރިކަން ދަމީ) ދުރުކުރެއްވެވެ.
އަދި ނަހަނު ބާޒާވެގެންނެވެ. ދެން ހަމަކަށަވަރުން މިމަންކަލާގެ ފަރާތުން
އެއްބަނޑުނަން ފުދުގައި ގޮވައިލައްވިއެވެ. އަދި މިމަންކަލާގެ ފަރާތުން
ވަންހަނާކަން ސިއްރުކުރައްވައި އެއްބަނޑުނަން ގޮވައިލައްވިއެވެ. ފަހަ
މިމަންކަލާގެ ފަރާތުން ވިދާޅުވިއެވެ. ކިޔަވައިދިނުމުގެ ފަރި ރަސޫލާގެ
ހަށްހަމަކަށް ފާދަ ދެއްސެވުމަށް ދެކި ކިޔަވައިދިނުން ރަނގަޅުވާނެވެ!
ހަމަކަށަވަރުން އެކަލާނގެއަ ވިސްނަވައިން ފާދަދެއްސެވި ރަސޫލާގެ
ކަމުގައި ވެއެވެ. (އާދަން) އެކަލާނގެ ކިޔަވައިދިނުމުގެ މައްޗަށް ބޮކުރު
(ވެހި ގެޔޮގައި) ވާތް ފޮނުއްވާނެތެވެ. އަދި މުދަލާކަށް ދަރިންގެ ގޮތުން
އެކަލާނގެ ކިޔަވައިދިނުންނަށް މަގުދު ދެއްވާނެތެވެ. އަދި އެކަލާނގެ
ކިޔަވައިދިނުންނަށް ކަރުދާސް ބަޔާންކުރެއްވިއެވެ. އަދި އެކަލާނގެ
ކިޔަވައިދިނުންނަށް ކާތިބުން ލިޔެ ބަޔާންކުރެއްވިއެވެ. ކިޔަވައިދިނުން
ﷲ ގެ عظمة ބޮޑުކަމަށް އިޖާބަދޭނީ ނުކުރެވި ކިހިނެއްތޯއެވެ؟
ހަމަކަށަވަރުން އެކަލާނގެ ކިޔަވައިދިނުން ހެއްދެވި ބާރާ
މަތިވެރިކަމާއެކުގައެވެ. މާތްވެގެންވާ ﷲ ހަމަޖެއް ހެއްދެވި
ކީދާކާނުކުން ކިޔަވައިދިނުން ބަލައި ނުލިބިގެންނުވާނެތޯއެވެ؟ އަދި
އެކަލާނގެ އެއްޗެހިކަމުގައި ހިނދު، ނުބައި ކަލުގައި ތިއްބެވިއެވެ. އަދި

[illegible] ދިނު، ފޮނުއްވާ ކަލުގައި ތިއްބެވިއެވެ. އަދި ﷲ ކިޔަވައިދިނުން
[illegible] އޮފްދެވައި ގެއްލުވިއެވެ. ދެން އެކަލާނގެ ކިޔަވައިދިނުން
[illegible] ވިޔަދޭކަރައްވާނެތެވެ. އަދި އެކަލާނގެ ކިޔަވައިދިނުން
([illegible]) ނަހަރުވާނެތެވެ. އަދި ﷲ ކިޔަވައިދިނުންނަށް ކަލައި
[illegible] ދުވަހުގެ ގޮތުގައި ބޮންގަނޑު ފުރިއްވިއެވެ. (އުމި)
[illegible] ކިޔަވައިދިނުން ބަނަފުސް މަގުތަށް ހުދުދީގެތުމަށް ކަހެވެ.
[illegible] ވިދާޅުވިއެވެ. ހަދުގެ ފުރިހަމަ ކަލާފާހު! ހަމަކަށަވަރުން
[illegible] މިހާހަރުން އެބުދީނަށް އާއްސެވެ. އަދި އެއްބަނޑުގެ ދުރުހުރިންނާއި،
[illegible] ކަހަރުން އެއްބަނޑުނަން ގެއްލުވުން ނުކުން އެހެންކަރުއް
[illegible] އެއްބަނޑުނަން ތަޤްވާދާއަށެވެ. އަދި އެއްބަނޑުން
[illegible] މަކަރުވެރި ހަވާސަށެވެ. އަދި އެއްބަނޑުން ބަރުއާއެވެ.
[illegible] ކިޔަވައިދިނުމުގެ އިޚްލާސްތެރިކަން ކިޔަވައިދިނުން
[illegible]! އަދި ހަމަކަށަވަރުން ކިޔަވައިދިނުން ވަރަށް ހާއި،
[illegible] ހާއި، ހަދުޖާ ހާއި ނަސޭހަ ހާއި (ޖިޒްޔަކަން
[illegible]) ދުކާން ނަޞީޙަތްކުރެއްވިއެވެ.! އަދި ހަމަކަށަވަރުން އެއްބަނޑުން
[illegible] ދުގެ ފުރުސަތުދީގެން އަނިޔާވެރިންނަށް ދެގުދުރުން ދުރުން
[illegible] އިޙްސާނުކުރެއްވުންތޯ! އެއްބަނޑުގެ ފޯރާކަމުގެ ސަބަބުން
[illegible] އަހަރުމެން ޝަރުއީގަހަޅުވިއެވެ. ދެން އެއްބަނޑުން އަދިވާހަކަ ވެއްދުވިއެވެ.

ވަށް الله ފިޔަވައި ނަބިއްޔު ދެއްކެވިއެވެ އެއުރެންނަށް ނުފެންނާނެއެވެ."

(ސޫރަތުއްނޫރު: 1-25)

ދުންޔާގެ ޒީނަތްތަކުގައި ހާލުވެނުލާށެވެ މުއްދަތު

ދުންޔާގެ ދިރިއުޅުން ޒީނަތްތަކުގައި ހާލުވެ ހުންނަ މުއްދަތުގެ ދުވަސްކޮޅަށް ކުރިމަތިވާނީ الله ތަޢާލާ ބަލާލައްވާ ކަމަށްވުމުގެ މާނަގައި ވެއެވެ.

"ހަމަކަށަވަރުން، މީހުންނަށް ޝަހުވަތްތަކާގެ ދުންޔާގެ، އަންހެނުންނާއި ދަރިންނާއި ގަދަރުވެރި ރަނާއި ރިހިން ތަރުތީބުކޮށް އަލަމާރީގެން ފާޅުކޮށްފައެވެ. މަދު، އަންހެނުންގެ ނަފްސާނީ ހަމަކަމު ފިޔަވައި، އެއްގާމު ހަމަކަމު (އުޅަނި ނުވަތަ ހަރުކަތް ތަޅުކަމު ނުވަތަ ދިރުމެއް) ގޮވައިލުމުގައި އެއުރެންގެ ބޮޑުވެ ހުންނަނީއެވެ. މަދު އެއުރެން ބަލާފާލާ ކަމުގައިވާ ހާލު ރަށްވެރިން (ގެ ބަގީޗާ) ބަޔާނު އެއުރެންނަށް ޖެހުނެވެ." (ސޫރަތު އާލުޢިމްރާނު: 14)

ކަންތައްތަކެއް ދުންޔާގެ ދިރިއުޅުމުގައި އޮތުމަށް ދިރިއުޅުމަށް ހޭލުންތެރިވުމުގެ ޒީނަތާއި ހާލުވުން އަހަރެމެން

ޤާދިރު، ދުނި ހަމަ ފިޔަވެގެ ދިރިއުޅުމުގެ ފަސް އަހަރެމެންނަށް ދަމުވާއި މަތިވެ، އަހަރެމެންނަށް ފިޔަވަޅެއް އެޅުމަށް، އަހަރެމެންނަށް ދަމުވި ތިބޭނެ ދިރިއުޅުމުގެ ނަފްސާނީ ފަސްކަމުގެ އަހަރެމެންގެ ދުވަސްވަރު، ދުނިޔެއާއި ނިޔާވުމާއި ދިރި ވަރަށް ބާރުގަދަކަމެކެވެ.

ގޭތެރެ ދިރިއުޅުމާ ހަވާލާދީގެން ދިނުމުގެ ދަރިކަލުން

ދިރިއުޅުމުގައި ގެއްލުވުމަށް ދިރިއުޅުމުގެ ގެދޮރު ދިރިއުޅުމާ ފަސް ދުންޔާގެ ޒީނަތު ގިނަ ދިރިއުޅުން އަހަރެމެން އިސްލާމް ނަފްސުތަކެވެ. ހަމަ އަހަރެމެންނަށް ފިޔަވަޅުތަކުން ފަސް ދުންޔާގެ ހަވާސްތަކަށް އަސްލެއްގައިވެއެވެ. ކަރީމް الله ތަޢާލާ ބަލާލައްވާ ކަމަށްވުމުގެ މާނަގައި ވެއެވެ.

"ހަމަކަށަވަރުން އިބަރަސްލަކާތަކާގެ އެއުރެން އެއުރެންނަށް އިބަރަސްލަކާތަކާގެ އަމާނާތް ދުވަސްވެރިކަމަށް، ފަރާތުން އެއްޗެހި އެނގޭނެއެވެ. ހަމަ އެއުރެން ދަރިކަލުން ކަލޭގެފާނު ބޮޑު ދަރިއަކު ފަސްކޮށް ނަފްސު ވިހާނެއެވެ." (ސޫރަތުއްނޫރު: 27)

ކަންތައްތަކެއް ކަރީމް الله އަހަރެމެންގެ ދަރި އަހަރެމެންނަށް ދިނެވެ. ހަމަ އެއްބާރުލުމުގެ ދިރިއުޅުމާއި ހަރުގެ

ފުރުސަތު ނިމުމަކަށް އައެވެ. އެބައިމީހުންނާމެދު الله ގެ ނިންމުމުން، ބިރުވެރި ނުބައިކާފިރު ޤައުމެއްގެ ސިފައިގައި އަހުމަން މުދުވެރިކަރުއްވައެވެ. އެހިނދު، الله ގެ ވަޙީއާ އެއްގޮތުގެ މަތިން، މަލާއިކަތުންގެ އެހީތެރިކަމާއެކު ނަބިއްޔާ ބޯޓެއްހަދަން ކިޔައި الله ނޫޙުގެފާނަށް އަންގަވައެވެ. މާތް الله ވަޙީކުރެއްވި ބަސްފުޅުގެ މާނަގައި ވެއެވެ.

"އަދި ތިމަންރަސްކަލާނގެ ލޮލުގެ ދަށުން އަދި ތިމަންރަސްކަލާނގެ ވަޙީއާއެކު، ކަލޭގެފާނު ނާވެއް ބަނުއްވާށެވެ! އަދި އަނިޔާވެރިވި މީހުންނާމެދުގައި، ތިމަންރަސްކަލާނގެ ހަޟްރަތަށް ދަންނަވާނުލާށެވެ! ހަމަކަށަވަރުން، އެއުރެންނީ ގަރަގުކުރެއްވޭނެ ބައެކެވެ." (ސޫރަތު ހޫދު: 37)

ނޫޙުގެފާނު ނާވު ބޭނުންވުން

الله ގެ އަމުރުފުޅަށް ބޯނުއްވަނޑުމުން، އެމަސައްކަތަށް ނޫޙުގެފާނު ދިޔުމާއިމުބާރަކުއްޔާ ހަލާބޯލާ ސަރަރާއްތޯއެވެ. މުޒާ ދުރު ސަރަރާއްތުކަވެ. ނަމު ބަނުމަނޑަކަށް ފަރުޖެއްސި، މަސައްކަތަށް ބޭނުންވާ އާލާތްތައް ހުރިތަނުގައި އެއްކަރައްވައިގެން، ބައެއް ދުވަހު ނުބައްދަވައި، ނޫޙުގެފާނު ނަވުގެ

[illegible] ކުރިއަށް ގެންދެވިއެވެ. އެހިނދު އެކަލޭގެފާނަށް ކާފިރުވި [illegible] އެކަލޭގެފާނަށް މަލާމާތްކޮށް، ފުރައްސާރަކުރަމުން [illegible]. އެބައިމީހުން ބުނަމުން ގެންދިޔައެވެ. "އޭ ނޫޙުގެފާނެވެ! [illegible] ހިތްޕަން ވާވަހިކަމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު ފުސް ކަލޭގެފާނާ [illegible]؟ މުދުގެ ސަކަރާތުގާ މިއަދާ ދުރުގައި ކަލޭގެފާނު [illegible] މިތަނުގައި ބޭނުންވަނީ ކިއްވެގެންތޯއެވެ؟ މިއަދު ނަމު ދަނޑުމަތީގައި [illegible] ގެންދަވަނީކީތޯއެވެ؟ ނުވަތަ ވައި މިއަދު ނަމު [illegible] ގެންގޮސް ކަލޭގެފާނަށް ފެންއޮތް ތަނަކަށް [illegible]؟" އެބައިމީހުންގެ މަލާމާތުގެ މުބަސްތަކަށް ރައްދު [illegible] ނޫޙުގެފާނު ވިދާޅުވިއެވެ. ރަނގަޅީކަމާއި، ދުސްބާތު [illegible] ކަން ބައްޔަކަން މިއަދުބައިމީހުން ނިކަންހުރި ދަރަންނެއެވެ. [illegible] الله ވަޙީކުރައްވި ބަސްފުޅުގެ މާނަގައި ވަނީ އަނގަނނިވި [illegible]ވެއެވެ.

"އަދި އެކަލޭގެފާނު ނަވުކަށް ބަނުއްވަމުން ގެންދަވައެވެ. [illegible] އެކަލޭގެފާނުގެ ޤައުމުގެ މީހުންކުރެ ބޮޑުންގެ ބަޔަކު އެކަލޭގެފާނުގެ [illegible] ހިނގައްޖެ ކޮންމެ ފަހަރަކު، އެކަލޭގެފާނަށް [illegible] މަލާމާތްކުރެއެވެ. އެކަލޭގެފާނު ވިދާޅުވިއެވެ. މިއަޅަމީހުން [illegible] މިކަންތައް މަލާމާތްކުރަނަމަ، މިއަޅަމީހުން ފެށް މަލާމާތްކުރާ [illegible]ވެ، ހަމަކަށަވަރުން، މިމީހުންނާ ފަސް މިއަޅަމީހުން

މަލާމާ ކުރާނަމެވެ. ފަހެ، ނިކަމެތިކަން އުފުލަކަން ދުނިޔޭ ޢަޒާބު
އުފުލަކާ ހަމައަން އަންނަނީ، އަދި ދާއިމުންނުނިވާ ޢަޒާބު އުފުލަކަން
ކުރިމަތިވެގެން އަންނަނީ ކާކަށް ކަން ނިކަންތުރު ތިޔަބައިމީހުންނަށް
އެނގޭނެއެވެ." (ސޫރަތު ހޫދު: 38-39)

ޖިންނުންގެ އަސަރު ފޯރުވުން

الله ގެ އަމުރުފުޅަށް ޝައިޠާނާ ބޯނުލަނބާ ނަހުއްޓާ ބަދު
ނިކުމެގެނެވެ. ޝައިޠާނާ ހުރުމަށް الله ގެ އަމުރުފުޅާއި
ދެކޮޅުހަދައިގެނެވެ. ޝައިޠާނުގެ މަގުފުޅު ޢިބާދާތަށް، ދަރަނިވެރިކަމާ
ބެހޭ ގޮތުން ފަރުވާނުލައި، ޖިންނުގެ ގޮތުގައި ވިސްނައި،
ޝައިޠާނާގެ ބަސްއަހައިގެން ޢިބާދަތުގައި ވަކިވެ އެއްބާރު ދިން الله
އަށް ކަލާނގެ އަރުވައިދިނެވެ.

ކޮންމެއަކަސް އިންސާނުން ބިރުވެރި ދުވަސް އަޅުވާލައިދެއެވެ.
ޝައިޠާނުގެ ދެކޮޅުގައި އިންސާނުން ހިތްހަމަޖެހި ގޮތަކަށް،
ގޮތަކަށް ބަލައިގަނެ ދަރިވަރުންނަށް ތަފާތުވެއެވެ. އެހެން ޝައިޠާނާ
އަޑުއަހާލެވޭނެ ގޮތް ހަދައިދީ، އެކަލާނގެ ބަރަކާތް ދީނީ ޢިލްމުގެ
ނުވަތަ އެނގުމަށް އަމުރުކުރައްވައިފިއެވެ. އަދި ނަފްސުގެ ޝައިޠާނަ

[illegible] ޖަނަވާރުތަކުންނާއި ކާނޑު ވައްތަރުކަން އަންހެން
[illegible] ޖިންނުން އެއްޗެއް ނަވަން ފެއްޓިއެވެ. އެކަލާނގެ
[illegible] ނަގަން ފަށައިގަތުން ހަދިޔާތްތައް ފެންނަނީ، އެއިރުގެ
[illegible] މަލާއިކަތުން، ބޭރުން ހިނގާ ގަޑިއި، ބަޔަކު ވަކިވެއްޖެއެވެ.
[illegible] ސަރުކާރުގެ ޖިނީނަކީ އެއްޗެއް ނަގައި ދިޔައިގެން
[illegible] ކޮންކަމެއް ހެއްދެވީ؟"

"ޖިންނުންގެ ސަތޭކަ ވަރުގެ އަޅުކަމުގެ ފަރުދު، އަދި ފަޒުމަގެ
[illegible] ފުރިހަމަ، ނަޖިސްކަމުގެ ރަނގަޅުކަން. (އެއިންދު)
[illegible] ފަރުވާލައިގެންނެވެ. ކޮންމެ އެއްޗަކުން ނުހިނގާގެ
[illegible] އަދި ހާލަތު ނިސްބަތުގެ ބަސްތަކުގެ، ދިރޭ ބުރަށަށް
[illegible] ފޮރުވައި، ކަލާނގެ ހަރަކާތްތަކުގެ، އެކަމަކަށް ނަގައި
[illegible] އެއްޗެއް ފެނިގެން! މަދު ހިނދު ޖާތި އެކަލާނގެ
[illegible] އިސްލާމީ ދީނެވެ." (ސޫރަތު ހޫދު: 40)

[illegible] ޖިންނުންގެ ބާރު

ޝައިޠާނާގެ އަސަރުކުރުމުގެ ތެރޭގައި ހަމަ ސިހުރުގެ ބޭނުންތައް
[illegible] ހަދައި އެކަށީގެން ޝައިޠާނުން ދަރިކޮއްކޮށް

އިމާންވެގެން އުޅުން ކަމަށް ދައްކައިގެން އުޅުނު ނަމަވެސް ކާފިރު [illegible]
ތެރެއިން ވިއްޖެ. މިގޮތުގެމަތިން ކާފިރުކަން ވަންހަނާކޮށްގެން [illegible]
އެތެރެބޭރަށް، ނުބައިގޮތް ނަފާން އެކުވެރިކަން ކުރައްވާ [illegible]
ނުބައިމަސްލަހަތު، ނަފާކަން ނެތިއެވެ. އެހެނީ الله [illegible]
ވަނީ ކާފިރުވި މީސްތަކުން ހަމަކުރެއްވުމަށެވެ.

ނަބީގެ ފަރާތުން ނަމާދައި ރޮދި މީސްތަކުންގެ [illegible]
ދިވެހިރާއްޖޭގައި ވަނީ ހިތްފުށުވަޅުގައިގެންނެވެ. އުޅަދުތަކަށް 80 [illegible]
ކަމުގައި ދިރުން ދަނޑިބޭސް ރިވާކަދުރުއްވާއިރު، ކާމުބަލް [illegible]
މީދުޚުވާމުގައި އުޅަދުތަކަށް 72 އެވެ. އެހެން [illegible]
މީދުޚުވާމުގައި އުޅަދުތަކަށް ނަބީގެ ފަރާތުން 10 އެވެ.

ބުރާން އެދުން

ނަބީގެ ފުރާގެ ފުޅުގެ މީސްތަކުން ހަމަކުރުވުއްވާ [illegible]
ކަސަލައްލެއްވާ ވަގުތު ހައިސް ޤުރުއާނުގައި، ފުރާ [illegible]
ފުރައްޔާބިދައިން ބިނާކުރެވެން ފުރައްދުވާއިރު، [illegible]
ދީވަނަކުވެސް ނުވެރި މިންވަރުކަށް ވާރުވާދުން ފެނިއެވެ. ހަދި [illegible]
ހަޤީޤަތް ހައި ތަޤުވާގެ ސަލަވާތް ކަސަލާގެ ފުރާގަޅު [illegible]

އަހަރެމެން ރަސޫލުބުރާން ގައުމުތަކަށާއި [illegible]
ފާރުލަށް ގެގެ ނުވާތަކުން ކާފިރުން އެމެދުގައި [illegible]
ދުވި އެންމެ ރަސްކަން. އަދިޤީސްތަކުތަކެއެވެ. [illegible]
ހިނގައިތަކެއެވެ. [illegible]

[illegible] ﷲ [illegible]

[illegible]
"[illegible] ... ބަދަލުގައި ވާނީ ނެކެވެ. "އަދި
[illegible] ... ކަލާނގެ އެކަލާނގެ!
[illegible] ... ވަނީ ﷲ ގެ [illegible]
[illegible] ... މީހުން ގުނާބައިން
[illegible] ... އަދި ފުރުބާނުކަން
[illegible] ... އެކަލާނގެ ތިމަރުން
[illegible] ... އެކަމަގެ [illegible]
[illegible] ... ވި (އެހެން ...) ވަކިން
[illegible] ... (ކަލާނގެ) އެކަލާނގެ!
[illegible] ... ފުރުބާނުކުރުން.
[illegible] ... އަހަރުއާއި

ހުރިމެވެ. އެކަލޭގެފާނު ވިދާޅުވިއެވެ. الله ގެ އަމުރުފުޅުން (އެބަހީ الله ގެ އަދާބުން) ރައްކާތެރި ކުރާނެ ފަރާތެއް އެކަލާނގެ ރަޙްމަތް ލިބިފައި މީހަކަށް ފިޔަވާ މިއަދަކު ނެތެވެ. އަދި އެދެބޭފުޅުންގެ ދެމެދުގައި ރާޅު ހުރަސްއެޅިއެވެ. އަދި ޣަރަޤުވެގެންދިޔަ މީހުންގެ ތެރެއިން އެދަރިކަލުން ވިއެވެ." (ސޫރަތު ހޫދު: 41-43)

ތޫފާން ނިމުން

ނޫޙުގެފާނުގެ ޤައުމަށް އައި ތޫފާން ނިމުނީ އިރާދަކުރެއްވި ހިނދު ކަންހިނގައިދިޔަ ގޮތުގެ الله ވަޙީކުރެއްވި ބަސްފުޅުގެ މާނަގައި ވެއެވެ.

"އަދި އަންގަވައިފިއެވެ. އޭ ބިމެއެވެ! ތިޔަބިމުގެ ފެންތަކު ދިރުވައިލާށެވެ! އަދި އޭ އުޑެއެވެ! ވާރޭ ހުއްޓައިލާށެވެ! ދެން ފެންގަނޑު ހިނދިއްޖެއެވެ. އަދި (އެއުރުން ހަލާކުވިއުރުގެ) ކަންތައް ވެ، ނިމިއްޖެއެވެ. އަދި جوديّ ފަރުބަދައިގެ މައްޗަށް އެ (ނާވާ ދޯނި، ހަމަޖެހިއްޖެއެވެ. އަދި އަންގަވައިފިއެވެ. އަނިޔާވެރިވި މީސްތަކުން ހަލާކާއި ގެއްލުން ހުއްޖެވެ! ނޫޙުގެފާނު، އެކަލޭގެފާނުގެ ވެރި ރަސްކަލާނގެ ޙަޟްރަތަށް ގޮވާލެއްވިއެވެ. ދެން، އެކަލޭގެފާނު

ވިދާޅުވިއެވެ. މިއަޅާގެ ވެރި ރަސްކަލާނގެއެވެ! ހަމަކަށަވަރުން، މިއަޅާގެ ދަރިފުޅު، މިއަޅާގެ އަހުލުވެރިންގެ ތެރެއިންނެވެ. އަދި ހަމަކަށަވަރުން، ތިބާރަސްކަލާނގެ ވަޢުދުފުޅަކީ ޙައްޤު ބަސްފުޅެވެ. އަދި ތިބާރަސްކަލާނގެއީ ޙުކުމްކުރައްވާ އެންމެ ޙާކިމުވެރި ރަސްކަލާނގެއެވެ. އެކަލާނގެ ވަޙީކުރެއްވިއެވެ. އޭ ނޫޙުގެފާނެވެ! ހަމަކަށަވަރުން އެދަރިކަލުން، ކަލޭގެފާނުގެ އަހުލުވެރިންގެ ތެރެއިންނެއް ނޫނެވެ. ފަހެ، ކަލޭގެފާނަށް އެނގިގެން ނުވާ ކަމެއް އެދި މިރަސްކަލާނގެ ޙަޟްރަތަށް ނުދަންނަވާށެވެ! ހަމަކަށަވަރުން ޖާހިލުންގެ މީހުން ކަލޭގެފާނު ވެދާނެތީ، މިއަޅާ ކަލޭގެފާނަށް ނަސޭޙަތްތެރިވަމެވެ. ނޫޙުގެފާނު ވިދާޅުވިއެވެ. މިއަޅާގެ ވެރި ރަސްކަލާނގެއެވެ! ހަމަކަށަވަރުން މިއަޅާއަށް ޢިލްމު ނެތް ކަމެއް ސުވާލުކުރުމުން އެދި ތިބާރަސްކަލާނގެ ޙަޟްރަތުން ޙިމާޔަތް އެދެމެވެ. ތިބާރަސްކަލާނގެ މިއަޅާއަށް ފާފަ ފުއްސަވައި، އަދި ރަޙްމަތް ނުލައްވާނަމަ، ގެއްލިގެންވާ މީހުންގެ ތެރެއިން މިއަޅާ ވާނެއެވެ! އަންގަވައިފިއެވެ. އޭ ނޫޙުގެފާނެވެ. މިރަސްކަލާނގެ ޙަޟްރަތުން އަމާންކަމާއި، އަދި

ކަލޭގެފާނާއި، ކަލޭގެފާނުގެ އަރިހުގައިވާ މީހުންގެ ތެރެއިން އުފެދޭ އުންމަތްތަކަށް ބަރަކާތްތަކާއެކު (ސަލާމަތުން) ފައިބައި ވަޑައިގަންނަވާށެވެ! އަދި އުންމަތްތަކެއް ވެއެވެ. ތިމަންރަސްކަލާނގެ އެއުންމަތްތަކަށް (ދުނިޔޭގައި) އުފާވެރި އަރާމު ދެއްވާހުށީމެވެ. ދެން ތިމަންރަސްކަލާނގެ ރަސްކަމުން އެއުރުންނަށް ވޭންދެނިވި އަޒާބެއް އައިސް ޖެހޭނެތެވެ."

(ސޫރަތު ހޫދު: 44-48)

ޖަނަވާރުތަކާއި، ދުނިޔޭސޫފީ ދޫކުރައްވުން

ޖޫދީން ނިމި، ތޫފާނުގެ ހިނދުކޮޅިނދު، ނޫޙުގެފާނުގެ ނައުކާ ޖޫދީ ފަރުބަދަމަތީގައި އަރައިސް ތިރިވުނެވެ. އެހިނދު الله ގެ އަމުރުފުޅުން ނައުކާގެ އެކަލޭގެފާނު އެތެރެއިން ޖަނަވާރުތަކާއި، ދުނިޔޭސޫފީތައް އެއްގަމަށް ދޫކުރައްވައިފިއެވެ. އަދި ނޫޙުގެފާނާއި، އެކަލޭގެފާނާއި ނައުކާގައި ތިބި މުސްލިމުން ނައުކާން ފައިބައިފިއެވެ. އެއަންނަމުން ނޫޙުގެފާނު الله އަށް ސަޖިދަ ކުރެއްވިއެވެ. އެއަންނަމުން الله އަށް ޙަމްދުކޮށް މުސްލިމުން ބިންމަތީގައި އަލުން ދިރިއުޅެން ޖަހައި، ހުސް ކާބޯތި ބަރުއާރުކުރަން ފަށައިފިއެވެ. އަދި އެބައިމީހުންނަށް الله ދެއްވި ފެނުގެން ނިޢުމަތަށް ޝުކުރުވެރިވުމުގެ ގޮތުން އެބައިމީހުން ރޯދައަށް ހިފިއެވެ.

[illegible] އަމާންކުރެއްވުން

ޔަޤީނީ الله ވަނީ ސަލާމަތްކުރައްވައިފި ނޫޙުގެފާނުގެ ވާހަކައިގެ [illegible] ޔަޤީނީ ދީނާއިންގެ ޖަރީމާއިން އަރައިގަތުމުން [illegible] ބާވައިލެއްވިއެވެ. ނަމަވެސް އެކަލޭގެފާނުން ނަމަވެސް އެކަލޭގެފާނަށް [illegible] މިސްކީނުން ކަށްކޮރިކޮށް އަރައިގަތުންނަށް ނިކަނާތެވެ. [illegible] ނަޞީޙަތްކުރަނީ، އެކަލޭގެފާނުގެ އަޒުމުގެ ގޮތުގެ ތިމަރަހަތު، الله [illegible] އަޒުކަން ނަސޭހަތުން އެކަލޭގެފާނުގެ ބާރުތަކުން [illegible] ކަމެވެ. އެއަންނަމުން ގައުމުގެ އެކަލޭގެފާނު [illegible] ކަމެވެ. ބަސްދީ الله ބިން ބަޑުކަ ބަސް ބާސް [illegible] ވެއެވެ. ޔަޤީނީ ރަސޫލު ޞައްލަﷲ ޢަލައިހި ވަސައްލަމް [illegible] ވެއެވެ. "الله ގެ ރަސޫލު ނޫޙުގެފާނުގެ އަޙުލުވެ [illegible] އެކަލޭގެފާނުގެ ގައުމުންނަން އިންޖީރުކުރައްވައި [illegible] ވެއެވެ. ދެކަލޭގެ ކަނބަލުން، ދެކަލޭގާ ގޮތް ނުވުމަށް [illegible] ކަލޭގެފާނު މިޙައިޓިހުނުން އިންޖީރުކުރައްވަމެވެ. ހަމައެކަނި الله އަށް އަޅުކަން ކުރުމަށް މިޙައިޓިހުނުން މިމަނިކުފާނު އިންޖީރުކުރައްވަމެވެ. މިތަނުގެ އެއްކަލަން ހަމައެކަނި، ހަމަބިނ [illegible]، އަސްލުކަލަން "لاإِلَهَ إِلاَّاللَّهُ" މިބަސް ބުނުމުގައި ވިއަސް [illegible] ހުރުން މިބުނުން ކަލެވެ. އެކަލޭގާ ގޮތްތުމަން

ތިމަންކަލޭގެފާނު އިންސާފުވެރިކަމާއި ދުރުކަމީ الله ގެ އުޅު އަރިހުން ތިބޭނޭ ނޫރުގެ މިންބަރުތަކުގެ
ޝަރީޢަތްތެރިކަމާއި، ޙިކުމަތްތެރިކަމެވެ." (ޞަޙީޙު މުސްލިމް)

ސަލާމްދެއްވި ނަބީގެފާނު ޙަދީޘްތަކުގައިވަނީ މައްސަލައި
ކަލަން ބުނުއްވިޔަ، އިހާގެ ޤާނޫނާ އަލިފުގައި ކަލަން ވެސް
ބުނުއްވެވެ.

ޢާދުޤާގައިގެ މީހުން

ޢާދުޤާގައިގެ މީހުންނަކީ ޔަމަން އާއި ޢުމާން އާއި
ދެމެދުގައިވާ ޙަޟްރަމައުތުގެ ހުރަ ސަރަޙައްދުގައި އުޅުނު ބަޔަ
ބައެކެވެ. އެބައިމީހުންނަކީ ބިމާއި ޙިކުމަތާއި ބޮޑުކަމުގެ
ވަންތަކަމާ އަހަރެމި ބައެކެވެ. ހެއްދެވުން އަށް ބަލަބޮޑުތަކާއި
ބިމާއި ބޮޑުބޮޑު ބިނާކުރުމުގެ ކާރިގަރުންނަށް ބަޣާވާތްތެރިކަމުގައި
މަސައްކަތްކުރި އަހަރެންގެ އުފެދުމުގެ ވެސް ކޮށްގައި ދިރި ބައެކެވެ.
މިކަމުގެ ސަބަބުން އެބައިމީހުންގެ ހިތްތަކުގެ ވަރު ބޮޑުކަމާއި
ކިބުރުވެރިކަން ފެނިފައިވެއެވެ. އިންސާނުން އަޅުކަމުގެ ބޮޑުކަމާ

ފުރިހަމަކަމުގެ އެބައިމީހުން އިހުސާނެކޭ ހަމަވުމުގެ ދިރިއުޅުމެއް
އެކަމަށްވުރެ އެއްކޮށް ބުނެދެން ކައްޗެއްކަމުގެ ނަފްސެވެ. الله ތަޢާލާ
ކަމެއް އެބައިމީހުން އިންކާރުގެ ނުގޮސްނެވެ. އަދި އެކަމަށްޓަކައި
އަޅުކަން ކުރުމަކަށް ފަހު އެބައިމީހުން ދުނިޔެއި ނަހަދައެވެ.
އެބައިމީހުން ދުނިޔެހަދައިގެން ދިރިއުޅޭ ހަމައެކަނި الله އަށް އަޅުކަން
ކުރުމަށެވެ. އެބައިމީހުން ޝަރީޢަތް ކުރުމުން ދުރަށް ބޭރުވެ އިސްލާމްގެ
ދީނުގެ ކުރުމަށެވެ. الله އެބައިމީހުންނަށް ހޫދުގެފާނު ސަލާމް މީހެވެ.

ހޫދުގެފާނު ރަސޫލާއިގެން ފޮނުއްވުން

ޢާދުޤާގައިގެ މީހުން ކުރުމުގެ ބޭރުވުމުގެ ކަން ބަޔަށް ކަމުގެ
އެބައިމީހުން ހަމައެކަމެއް، ބައިގެތެރެ އެބައިމީހުންނަށް ބައްލަވާ
ދުއްވަމުން ވަކި، ހޫދުގެފާނު އެބައިމީހުންގެ ގައުމަށް ރަސޫލާއިގެން
الله ފޮނުއްވިއެވެ.

ކަންތައްތަކެއް ހޫދުގެފާނު ވަޢުޒުގެން އެބައިމީހުން
ޝަރީޢަތުގެ ދުރުގެން ދިފާ ތަޢާލާ ކަލާނގެ އިންސާފުވެރިކަމާއި، ބޮޑުވެ ކަލޭގެފާނު
އަޅުކަން ނަސޭހަތް އެބައިމީހުންނަށް އިންޒާރުދެއްވިއެވެ.
އެކަލޭގެފާނު ވިދާޅުވިއެވެ. "އޭ ތިމަންކަލޭގެފާނުގެ ޤައުމުގެ

މިސްކީނުންނޭވެ! ތިޔަބައިމީހުންގެ އަމިއްލަ އެއްބަޔަކުން ހަދާފައިވާ މިހިރުވެލަން ތިޔަބައިމީހުން އަޅުގަނޑުކުރުން ލިބޭ ފައިދާއަކީ ކޮބައިހެއްޔެވެ؟ ހަމަކަށަވަރުން އެއީ ބާޠިލުވާނޭކަމެވެ. ﷲ ފިޔަވައި ބަހްދުވެގެން އަޅުކަން ވޫ އެހެން އިލާހަކު ނުވެއެވެ. އެހީތެރި އެއްކަލައްވެސްމަ ކުރާނެވެ! ތިޔަބައިމީހުން ހަމައެކަނި ނަފްސު ދެއްވާށި އެކަލާނގެއެވެ. ތިޔަބައިމީހުން މަރުގަނޑުވާނީ ވެސް އެކަލާނގެއެވެ. އެކަލާނގެ ތިޔަބައިމީހުން ފަންސުވެރިކުރައްވައި، ދިޔަ ނިޢުމަތްތަކެއް ދެއްވިއެވެ. އެހެންކަމުން ތިޔަބައިމީހުން އެކަލާނގެއަށް ޝުކުރުކުރާށެވެ! އެކަލާނގެ ތިޔަބައިމީހުންނަށް ދެއްވި ނިޢުމަތްތަކަށް ކާފިރުނުވާށެވެ! އެހެންނަމަ ހުރިހާ ކަމެއްގެ މިސްކީނުންނަށް ޤިޔާމަތަށް ކަމެއް ތިޔަބައިމީހުންނަށް ވެސް ޖަޒާދެވޭނެއެވެ!"

ބެއްޖެތާއި ދަރިފުޅު ދައްކަވަމުން ކުރީގެ އެބައިމީހުންނަށް އެބައިމީހުންނަށް ދީނަށް ގޮވާލެވުން ގެންދިޔަ ގެންދިޔުން އެބައިމީހުން ޤަބޫލުކޮށް އެބައިމީހުން ދިޔާނުވާތީވެ އެކަލޭގެފާނު އެންމެ ދުއްޕަހެވެ. ނަމަވެސް އެބައިމީހުން މި އެކަލޭގެފާނު ދޫކޮށް ދުނިޔޭގެ ބަހާނެއެވެ. އެބައިމީހުން އެކަލޭގެފާނަށް ދެންނެވިއެވެ. ކަލޭގެފާނު މިއަދު ގޮތުގެއްލުމުގެ ސަބަބުން މިވަނީ ކަލޭގެފާނަށް ކިޔަމަންވެ، މިކަންކަމުގެ ވެރިޔާކަން ކަލޭގެފާނު އިސްތިޢުފާދެއްވާކަމަށް

[illegible] ފުޅުކުރައްވަނީކަމެއްހެއްޔެވެ؟ ކަލޭގެފާނު މިމަންމަގެ ކިބައިން [illegible] ތިޔައުޅުއްވަނީ ކާފަރުނަކީކަމެއްހެއްޔެވެ؟ އެކަލޭގެފާނު [illegible]. މިކަންކަލޭގެފާނުގެ އަޑުރަވަނީ ﷲ ގެ ރަސޫލަކުގެއެވެ. [illegible] ތިޔަބައިމީހުންގެ ޙަޔާތް އެއްވެސް ޙައްޤު މިކަންކަލޭގެފާނު އެދިވަޑައިގަތީ [illegible]. ފާރުގެ މިޔާދަޅުގަތުން ނުހައްދަވަން މިކަންކަލޭގެފާނު [illegible] ކިބައިން އެދިވަޑައިގަތީ ނުގަތުމަށްވެސްވެ.

[illegible] ގެ ގޮތްއެއްލުން

ޞާލިޙު ނަބިއްޔާގެ ފަރާތުން ﷲ ވަޙީކުރެއްވި ޝަރީޢަތާއި ބަސްފުޅުގެ [illegible] ފާނަގައި ވެއެވެ.

"އަދި މިމަންކަލޭގެފާނުގެ ޤައުމުގެ މީހުންގެ ގޮތަށް، [illegible] އެބައިމީހުންގެ އަށް ހުދުގެފާނު (ރަޙްމާންމިވެއެވެ.) އެކަލޭގެފާނު ވިދާޅުވިއެވެ. [illegible] އަހަރެންގެ ޤައުމުގެ މީހުންނޭވެ! ތިޔަބައިމީހުން ﷲ އަށް އަޅުކަން [illegible]! އެކަލާނގެ ފިޔަވައި އެހެން އިލާހަކު ތިޔަބައިމީހުންނަކަށް [illegible]. ތިޔަބައިމީހުންނަކީ ދޮގުހަދާ ބަޔަކު ކަމުގައި ނޫނީ ނުވެއެވެ. [illegible] އަހަރެންގެ ޤައުމުގެ މީހުންނޭވެ! އަހަރެން ތިޔަބައިމީހުންގެ [illegible] ކިބައިން އެކަމުގެ މައްޗަކަށް އުޖޫރައެއް ނުއެދެމެވެ. އަހަރެންގެ

އުޖޫރަ، އަހުރެން އުފެއްދެވި ފަރާތުން ދެކެވި ނުވެއްޖެ. ފަހެ،
ތިޔަބައިމީހުންނަކަށް ނުވިސްނޭނެއްޔެވެ؟ އެ އަހުރެންގެ ޤައުމުގެ
މީހުންނެވެ! ތިޔަބައިމީހުންގެ ވެރި ރަސްކަލާނގެ ހަސްރަތަށް
ޢާދަވެއްސެވުން އެދި ދަންނަވާށެވެ! ދެން އެކަލާނގެއަށް ތައުބާވާށެވެ!
އެހެން ތިޔަބައިމީހުންގެ މައްސަލަ އުޅުން ބޭކާރު ދިނައިން
(ވެރިކަމުގައި) ވާނީ ޢުންސުރުވާނެތެވެ. އަދި ތިޔަބައިމީހުންގެ ބާރުގެ
ވިޔަހެން ބާރު އިތުރުކުރައްވާނެތެވެ. އަދި ކުށްވެރިންގެ ގޮތުގައި
ތިޔަބައިމީހުން ފުރަގަސްދީ ނުދޭށެވެ! އަހުރެން ދަންނަވަމެވެ. އެ
ސުރުގެ ފޮނުވެ. ބައިންފެދޭނޭ ހުކުރު މިކަންތަކުގެ ގޮތަށް ކަލާނގެ ފޮނު
ނުގެންނަވާނެއެވެ. އަދި (ހަމަޖެހުން) ކަލާނގެ ފޮނު ބަސްފުރުގެކަން
މިމަންމާގެ އިޙްސާންމަތް ދުނިޔާގެ ބަދަލު ކަމުގައި މިމަންމާން
ނުވާނެއެވެ. އަދި ކަލާނގެ ނަމަހަން އިހުސާނު ބަދަލު ކަމުގައި މިމަންމާން
ނުވާނުރިމެވެ. މިމަންމާގެ ބައި އިހުސާން ކަލާނގެ ނަމަހަން
ނުބައިކަމެއް ޖެހޭނީ ކަމުގައި ފުރޮޅި މިމަންމާން ނުބައިކަމެއްވެ.
އެކަލާނގެ ވިދާޅުވިއެވެ. ހަމަކަމަކަށް ތިޔަބައިމީހުން ސަލާމަތުން
އުމުރުކުރިން މިމަންކަލާނގެ ބައިއަވޭދޭނޭ ކަލާނގެ الله
ހިފުވަރުހަރުވެވެ. އަދި ތިޔަބައިމީހުން ވެސް ހިފާނަވެ! އެކަލާނގެ
ދިރުމަށް އެހެން ފަރާތަކަށް ނުވާނެވެ. (އެބަހީ: އެހެން ފަރާތަކަށް ކަލާން
މިމަންކަލާނގެ ބައިއަވޭ ވެރިން ވަގުވެ.) ފަހެ، ތިޔަބައިމީހުން

… މިމަންކަލާނގެ ފުރާނަ (ހަލާކު ދިރުމަން) ބައިންބަޔަށް ރައްވާނެވެ!
… މިމަންކަލާނގެ ފުރާނަ ހަރުސްކަރުން ކަލާނގެ ނިޔަވެ. ހަމަކަމަކަށް
… ވެރި، އަދި ތިޔަބައިމީހުންގެ ވެސް ވެރި الله އަކީ
… ވަރުގަދަކަމަށް ވެވިދާނެވެ. އެއީވެސް ދިރުން އެއީއްގެއީ އެ
… ނަސީބަށްވެގެން އެކަލާނގެ ހިތްޖެހޭ ބަރަކަތުގައި (އެ އެއީގެ
… ކަލާނގެ އެކަލާނގެއަކަށް ދިވެހިންނާ ބަރަކަތުގައި) ދެއްކި ނުވެއްޖެ.
… މިމަންކަލާނގެ ވެރި ރަސްކަލާނގެ ފުރުޞަތުގައި
… މަގުގައިވެ. ފަހެ، ތިޔަބައިމީހުން އެނބުރި
… (ދަންނަވާށެވެ!) ތިޔަބައިމީހުންގެ ގޮތުން އެކަލާނގެއަކަށް
… ފުރުޞަތު ކަރުއަޅައި، ހަމަކަމަކަށް
… މިމަންކަލާނގެ ދިރުމަވައިދިނުވެ. އަދި
… ވެރި ރަސްކަލާނގެ ތިޔަބައިމީހުންގެ ބަދަލުގައި
… ދުރުބަހަރަކު ގެންނަވާނެއެވެ. އަދި ތިޔަބައިމީހުންނަކަށް
… ކަލާނގެ އެކަލާނގެއަކަށް ގެއްލުމެއް ނުދެވޭ ހެއްޔެވެ!
… ހަމަކަމަކަށް މިމަންކަލާނގެ ވެރި ރަސްކަލާނގެއަށް ޝުކުރު
… ރައްކާތެރިކަމުގައި، ބަރަކާތްތަކާ ރަސްކަލާނގެއެވެ."

(… ނުދު: 57-50)

އާޚިރަތްދުވަހާމެދު މީސްތަކުން ހަބަރުދާރު ކުރެއްވުން

ޔަޤީނީ اللہ ސުބުޙާނަހޫގެ ޤުދުރަތުގެ މީހުންނަށް ދެއްވާފައިވާ
ވިސްނަން ނިޢުމަތްތަކުން، ސަލާމަތްވުމާއި ހުދުގެރުން އެކަށީގެންވާ
ޤުދުރަތު މީސްތަކުންނަށް ހަނދާންކޮށް ދެއްވައި، އެބައިމީހުންނަށް
އާޚިރަ ބާރު ދެއްވިގެތައި، އެބައިމީހުންގެ ފަސްކަނޑު
ދިރުއްވުމަށްފަހު ސާފު اللہ ވެވަޑައިގަތުމާ ބައްލަވާށޭ ބަޔާންކުރެއްވިއެވެ.
އެބައިމީހުންނަށް ބިރުގައި ދީބި އެންމެބާރަށް މީހުންނަށް ވުމުން،
ބޭކާރު، ދަރުވިރިކަމާއި އެބައިމީހުންގެ އެއްބަސްވާ އަސްލުބައެއްގެ
މުޅުން ބަދަލުވުމަށްފަހު، ބުނެވޭ. އެ ހުދުގެރުންވެ! ކާކުގެރުން
ތިޔަވީދާވަނީ ތިމަންމެން މަރުވެ ފުއްދައި ފަނާވުމަށް ތިމަންމެން
ހަލާކު ދިރުއްވާނީ ވަކިކަމެއްތޯ؟ އެކަކުގެރުން ވިދާޅުވިއެވެ.
އާދެއެވެ. ތިޔަބައިމީހުންގެ ހަމަ ކޮންމެ މިހާރުވެސް ދިރުއްވާނީ
މިހެވެ. އަދި އެމީހުންނަށް، ތިޔަބައިމީހުން ބަލަދުވަހު ގޮތުގައި
ތިޔަބައިމީހުންނާ ސަލާމަތްކުރެވޭނެއެވެ. އެހެންދީ އެބައިމީހުން އެއްފަހަރާ
ބާރަށް ހިނގަނދެވޭ. އަދި ބުނެއެވެ. ހުދުގެރުންގެ ދަރުވަހަކީ
ހިސާބުކުރާ ބޯކަލާއެވެ! އެއަށްފަހު އެބައިމީހުންގެ ދަރު މިހުން
އެކަމާމެދު ވާހަކަދައްކަތެވެ. އެބައިމީހުން ގޮތުގެކަންތައްތަކެއް މިހާރު
މަރުވެއްޖެނަމަ، އަލުނަރުވާ ހަދިގަނޑު ނުވި ވުރާވެ، ފައްހަރު ފަހުން

ތިޔައީ އަލުން އުމުރަކީ ދިރުއްވައި، ކުރިން ހިސާބުތަކަށް
ހާޒިރުކުރެވޭ ކުރެއްވުވޭތޯ؟ އަދި ޒާތުގެބަދަލުގައި އަލުގެ
ކަލޭގެއްވާނޭތޯ؟ އަދި މަރުވެފައިވާ މީސްތަކުން އަލުން
ބޭނުމަކީ ކަލޭގެއްވާނޭތޯ؟ މުޅިހާ ސަލާމަތުކަން
ޤާބިލުއްވަމުން ގެނދިޔާ ކަލާމެއްކާމާއެވެ.
ބިރުވެރިކަމާދު އެކަކުގެރުން އެބައިމީހުންނަން
ގެނދިޔައެވެ. އާޚިރަތްދުވަހުގެ ބޭނުމަކީ
ބަޔާންގައި ބައެއްގެއްގައި ސަލާމަތް ހުންނަމީހާއަން
ކާމިޔާބު ނިކަމެތި ކާމިޔާބު، ދުނިޔޭގެ ބަޔާންގައި
ސަލާމަތް ހުންނަ މީހާގެ މަރުކަން ބާކީވެ ބަރުބަހަ
އެވެސް ބާރުބައިގައި ބާކީގެއްގައި ހުންނަމީހާއަން
ނުދެވޭނެ ސަލާމަތްކުރެއްވައި، އެހެން ކަނޑައެޅިފައިވާ
އެއްފަރާތުން އާޚިރަތްދުވަހުގެ ބޭނުން އެބައިމީހުންނަން
ވިދާޅުވެއްވާއެވެ. ނަމަވެސް އެބައިމީހުން ޤަބޫލުކުރަން
އެއްނުކުރެއެވެ.

ކާފިރު މީސްތަކުންގެ ވިސްނުން

ހުދުގެރުންގެ ޤުދުރަތުގެ މީސްތަކުންގެ ވިސްނުންހުރި ގޮތުގައި

ޔަޤީނީ اللہ ބަޔާންކުރައްވާ ބަސްފުޅުގެ މާނައިގައި ވެއެވެ.

"އެކަލޭގެފާނުގެ ޤައުމުގެ މީހުންގެ ތެރެއިން ކާފިރުވެ، އަދި
އާޚިރަތާ ބައްދަލުވާނެކަން ދޮގުކުރި އެއުރެން، އަދި ދުނިޔޭގެ ޙަޔާތުގައި
ތަނަވަސްކަމާއި، ނިޢުމަތް އެއުރެންނަށް ތިމަންރަސްކަލާނގެ ދެއްވި
ބޮޑުންގެ މީހުން ބުނެއެވެ. މިއީ ތިޔަބައިމީހުން ކަހަލަ އާދަމުގެ ދަރިއަކު
ކަމުގައި މެނުވީ، މީނާ ނުވެއެވެ. ތިޔަބައިމީހުން އެއްޗެހިކަން ކާއެއްޗަ
ކުން އޭނާ ވެސް ކައެއެވެ. އަދި ތިޔަބައިމީހުން އެއްޗެހިކަން
ބޯއެއް ތަކެތިން އޭނާ ވެސް ބޮއެއެވެ. އަދި ހަމަކަށަވަރުން
ތިޔަބައިމީހުން ކަހަލަ އާދަމުގެ ދަރިއަކަށް ތިޔަބައިމީހުން ކިޔަމަންތެރި
ވެއްޖެނަމަ، އެހިނދު ހަމަކަށަވަރުން، ތިޔަބައިމީހުންނީ،
ގެއްލުންވެގެންވާ ބައެއްކަން ކަށަވަރުވެއެވެ. ހަމަކަށަވަރުން، ތިޔަބައިމީހުން
މަރުވެއްޖެ ހިނދު، އަދި ވެއްޓާއި، ކަށިތަކަށް ތިޔަބައިމީހުން
ވެއްޖެހިނދު، އަލުން ދިރުއްވާނޭ ކަމަށް އޭނާ
ތިޔަބައިމީހުންނަށް ވަޢުދުކުރަނީހެއްތޯއެވެ؟ ތިޔަބައިމީހުންނަށް
ވަޢުދުކުރެވޭ ކަންތައް ދުރުވެގެންވެއެވެ. (ވަރަށް) ދުރުވެގެންވެއެވެ.
އެދިރިއުޅުމަކީ ތިމަންމެންގެ ދުނިޔޭގެ ދިރިއުޅުން ފިޔަވައި
އެހެން އެއްޗަކު ނޫނެވެ. ތިމަންމެން މަރުވަމުއެވެ. އަދި ދިރިއުޅުމުއެވެ.
އަދި އަލުން ދިރުއްވައި ފޮނުއްވާ ބައެއްކަމުގައި ތިމަންމެން
ނުވަމުއެވެ. الله އާ ދޮގު ހަދައިގެން ދޮގުއްބަސް ކިޔާނޭ ކަމުގައި

[illegible] ނުވެއެވެ. އަދި އޭނާއަށް އީމާންވާ ބައަކުކަމުގައި
[illegible] ތިމަންމެން ނުވަމުއެވެ." (ސޫރަތުލް މުއުމިނޫން: 33-38)

[illegible] ޤައުމުގެ މީސްތަކުންގެ ސުވާލުތައް

[illegible] ޤައުމުގެ މީސްތަކުންނަކީ ޘަމޫދު ޤައުމެވެ. الله
[illegible] ފޮނުއްވުމަކަށް އަހަރުމެންގެ ތެރެއިން މީހަކު އެކަލާގެ
[illegible] ވަނީ، ޚާއްޞަވެގެން ކަލޭ ނޫންހެއްޔެވެ؟ އެކަލޭގެފާނު
[illegible]. މިޤައުމުގައިހުރި ޚާއްޞަ ކުރުވެސް ކަމަށް
[illegible]؟ الله ތިމަންރަސްކަލާނގެ ތެދުމަގު ދަލީލުތަކުން
[illegible]، ތިމަންކަލޭގެފާނު ރަސޫލުކަމާއިގެން
[illegible] ގޮތަށް ޚާއްޞަވެއެވެ. ނުބައިގޮތުގެ ފަސާދަވެރި،
[illegible] ކުރިމަތިވި ބިރުވެރިވާގޮތް އަދި ފާކަދުވަސްވީ
[illegible] ނުނުވެ. އެހެންކަމުން ތިޔަބައިމީހުން އެބަދަލު ހަނދާން
[illegible]! އެބައިމީހުންނަށް ގޮތަތަ، ބޮޑުގަދަ ބައަކަށް
[illegible] ވެސް އެބައިމީހުންގެ އެންމެން ނަތީޖާކޮށްލިއެވެ.
[illegible] ބޮޑު ދަންނަވިއެވެ. އެ ހަދާގެފާނު. ތިމަންމެން
[illegible] ކާކުތޯއެވެ؟ އެކަލޭގެފާނު ވިދާޅުވިއެވެ. الله އެވެ.

އެބައިމީހުން ބުނެއެވެ. ތިމަންމެންގެ އިލާހުންތައް ތިމަންމެން ސަލާމަތްކަން ދޫކޮށްނުލާނަމެވެ!

އެބައިމީހުންގެ ވާހަކަތައް އަޑުއިވިވަޑައިގެންނެވި ހިނދު، އެބައިމީހުންގެ އަމިއްލަ އަތްތަކުން ހަދައިގެން އުޅޭ ބުދުތަކަކީ ބާޠިލު ކަލާނގެތަކެއް ކަމަށާއި، އިންސާނުން ހައްދަވާފައިވާ ޚާލިޤަކީ ހަމައެކަނި ފަރާތަކީ ﷲ ސުބްޙާނަހޫ ވަތަޢާލާ ކަމަށާއި، އެހެން އެއްވެސް ފަރާތަކަށް ބަދަލެއް ގެއްލުމެއް، ދެރަކަށް ނުފޫޒެއް ކަމުގައި ހޫދުފާނު އެބައިމީހުންނަށް ވިސްނައިދެއްވިއެވެ.

ކޮންމެއަކަސް ހޫދުފާނާއި، އެކަލޭގެފާނުގެ ދަޢުވަތު މުސްލިމުންނާ ދުރުވެ، ކެތްކުރުމާއި ބަޔަކާއި ދިޔައި އެކުއްލުން އަންނަ ދުވަހަކު ދިޔަމަކުންނެވެ. އެގޮތުގައި އަހަރުތައް ދިޔައި ފާއިތުވަމުންނެވެ. ނަމަވެސް އެބައިމީހުންގެ ވިސްނުމަކަށް އެއްވެސް ބަދަލެއް ނާދެއެވެ. އެހެންނަމަވެސް އެބައިމީހުންގެ ބޭނުންކަމާއި، ކިބުރުވެރިކަމާއި، ދޮގުވެރިކަމާއި، ނުއިންސާފުކަން ދިޔައީ އިތުރުވަމުންނެވެ.

ޤައުމުގެ އިންކާރު

ޤައުމުގެ ބޮޑުމީހުންގެ ނުބައިކަމާއި، ހުރިކަމަށް އިންތިޒާރުކޮށް ގޮސް، އެބައިމީހުން ހޫދުފާނު ކުށްވެރިކޮށް

[illegible] ބާރުގެއްލުމުގައި އެބައިމީހުން ބުނަން ފަށައިފިއެވެ. [illegible] އެބައިމީހުން އެކަލޭގެފާނަށް ދަންނަވައިފިއެވެ. ކަލޭގެފާނުގެ [illegible] ވާހަކަތައް މާނަކުރުމަކީ ސަބަބު ތިމަންމެންނަކަށް ވިސްނޭ [illegible] ތިމަންމެންގެ އިލާހުންތަކަށް އަޅުކަންކުރުން ދޫކޮށްލުމަށް ވިދާޅުވުމުގެ [illegible] އެކަލޭގެފާނާއި ކަލޭގެފާނަށް ތިޔަ ބާރުކުރެއް [illegible] ބުނެފިއެވެ. ޔަޤީން ފުރަތަމަ ﷲ ވަހީކުރައްވާ ބަސްފުޅުގެ [illegible] މަގައި ދިއުމެވެ.

"އެއްވެސް ދަލީލެއް ނުގެނެއްސެވެ. އޭ ހޫދުގެފާނެވެ. ބަޔާންވެގެންވާ [illegible] ތިމަންމެންގެ ގާތަށް ކަލޭގެފާނު ނުގެނެސްދެއްވައެވެ. އަދި [illegible] ކަލޭގެފާނުގެ ބަސްފުޅަކަށް ތިމަންމެންގެ އިލާހުންތައް [illegible] ބަހައްޓާ ކަމުގައި ތިމަންމެން ނުވާނަމެވެ. އަދި ކަލޭގެފާނަށް [illegible] އީމާންވާ ކަމުގައި ތިމަންމެން ނުވަމުއެވެ. ތިމަންމެންގެ [illegible] އިލާހުން ކަލޭގެފާނަށް ނުބައިކަމެއް ޖައްސާލި ކަމުގައި މެނުވީ [illegible] ތިމަންމެން ނުބުނަމުއެވެ. ކަލޭގެފާނު ވިދާޅުވިއެވެ. ކަލަކަކު [illegible] ސަރީޙަކޮށް ބަޔާންކުރާ އެ ތަކެތި މިކަލޭގެފާނަށް [illegible] ބަރީއަވާކަމަށް ﷲ ގަވާހުކުރައްވާށެވެ. އަދި ތިޔަބައިމީހުން ވެސް [illegible] ގަވާހުވާށެވެ!" ސޫރަތު ހޫދު: 53-54)

ރުޤްޔާއާ ކުރިމަތިވުން

ހުދުގެފާނުގެ ޤައުމުގެ މީހުން އެކަލޭގެފާނަށް ފުރަގަސްދީ،
ދޮގުވެރިޔަކުކަމުގައި ހައްދުފަހަނަޅައި ނިކަމެތިކުރި، އެކަލޭގެފާނު
އަބޫލަހަބުންނާއި، އަބޫޖަހުލުންގެ ކާފަރުންގެ ފުރަގަސްދިނުމުގައި
ވަގުތުގައިވެސް. އެކަލޭގެފާނުގެ މަސައްކަތް ﷲ ތަޢާލާ ފުދުއްވާނެކަމަށް
އެކަލޭގެފާނަށް ގޮތްގަދަވެގެން ރަޙްމަތްވެރިކަމެވެ. އެއީ ހުދުގެފާނުގެ
ޝާނުފުޅެއް ކަމެވެ. އެކަލޭގެފާނުންނަކީ ކަލާނގެ ދުޢާއަށް ބަރަކާތް
ލިބޭ، ކަލާނގެ ނަބީއްޔާ ބެލި ގަދަބާރުގަ ވިދާ ވެގެވެ.

ކަންތައްތަކެއް ހުދުގެފާނާއި އެކަލޭގެފާނުން ރަޙުމަތް
މުސްތަޙިއްޤު ރީތި ﷲ ކުރައްވާނޭ ހުކުމްފުޅުގެ އިންތިޒާރުކުރެއްވިއެވެ.
މިގޮތުގައި ރިޔާބަތިޔާރުކަން، ވިދިން ބޮޑު ހަޑިކަންތައްތައް އުފެއްދުން
ކުރިމަތިވެއްޖެއެވެ. އެއްގޮތަކުން ވެސް ވާނީ ނުވެވުނުގޮތެވެ. އިތުރު ހިތާމަ
މުސްލިމުންގެ ތެރޭގައި އަދާވަތްތެރިކަން ފެށިގެން ގިނަވެއްޖެއެވެ.

ކަންތައްތަކެއް މިޒާޖުގައި އުފެދުނު މީހުން ދުވަސްތަކެއް
ގެއްލުން ފެނުމުން، އުފެދުނު މުސްލިމުން އެކަލޭގެފާނުގެ ތަރިކަން
ހައްސާ ދެއްކެވިއެވެ. ދެ ހުދުގެފާނެވެ! މިފަދަ ދުވަސްތަކުގެ މިފަދަ

އެކަލޭގެފާނުން ކުރިމަތިވި މިހާ ހަމަޖެހުމެއްވެއްޖެ؟ އެކަލޭގެފާނު
ވިސްނަވައިދެއްވި. އެއީ ﷲ ގެ ކަލާމެވެ. ވެރިކަމާއި މުސްލިމުން އެކަލޭގެފާނުގެ އަރިން
ސަލާމަތްކުރެއްވިކަން އަދާކުރެއްވިޔަސް، އެކަލޭގެފާނުގެ ވެރިކަމާއި މުސްލިމުންނަށް ކަމުގައި
ވާނީ ވެސް ވަރުގަދަ ފަރާތްތަކުގައި ހުރެވެ! އަދި ވެރިކަމާއި މުސްލިމުންގެ އާރާއި
ވާން ވިސްނުންތަކަށް ތަރައްޤީވުމަށް ހުރެވެ!

ހުދުގެފާނުގެ ބަސްފުޅު އެކަލޭގެފާނުންނަށް އަޑުއިވުނު ހިނދުން،
އެކަލޭގެފާނުން އެކަލޭގެފާނުގެ މަޤާމާއި ފުރައްސާރަކުރުމުން ފުރަގަސް
ދިނެވެ.

ކަންތައްތަކެއް ހުދުގެފާނުގެ ފައުޅުގެ މީހުންނަން
ކުރިމަތިވުމަށް ހަސަދަވެރިކަން ދިރިއުޅެ ދުވަހެއް ދުވަހަކަން
ދިޔުމަށްފަހު ނަގާފައި. ގޮވާލެވުނު ގަސްތަކުގެ ގޮތުގައި އެކަލޭގެފާނުން
ދިރިއުޅުން ދިއުމަށް ގަސްތަކުން ކުރިއަށް ކުރިޔާ، ހިންގުމުގެ ކަނަޑައަޅައިކަން
ކުރިމަތިވެއްޖެއެވެ. ގެއްލުވައިލިއުމަށް ގޮވައިލާފައިވާ ގަސްތަކުގެ
ލިބިގެންވެއްޖެއެވެ. ނަމަވެސް އެކަލޭގެފާނުގެ ވިސްނުމާއި ފަހުރުވެރިކަން
އެއްވެސް ބަދަލުވެ ނުދެއެވެ. އެކަލޭގެފާނުން މިހާ ކުރިންވެސް
މިހާރު ވަރަށް، ހުދުގެފާނުގެ ބަސްފުޅު ދެކެނުން، އެކަލޭގެފާނާއި،
އެކަލޭގެފާނުގެ މައިތި މުސްލިމުންނަށް ވަރުގަދަކަމާއި ފުރައްސާރަ ކުރި
ކަމުގެ ގޮތުގައެވެ.

އެހެން ދުވަސްތަކުގާ އެއްވަރަދަރިން ސުރުގެ ހުރުމުގެ ޗޭއްޗުގެ
މިސްތަކުން ހުރިމުސްކުރި އާދައިގެ ދުވަހަކަށްވެ. އެބައިމީހުން
މަސްއްދުވެގެން ބިލީ އެބައިމީހުން އެހެންނާވެސް މަސްއްދުވެގެން ބިލާ
ކަންކަމުގައެވެ. ދުން އުޅުމަށް ބަނޑުކެރީދިއައެވެ. އެހެނދު
އެބައިމީހުންގެ ބޮންވަތްބޮޑުކަން ހިނގިފިނުވާން ވެރިވިއެވެ. ނަގަމުންދިޔަ
ވިލާގަނޑު ބޮކާރު، މުޅި އުދަރެހެއް ބޮއްދައިލިހިނދު، ހިނގިފިނުވާމުން
އެބައިމީހުންގެ ޒުވާމީތަކުން ނުކުމެ، ބޮޑުކަމެވެ. ވިލާގަނޑުކެރެވެ.
ދިމާވުމުން ވެސް ގަނޑުވަރުން ވިލާގަނޑުގެ ވެރިކަމެވެ!

ކަންމުއައްސަސާ ހުރުގެ ހުރުމުގެ ދޭއްޗުގެ މިހުންގެ ބޮންވަތްބޮޑުކަން
ހިނގިފިނުވުން ވެރިވުމައި ވަނީކަނެ، އެބައިމީހުންނަކީ ހަދަވަސްތަކަން
ކެރިމަދުކަމި ގަދައަޅުގެ ބޮޑުވެގައި އުޅުމަށް ބޮންކަންވަރަށްގިނަ އެ
ވިލާގަނޑުން ފިނިކަންގަދަ ގަދަވަދަ ވައި އަރިސް އެބައިމީހުން
ގުޅުވައިލިއެވެ. ވައިގަދަވާމިންވަރު ގަދިއަކަންވާހެ، ގަދަވުމެއް،
ރުއްއަކަންވާހެ ރުއްއެއް، ދުވަހަކަންވާހެ ދުވަހެއްގައި ދިޔައި
އިތުރުވަމުންނެވެ.

ގަދަވަދަކަމާއެކު އަސްހަރުމުންދިޔަ ފިހި އެވައިން ސަރުމަތިވެސް
އަންދުވަރުން އެބައިމީހުން އެކިކަހަލަ ދުވާ، އެބައިމީހުންގެ ގޮތަކަށް

ވެދޭންކޮށްލިއެވެ. ނަމަވެސް ވައިގަދަވުން ދިޔަ ބޮޑުވުން ފަހަރެއް
ފަހަރަކަށް ބޮޑުވެގެ ސަރަހައްދު އެބައިމީހުންގެ ފޮނިގެތައް ދިޔައި
ސޫރަތަށް ވަމުންނެވެ. ފޮރިތަކަށް ހިމާޔަތް ހޯދުމަށް އެބައިމީހުން
ވަސީލަތްތަކެއް ހޯދިއެވެ. ނަމަވެސް ގަދަވަދަ ވައި އައިސް އެތަކި ދިޔައި
ކުރިކުރިކަށްދިޔައެވެ. އަދި އެބައިމީހުންގެ ފެންފާޅި، ގައިގެ ހަށިތައް
ބުރުޖަހާ، އެގެކުރިން ދުވަހަކަށް ނުދެކޭ ފަދައިކަން އެބައިމީހުންގެ
ހިތަށް ހަލާކަތް، ހަށިހަރަކާތްތެރިވިއެވެ. މިގަދަވަދަ ވައި 7 ދުވަހާއި
8 ދުވަސް ވަންދެން ދެމިގެން ދިޔައެވެ. ޝުކުރު الله ވަޙީކުރެއްވި
ބަސްފުޅުގެ މާނަގައި ވެއެވެ.

"ފަހު، އެއުރުންގެ ވާރުތަ ދިމާއަށް ކުރިމަތިވަމުން،
އެދުރުހަން ނަބަދިގެން ނަންނަ ވިލާގަނޑުއެގެ ސިފަގައި އެއުރުންނަން
އެ (ޢަޛާބު) ފުރުސަތިސްދު، އެއުރުން ބުނުއްވެ. މިއީ ތިޔަންމީހުންނަން
ވަރު ފެއްސަވިދޭން ވިލާގަނޑުކެވެ. (އެންމެފުރެވެ) ނަމަ ކިޔެއްތަ!
އެއީ ނަވަސްވުމަން ތިޔަބައިމީހުން އެދިގެން އުޅުން ކަންތަކެވެ.
ފުރުސަތު ޢަޛާބު އޮތީ ހިފާނުގެންވާ ގަދަ ވައެކެވެ. އެވައި،
އޭގެ ފަރިކަކަސްކަލާނގެ އަމުރުފުޅުން ކޮންމެ އެއްޗެއް ހަލާކުކޮށް
ނިމިކަންޖެހެވެ. ފަހު، އެއުރުން އުޅުން ތަންތަން ފެނުނީ، ފުރުސަތުން
ނުވިޔަތަކަ ކަލާގައި އެއުރުން ވެއްޖެއެވެ. ކުށްވެރިވި މީހުންނަން

ތިމަންނަރަސްކަލާނގެ ދަޢާ ދެއްވަސީ އުފަދައިނަންނެވެ." (ސޫރަތުލް ޢަބްގާ: 24-25)

އަދިވެސް ވަޙީކުރެއްވި ބަސްފުޅެއްގެ މާނަގައި ވެއެވެ.

"އޭ އާދަމްގެ ދަރިން ތަކުންނެވެ! ތަން، ގަތުގައި ޖީހި ވަގުތުން އިހުރުން ހަމަކުރުވައިދެއެވެ. އެކަލާނގެ އިހުރުންގެ މައްސަރު ހުރުއާއި، އަދި ދުވަސް ވަންދުން ބިދިވިދިގެން ބުވައި ފުރުއްވިއެވެ. ތަން، އެވާއުމުގެ މީހުން ގެންތިގެން ފެއްޓެވައިލާތި ތިބާ ދުކާއްޓެވެ. އިއުރުންނާ، ހެއި ހުދުވައިލާ ކަރުރު ދުކާގެ ބޭނުތަކާ އެއްވުރައްވެ."

(ސޫރަތުލް ޙަޖްގާ: 6-7)

އިމާންވު މީހުން ހަމްކާތިރި ކުރުއްވި

ބައްޝަވަދަރު ގޮތުގަތިން ކިހިނި الله އާދަމްގެއަގެ މީހުން ހަމަކުރުއްވައިގެން، ހުރިހުރިވާ ކަރުރު ދުއްތެކާގެ ބުދަތެކާއި ވުރައިން ހުވައިދެން، އެކަލާނގެ ވަސީ ހާދުގެމާއި އެކަލާނގެމާނގެ އަރިހުގައި ދިނި الله އަށް އިމާންވި މީސްތަކުން ހަމްކާތިރި ކުރުއްވާވާއެވެ. މިވައިގެ ސަރަހައްދުން އެބައިމީހުންނަކަށް އެއްވެސް ގެއްލުމެއް ނުވެއެވެ. ކިހިނި الله އެކަލާނގެ މީސްތަކުން

[illegible] ހުރުގެ ވާނާއި، އެކަލާނގެ ވާނަން ތަބައްވި މީސްތަކުން [illegible]. އަދި އެތަންގައި އެބައިމީހުންގެ ވެރި الله ސުބްޙާނަހޫ [illegible] އަޒާބުން ކުރުމުގައި ގާއިމްވިއެވެ.

ބަދުދުވާގައި މީހުން

ޙާދުވާގައި މީހުންނަށްފަރު، ބާރުގެ ގޮތްން ކުރިގައި އުޅެން [illegible] އަތެވެ. އެއި ބަދުދުވާގައި މީހުންނެވެ. ޙާދުވާގައި [illegible] އެއްވަރަށިން އެބައިމީހުން ވެސް އަޒާބުން ކުރަމުން ދިޔައި [illegible]. އެބައިމީހުންނަކީވެސް މުއްސަނދިކަމާއި، ދިމާރަތްކުރުމުގެ [illegible] އަހުމިއްޔަމެއް ބައެކެވެ.

މިބައިމީހުން ބުދަން އަޒާބުންކޮށް، الله ނަބިއްޔު ކުރެއްވި ހިނަ [illegible] ގެންސްގެދިހާރު، އެބައިމީހުންގެ ގާތަށް [illegible] ހާދާއިގެން ސާލިޙު ހަޒްރަތުއްސަލާމް الله ފޮނުއްވިއެވެ. [illegible] ވަޙީގެން الله ފުރުވައި އެއެއްޓެއިގަކަށް އަޒާބުން [illegible]، އެކަލާނގެއާ އެއްގެން އެއްކަލާ ޝަރީކު ނުކުރުމަށް

އެބައިމީހުންނަށް އަމުރުކުރެއްވިއެވެ. އެހެނީ އެބައިމީހުންގެ އެއްބަޔަކު

އެކަލޭގެފާނުގެ ބަސްފުޅު އަހައި ބިރުން ވެއްޖެއެވެ. އެބައިމީހުންގެ

ގިނަބަޔަކު ކަމަކުވެ، އެކަލޭގެފާނު ދެކެނީ އިސްކަމަށް ކަނޑައަޅުއްވައިފިއެވެ. އަދި

އެކަލޭގެފާނަށް މަޝްވަރާކުރުން ފުރުޞަތު ލިބިގެންނެވެ، ޖެހިލުންވުމުގެ ބަދަލުގައި

ކުރިން ފަރުވާތެރިވިއެވެ. ނިކަމެތި ﷲ ތަޢާލާގެ ބަސްފުޅުގެ މާނައަކީ

ވެއެވެ.

"އެކަލޭގެފާނު ވިދާޅުވިއެވެ. "ތ އަޅުގަނޑުގެ ޤައުމުގެ

މީހުންނޭވެ! ﷲ އަށް ޢިބާދަތްކުރުން އަޅުކަން ކުރާށެވެ! އެކަލާނގެ

ފިޔަވައި، އެހެން އިލާހަކު ތިޔަބައިމީހުންނަކަށް ނުވެއެވެ." (ސޫރަތުލް

ހޫދު: 61)

ސަހާބީބޭފުޅުންނަކީ ޝުޢޫރީ އިޙްތިރާމްކުރި ބޭކަލުންނެވެ. ނިކަމެތި

ﷲ އެކަލޭގެފާނާ ބަސްފުޅުކުރުމުގެ ރަސޫލާގެ ރަޙްމަތްތެރިކަމުގެ ކުރިން

އެބައިމީހުން އެކަލޭގެފާނަށް ނުރަނގަޅު ދިރުމެއްހާމަކޮށް އުޅުނެވެ.

އެކަލޭގެފާނުގެ ޤައުމުގެ މީހުން އެކަލޭގެފާނަށް ދެކޮޅުހެދިއެވެ.

"އެއުޅުން ދެކޮޅުވިއެވެ. ތ ބަލިކަށިވެރިޔާ!

ހަމަކަށަވަރުން، މިޒާޖެއް ޝަރުޢީ ކަންކަމުގެ ތެރޭގައި އެކިވެސްނޭވާ (ހާލަތު

މިހެއްކަމުގައި ކަލޭގެފާނު ވިދާޅުވެއެވެ. (އެހެންކަމާއި ކުޅިވެރި) ޝަރުޢީ ކަމުގެ

ކާބަފައިން އަޅުކަންކުރާ ފަރާތްތަކަން އަޅުކަންކުރުން ޝަރުޢީ ކަމުގެ ފަރާތުން

ފުރުސަތު ދެއްވާނީއެވެ؟ ހަމަކަށަވަރުން، ތިޔަކަންތައްތަކުން ކަލޭގެފާނު ތިޔަ

ކަންތައްތަކުން، ތިޔަކަންތައް މީހަކީ ވަސްވާސްތެރިކަމުން

ޝައްކުވެރިވެގެން ކަން ކަނޑައެޅެވެ." (ސޫރަތު ހޫދު: 62)

ސަހާބީބޭފުޅުންގެ ޒަމާނުގެ މީހުން މުޖުތަމަޢަކަށް އެދުން

ސަހާބީބޭފުޅުންގެ ޒަމާނުގެ މީސްތަކުން އަޅުކަންކުރުމުން

ދުނިޔޭ ބަހައްޓައިދިނުމަށް ކަން އެބައިމީހުންނަކަށް ދީނުގެ ރަނގަޅުން އެއްވެސް

ސަބަބެއް، ބަސްޖެހުން ދަރިވަރުން ނިޔަމާއަކު ވެސް އަދި ސަހާބީބޭފުޅުން

ދީނަށް ބަހައްޓައިދިނުމަށް ސަބަބުތަކުން ހުއްޓައި ދަރިވަރުން

ފުރުޞަތުގައިވެސް ގެންދިޔުމާއަކު ވެސް ސަހާބީބޭފުޅުންގެ ޒަމާނުގެ މީހުން

ގެންދިޔުމަށް އެބައިމީހުންގެ ކާބަފައިންގެ ދީނަށް އެދެނެވެ.

އެބައިމީހުންނާއި އެބައިމީހުން އެދުމަށްދިނުމަށް ތަޢާރަފުކުރައްވައި ކަން

ސަހާބީބޭފުޅުން އެބައިމީހުންނަށް ސަބަބުތަކުން ދަރިވަރުން ވެސް

އެބައިމީހުންގެ ގިނަ މީހުންނަށް ދަރަޖައެއްގެ ބައިގަނޑާއި ބަދަލުވެ. އެކަލޭގެފާނަށް

ދިރިއުޅުން މީސްތަކުން މަޤާމުން އިސްލާމްވެރިން ހިނގާއިދިޔަކަމުގެ ބޭނުން

ފުރިހަމަ، އެބައިމީހުން ގަބޫލުކޮށް އެކަލޭގެފާނުގެ އެދުރިހުން

ބޭނުންކަމުގެ ހުރިހާ އަދަބު، އަންނަން ޒަމާނުގެ މަސައްކަތުގެ

ކުރިމަތިވެރިކަމުގެ އެކަލޭގެފާނު ރަސޫލުބުނެފާނީ ދަރުވަރުވަކީ.

ރިތާގަނޑެން ޢަމަލުކުރުން ގާއިމުކުރުމުން

އެއްދުވަހަކު ތަދުދުބާގައިގެ މީހުން، އެބައިމީހުންގެ
ބައެއްދުވަހުންތަކުގައި ބާއްވާތަކެއްގައި އެއްވިއެވެ. އެބައިމީހުން އެތަނުގައި
ތިއްބާ، ސުވާލެއްކުރުން އެތަނަށް ވަޑައިގެން، އެބައިމީހުންނަށް ﷲ
ދެއްވާފައިވާ ގިނަގަނަ ނިޢުމަތްތަކާއި ހަނދާންކޮށްދެއްވާ، ދެއްވައި،
އެބައިމީހުންނަށް ދިނަން ގޮވައިލެއްވިއެވެ. އަހަރެން ރިތާގަނޑެކޭ
އިޝާރާތްތަކާއި އެބައިމީހުން ދެންނެވިއެވެ. އަ ސުވާލެއްކުރެއްވެވެ.
މާބަނޑުވެ، ބަނޑަށް 10 މަސްދުވަސް ފުރިއްވާ، ކިޔާ، އެސް
ހަށިހުން ޢަމަލުކޮށް މީހިރިތާގަނޑެން ތިމަންމެންނަށްޓަކައި އުފެއްދުމަށް
ކަލޭގެފާނުގެ ވެރި ރަސޫލާގެ ހަސްތަކަށްގައި ދަންނަވައި
ބައްދަލުވެއެވެ! ސުވާލެއްކުރުން ވިދާޅުވިއެވެ. ތިޔަބައިމީހުން ތިޔަކަރާ
ސިފައަށް ފުރިހަމަކޮށްފައިވާ ޢަމަލުކޮށް ތިޔަރިތާގަނޑެން ﷲ ޝުކުރުކުރައްވައި
ދެއްވައިފިނަމަ، ތިމަންކަލޭގެފާނުގެ ގޮވައިލުއްވުމަށް ތިޔަބައިމީހުން
އިޖާބަދީ، ތިމަންކަލޭގެފާނަކީ ﷲ ތިޔަބައިމީހުންގެ ގާތަށް ފޮނުއްވި
ރަސޫލާކަން ގަބޫލުކުރާނަން ހެއްދެވީ؟ އެބައިމީހުން ދެންނެވިއެވެ.
އާދެހެވެ! ތިމަންމެން ގަބޫލުކުރާ ހިނދުއެވެ. އަހަރެން އެކަމުގެ
މަސައްކަތް އެބައިމީހުން ދެއްވައި ބަރަކާތުކަރާއިން ހިއްޖަވައި، (އެވާހަކަ
އެއްބަސްވުމެއްގެ ސިފާގައި ދިއްޔަވައި) އެބައިމީހުން އެދި އެދުން

އެދި ސުވާލުކުރެއްވުން ﷲ ޙަޤް ދުޢާ ދަންނަވިއެވެ.
ﷲ އަކަށޭގެފާނުގެ ދުޢާ ޤަބޫލުކުރައްވައި، އެބައިމީހުން
ޢަމަލުކުރި އަހަރެގަނޑެން ޝުކުރުކަން ރިތާގަނޑެން
ބެހެއްޓިއެވެ. އަހަރެން، އެކަން އެގޮތަށް ހަމަޖެހި ނިމިގެން

ކޮންމެއަކަސް އެބައިމީހުންނަށް އެޖަމަލު ފުރިހަމަކުރުން،
ކުރިއަށް ގެއިދާނަކަށް ދިޔަށެވެ. އެބައިމީހުންނަށް
ﷲ ގެ ޝުކުރުވެރިކަމުގެ ފުރިހަމަވެގެންވާ ސިފަ ހުއްޓެވެ.
ވިޔާނުވެ އެބައިމީހުންގެ ބޮޑުއިން ބައެވެ.
އެބައިމީހުންގެ ގިނަ މީސްތަކުން ފުރަތަމަސްކީ ދިޔައިއްޔެވެ. ޔާރަބީ ﷲ
ބަސްފުޅުގެ މާނައިފިއެވެ.

"އަދި ފުރުސަތުވާ މުޢުޖިޒާތުގެ ގޮތުގައި ތަދުދުބާގައިގެ
ޢަމަލުކޮށް ދެއްވިދެވެ. ދެން އެއުރެން އެވާހުދެއި
ފެށިގެން އިންސާނުންކުރުމަށް އަދި ފެނުނުއެވެ.
ޝުކުރުކުރާނަގެ މުޢުޖިޒާތު ނުފެންނަވައްދެވެ." (ސޫރަތުލް

(59 :ޢުރާފު

ޙަދީޘް ވަޙީކޮށްލެއްވިއެވެ. "ހަމަކަށަވަރުން ޙިޖްރުގެ އަހުލުވެރިން (އެބަހީ ޘަމޫދުޤައުމުގެ މީހުން) ރަސޫލުން ދޮގުކުރިއެވެ. އަދި އެއުރެންނަށް ތިމަންރަސްކަލާނގެ ހެކިތައް ގެނެސްދެއްވީމުއެވެ. ފަހެ، އެއުރެންވަނީ ފުރަގަސްދީ ބަޔަކު ކަމުގައި އެކަމުން ވިއެވެ."

(ސޫރަތުލް ޙިޖްރު: 80-81)

މިޤައުމާބެހޭ ވަރަށްގިނަ ވާހަކަތައް ވަނީ ނަގައިސްވެފައެވެ. އެޤައުމު ގާގަނޑުކޮށް އެބައިމީހުން ހިލަހަރާކަތަރި ހިލަގަނޑު ތެރެއިން ވަޅުފޮތްކޮށް އޮއްސެވިއިރު ކަމަކަށް، އެންމެ ދެފަރާތުގެ ބޮޑުކަމެއް އެޤައުމު، އެބައިމީހުންގެ ވަޒަންކުރާގައި ހުރި ހުރިހާ ފެންނަގޮތަށް އެހެން ބަޔަކަށް ފުރުސަތެއް ނުލިބި، ބޭހި ހުސްކޮށްނުލިބުނު ކަމާއި، ހަމައެހެންމެ އެބައިމީހުންގެ އެންމެގިނަބަޔަކު ފުރޭ ދިރުމަކަށް އެޤައުމު ޚިޔާރު އުފެއްދި ކަމެއް ވެސް އަޅާކިޔައިވާކަމެވެ.

ކޮންމެއަކަސް އެޤައުމަކީ ބަރަކާތްތެރި ޤައުމެކެވެ. އެބައިހުރެ އެކިއެކި ފިހާރަތައް ހުރި، އެންމެ ގިނަ ދުނިޔަޔާގުޅުނު ފަރާތަކެވެ. އެޤައުމު ތަކެތި ނިކަމެތިވެފައިވާ، އެބައިމީހުން އިރާއްޖެއިން ތަރައްޤީކޮށްލައިގެންނެވެ. ދިޔައީ ހަރަކާތްތެރިކަމާއި އެއްގޮތަށް ޖަމާއަތުގެ ނިޢުމަތް ސަބަބުން ﷲ ތަޢާލާ އެޤައުމަށް ދެއްވި، ﷲ ތަޢާލާއަށް،

[illegible]ނަށް ފުރިހަމަ ހެކިތަކެއް ސާބިތުކޮށްދިނުމެވެ. [illegible] އެގޮތުން ދިޔައީ، އެބައިމީހުންގެ ބޮޑާއިމީހުން ދިމާވެ، [illegible] ފުރަގަސްދީ ދިޔަ މީހުންގެ ބޮޑުތަކެވެ.

ކޮންމެއަކަސް ޖަމަލުގެ މުޢުޖިޒާތް އެބައިމީހުންނަށް [illegible]ފެނުނު، ސާލިޙުގެފާނު ދެކެ އެބައިމީހުން ކުރަމުންދިޔަ [illegible] އެޖަމަލަށް ރައްދުވިއެވެ. އަދި އެކަލޭގެފާނުން އެޖަމަލަށް [illegible] އެބައިމީހުން މަސައްކަތްކުރުން ފަށައިގަތެވެ.

އެބައިމީހުންގެ ނަބިއްޔާ ހުރިގޮތުން ސާލިޙުގެފާނު [illegible] ފާޅުކުރުމުގެ ބުރެވެން ފުރިއެވެ. އެކަލޭގެފާނު އަނގަބަހުން، [illegible] ޤައުމުގެ މިސްކިތަށްވެސް ވިދާލާ ބަސްތަކުން ﷲ ތަޢާލާ [illegible] ވަޙީކޮށްލެއްވިފައިވުމެވެ.

"އޭ އަހުރެންގެ ޤައުމުގެ މީހުންނޭވެ! މިއޮތީ [illegible]ނަށް ހެއްކެއްގެ ގޮތުގައި އޮތް ﷲ ގެ ޖަމަލެވެ. ފަހެ، ﷲ ގެ ބިމުގައި، އެޖަމަލު ކާއިގެން ދޫކޮށްލާށެވެ! އަދި އެއަށް [illegible] ގޯނާއެއް ނުކުރާށެވެ! ފަހެ، (އެހެންކޮށްފިނަމަ) ގާތްވެގެންވާ [illegible] ޢަޒާބު ތިޔަބައިމީހުންނަށް ޖެހިދާނެއެވެ. (ސޫރަތު ހޫދު: 64)

ދުވަސްތަކެއް ވަންދެން ސްކޫލްގެ ޤައުމުގެ މީހުން
އެޖަމަލުން ކުރުފުލައިގެން ބޭއި އުޅުނެވެ. ނަމަވެސް އެބައިމީހުން
އެއަށް ނަފްރަތު ކުރެއެވެ. އެޖަމަލުގެ ހުރިހާ ވީ، އެބައިމީހުންގެ
ތެރެއިން ގިނައަދަދެއްގެ ބައަކު ސްކޫލްގެ ޤާނޫނަށް ތަބާވެ ކަމަކުނުވެއެވެ.

ޖަމަލު ޤަބޫލުކުރުން

ހަރިގަނޑުބޭ ބިއަ ޖަމަލު އާދަރާނިޔާތު ގިނައިން ފުން ބެއިމުގެ އިތުރުން އެބައިމީހުންގެތެރޭގޭ ޖަނަވާރުތަކަށް އެޖަމަލު ބިރުދައްކާކަމުގެ ސަބަބުތަކަށް ސްކޫލްގެ ޤައުމުގެ މީހުން އެންމެފަހުން ކުރަންފަށައިފިއެވެ. އަދި ސިޔާރަތްތަކުގައި އެޖަމަލު ޤަބޫލުކުރުމަށް ރަވައިފިއެވެ. އެބައިމީހުންގެ އަންހެނުންފިރިން ފެސް ދިކުރުގައި އެބައިމީހުންނަށް ވާގިވެރިވެ، އެބައިމީހުންނަށް ހިތްވަރުދީ ހަދަން ފަށައިފިއެވެ. އެބައިމީހުންގެ ދުއްސަނަދީ އަންހެން ބޮޑު ކުރުގައިވާ ސަމާލު ބިންތު މަރުޔާ ނަމަކަށް ކިޔުން އަންހެނަކު، އެބައިމީހުންގެ ޖީވަން ދިނުހެއް ކުރުގައިވާ މަސައްކަތް ދެކެން މަރުތަޖަން ބެނޫވެ. އެޖަމަލުގެ ފައިދާގެ (އެމްސްޓަރޑާމްގެ ބިރުކަންގެ ގެންސްރުވިނަމަ، ދިމަން ކަލުއާ ކައިވެނިކުރިއިރުގެވެ. އަދި އެ ޖަމަލު ޤަބޫލުކުރައި. އެންބެރި އަތޮޅުއަށްދަނީ އޭރާގެ

[illegible] ދަރިއަކާ ކައިވެނި ކޮށްދީފައިކަމަށް ބުނެ، އަނިޔާ ނަމަކަން [illegible] ދޭށެވެ؟ އަންހެނަކު ވެސް ފުދޭނެ ދިބޭން ސަމާލު ނަމަކަން [illegible] ފުރާނަކަށް ހުރަސްއެޅުއެވެ. އެންމެފަހުން އެ ކައިވެނިކޮށްގެ [illegible] މިދުވަހުން ދިކަމަށް ތަފާސްއަވެ، މިސާލަކަށް ޤައުމުގެ [illegible] އެދިޔަރިޔަމަށް އިތުރު 7 ފިރިހެނުން ހަދައިފިއެވެ.

ކަންމައްކަސް، ޖަމަލު ޤަބޫލުކުރުމަށް ނުކުތް މީހުން [illegible] ހަދައިގެން ވަރަށްގާތުން އާގެ ބަރަކާތްތަކަށް ތަފަން [illegible]. އަދި އެޖަމަލު ފުންބޭއިމަންޖަކައި ވަޒީރުގެ ކައިރިއަން [illegible]، މަސައްކަތި ދުނިޔަށްއާކުން އާގެ ފާހަތް ބަމަތާއެއް [illegible]. ސަރާމާތުމަން ޖަކައި އޭނަށް ޖަމަލު ދީގެ ފަހެ ކުރެވިފެވެ. ފަރާން [illegible] ދީދަރު އާގެ ފަހުމިން ޒަހަ އާގެ އަނަހެ ފާރަން [illegible] ބަމަރާޤި ޖަމަލު ޤަބޫލުކުރައިފިއެވެ.

ކަންމައްކަސް ޖަމަލު ޤަބޫލުކުރި މީހުންނަށް އެ ޤައުމުގެ [illegible] ޔޫ ބެޖެހުންނަށް ލިބޭ ދަރަޖައިގެ މަރުތަބާއެކެވެ. ޖަމަލު [illegible] މީހުންގެ ވަރަށް ރަނގަޅު ގޮތްލިބިގެން ސްކޫލްގެ ޤާނޫނަށް [illegible] އެބައިމީހުން ދިރިއުޅެވެ. ސްކޫލްގެ ޤާނޫނު ވިދާޅުވިއެވެ. [illegible] ދުވަސް ވަންދެން ތިޔަބައިމީހުން މަޖާކުރައްވާ! އެއަންނަނީ

ޔަހޫދީބައިމީހުންގެ މައްޗަށް ބަލާށު އަންނަހުރިހިސާބު! އެބައިމީހުން
ދެންނެވިއެވެ. 3 ދުވަސްވަންދެން ބަލާށު ފަސްކުރައްވަން
ކީއްވެގެންހެއްޔެވެ؟ ވިހާލިސް އަވަހަށް އެބަލާށު ގެންނަވާށެވެ!
އެބައިމީހުންނަށް ހިތްވަރުކޮށްދީ، އެކަލޭގެފާނު ވިދާޅުވިއެވެ. ""
ޔަހޫދީންނަކަލޭގެފާނުގެ ބޭރުގެ މިސްރުކުރައްވާ! ހުރި ޖަނަވާރު
ކަންތައްތަކުގެ މައްޗަށް ނުބައިކަންތައް ޔަހޫދީބައިމީހުން އިސްކުރައްވަން
ކީއްވެހެއްޔެވެ؟ ޔަހޫދީބައިމީހުންނަށް ބޭނުމުގެ ދިޔަމަށްޓަކައި،
ޔަހޫދީބައިމީހުން ﷲ ގެ ބަސްފުޅުކަމަށް މަޖާޒަށް ނުބެލި ކީއްވެހެއްޔެވެ؟
އެބައިމީހުން ދެންނެވިއެވެ. ކަލޭގެފާނު އެބައިމީގެ ބޮޑުކަމި
ހުންނަވައިގެން، ކަލޭގެފާނަށް ވަގުތު ދިސްކޮޅުން އަހަރުމެންގެ މައްޗަށް
ނުބައިކަން ގެނެސްގަނެހަކަށް ޔަހޫދީބައިމީހުން އެބޭނުކުރުމުއެވެ. މާތް ﷲ
ފަރުކުރައްވާ ބަސްފުޅުއެގެ މާނަގައި ވެއެވެ.

"ހަމަކަށަވަރުން، ޔަހޫދީހުސްކަމާގެ ބުދުދޭބަގައިގެ
މީހުންގެ ގަދަން އެއުރުންގެ އަށް، ސުވާލުގެ ފާނު ޒާހިރުވިވެ.
ޔަހޫދީބައިމީހުން ﷲ އަށް އަތުކަނުކުރާނެ އަންގަވަމުންނެވެ. ފަށް،
ދާހުރުން އެއުރުން އަހާރުންތާ ދުބައިކަން ބަޔަކުން ދިޔައީއެވެ.
އެކަލޭގެފާނު ވިދާޅުވިއެވެ. "އަހުރުންގެ ޒާތުގެ މީހުންނެވެ!
ޔަހޫދީބައިމީހުން ހަނދަގެ ގޮތުގެކުރުން ނުބައިގޮތް އަވަސްވުމަށް ޔަހޫ

ކީއްވެހެއްޔެވެ؟ ޔަހޫދީބައިމީހުންނަށް ހުރިމަތީ ތަހުވުމަށްޓަކައި
ގޮތަށް ތުރުސްފުޅުން އެދި، ﷲ އަށް ދުވާ
ކީއްވެހެއްޔެވެ؟ އެއުރުން ދެންނެވުނެވެ. ކަލޭގެފާނާއި، ކަލޭގެފާނުގެ
މީހުންގެ ސުލްޠާނުން ޔަމަނުމުންނަށް ޖަހައިޗެއެވެ.
ވިދާޅުވިއެވެ. ޔަހޫދީބައިމީހުން ސުލްޠާނުގެ މުދަލުކަމުން
ﷲ ގެ ބަސްފުޅުކަމުގައެވެ. އަދި ހިތްއަދަ! ޔަހޫދީބައިމީހުނި،
ފުރާ ބައިކުއެވެ. އަދި އެހަމުގައި 9 މިހާރު އެދުނުއެވެ.
ބިމުގައި ފަސާދަ އެފައްދަމުން ގެންދިޔައެވެ. އަދި އެއުރުން
(ސަކަތް) އިސްރާއީލު ނުކުރައްވެ. އެއުރުން ބޭނުންވެއެވެ.
ވަގުތުގައި އެކަލޭގެފާނާއި، އެކަލޭގެފާނުގެ އަހުރުވެރިން
ނުކުތުނަކަށް، ނުތިކުރައްވަމުން ﷲ ގެނދި ޔަހޫދީބައިމީހުން
ދެން ހަމަކަށަވަރުން، އެކަލޭގެފާނުގެ ބަލަދުވެރިޔާ
މިލަންމެން ބޭނުނިމުއެވެ. (އެކަލޭގެފާނާއި) އެކަލޭގެފާނުގެ
އަވާހަތްތެރި ބިންއާ މިލަންމެން ނުލިބޭ ދުކުމުއެވެ.
ހަމަކަށަވަރުން، މިލަންމެނީ ބޮޑުވެރިންކަން ކަނަވަރެވެ. އަދި
މަކަރުވެރި ހުވަމުއާ ހުވަމުއެވެ. އަދި މިލަންހަސްކާރުންގެ
ހުވަމުއާ ހުއްތެވިމެވެ. އެއުރުންނަކަން އެކަމުއާ ނުހަނުގައެވެ.
އެއުރުންގެ މަކަރުވެރި ހުވަމުގެ ނިމުން ވަނި ކަނދަވަށްކަނުކަން
ދުކަވަޖައިގަނެވެފެވެ! ހަމަކަށަވަރުން، މިލަންހަސްކާރުންގެ

އުއްމަތުންނާއި އުއްމަތުންގެ ޤައުމުގެ އެންމެން ހަލާކުކުރެއްވި
ނުކިޔަމަންތެރިވިއެވެ. ފަހެ، އެއުރެ އުއްމަތުންގެ އަނިޔާވެރިކަމުގެ
ސަބަބުން ފިރުޢައުނާއި އުއްމަތުންގެ ގޮތުގައެވެ. ހަމަހަމަ ކަމާއި،
އެކަންތަކުގައި ދަންނަ ބަޔަކަށް ހެކިތަކެއް ވާކަން ކަށަވަރެވެ. އަދި
އީމާންވެ ތަޤުވާވެރިކަމުގައި އުޅުނުމީހުން، ތިމަންރަސްކަލާނގެ
ސަލާމަތްކުރެއްވީމެވެ." (ސޫރަތުއްނަމްލު: 45-53)

ޘަމޫދު ޤައުމު

ސާލިޙްގެ ޤައުމުގެ މީހުން ޘަމޫދު ނަބިއްޔާވުމުން
ރަސޫލުﷲ ސާލިޙް ޤައުމައި، ޢަލައިހިއްސަލާމަށް ތަބާވި މިސްކީނުން
ރައްކާތެރިކުރައްވައި، ކާފިރުވި މިސްކީނުން ހަލާކުކުރެއްވުމަށް
އިސްތިޢުމާލުކުރެއްވި ހިނދު، ސާލިޙް ޤައުމާއި ޢަލައިހިއްސަލާމް ތަބާވި
މިސްކީނުން އެބައިމީހުން ދުރުކުރެއްވީއެވެ. ސާލިޙް ޤައުމުގެ
އިންޒާރަށް ތިން ދުވަސްވީއިރު، ވަރަށް ގަދައަށް ފިތި ގުގުރާއަޅާ،
ގަދަފަދަ ބިންހެލުމެއް އައިސްފައިވެއެވެ. އަދި ގުދުރަތުގެ ބިންގަނޑު
ހުރުމުގެ ސަބަބުން މިސްކީނުން އެގޮތަށް ހިފާވަރަކުން ހުރުމުން ދުރު
ހިމާޔަތްވެ އެބައިމީހުންގެ ބޮޑުކަމުގެ ފުރުޞަތު ވެއްޖެ، އެ އެންމެން
ނަބިއްޔާއާ ހިނގާއްޖެއެވެ. އެބައިމީހުންގެ ވެރިގަދަ ބިނާކުރުމާއި،

[illegible] ހަމަ ފަހަރެއްގައި ހަލާކުވެގެން ދިޔަކަން އެބައިމީހުން ކުރުބޫން
[illegible] ނެތެވެ. ﷲ ފަރުމާކުރެއްވި ބަސްފުޅުގެ މާނައަކީ
[illegible]

"އަދި ތިމަންރަސްކަލާނގެ ޘަމޫދު ޤައުމުގެ މީހުންގެ ގާތަށް
[illegible] އަޚާ ސާލިޙް ފޮނުއްވީމެވެ. (ޢަލައިހިއްސަލާމް)
[illegible] އޭ އަހަރެންގެ ޤައުމުގެ މީހުންނޭވެ! ތިޔަބައިމީހުން، ﷲ
[illegible] އަޅުކަން ކުރާށެވެ! އެކަލާނގެ ފިޔަވައި އެހެން
[illegible]

ތިޔަބައިމީހުން ހަނދުމަކުރާށެވެ! އަދި ޤާސިމްދީން ކަމުގައިވެސް ތިޔަ،
ތިޔަބައިމީހުން ބިރުގައި ފަސްޖަހަ ނުކުރާށެވެ! އެކަލޭގެފާނުގެ ދައުރުގެ
މީހުންގެ ތެރެއިން ޙަޤީޤަތުގައި ބޭނުން، އެކަލޭގެ ފަރާތުން ލިބުނުއްވި،
ނިކަމެތިކަން ހިތުން މިހުންނަން ބޭނުމެވެ. ސުވާލުގެ ފާނަށް
އެކަލޭގެފާނުގެ ވަހި ރަސޫލުކުރާގެ ހަސްރަތުން ފޮނުއްވި ރަސޫލުކަލާން
ތިޔަބައިމީހުން ދެންފިޔަވައިހެއްވީ؟ އެއުރުން ބުނެއެވެ. ހަމަކަށަވަރުން،
އެކަލޭގެފާނު އެކަމަކާއިގެން ފޮނުއްވި ކަމަކަށް ތިމަންމެން މުއުމިނު
ވެގެންވެގެންވީއެވެ. ހިތްވަރުގެ މީހުން ބުނީއެވެ. ތިޔަބައިމީހުން،
އީމާންވި ކަންތަކަށް ހަމަކަށަވަރުން އަހަރެމެން މުއުމިނު
ނުވެވޭގެންނެވެ. ފަހެ، އެއުރުން އެޖަމަލު މަރައިލެއްވީއެވެ. އަދި
އެއުރުންގެ ވެރިރަސޫލާގެ އަމުރަށްވުރެ ނުކިއުމަތްތެރިވީއެވެ. އަދި
އެއުރުން ބުނީއެވެ. އޭ ސުވާލިހުގެ ފާނެވެ! ކަލޭގެފާނު ވަހީ ރަސޫލެއްގެ
ތެރެއިން ކަމަށް ވާނަމަ ކަލޭގެފާނު އަހަރެމެންނަށް ވަޢުދުކުރައްވާ
ކަމެއް (އެބަހީ އަޒާބު) ނިކަން ގެންނަވައި ދެއްވާށެވެ! ދެންފަހެ،
ބިރުވެރި ހިންހަރުވުމެއް އެއުރުންނަށް އަރައިގަތެވެ. އަދި އެއުރުންގެ
ގެތެރޭގައި، ކަކޫމައްޗަށް ވެއްޓި، މަރުވެފައި ތިބި ބަޔަކު ކަމުގައި
އެއުރުން ވެއްޖެއެވެ. ދެން އެކަލޭގެފާނު އެއުރުންގެ ކިބައިން
ދުރުހެލިވި ވަޑައިގަތެވެ. އަދި އެކަލޭގެފާނު ވިދާޅުވިއެވެ. އޭ
އަހަރެންގެ ޤައުމުގެ މީހުންނޭވެ! ހަމަކަށަވަރުން އަހަރެންގެ

[illegible] ރަސޫލުކަލާން ތިޔަބައިމީހުންނަށް އިއްވިމެވެ. އަދި
[illegible] އަހުރެން ނަސޭހަތްތެރި ވީމެވެ. އެހެނެއްކަމަކު،
[illegible] ނަސޭހަތްތެރިވާ މީހުންނަށް ލޯބިވެ ނުވަމުއެވެ."
[illegible] އައުރާފު: 79-73)

ކަންމައްސަލަ އެބައިމީހުން ނުބައިކޮށް ދިޔައީ މިވަނީ
[illegible] ސޫރަތާ ހަމަވިމުންނެއްގައެވެ. ސުވާލިހުގެ ފާނާއި،
[illegible] ތަޤްވާ މިސްކީނުން އެހެން ތަނަކަށް ހިޖުރަކުރެއްވީ ފަދައި
[illegible] ސަރަޙަދުން އެބިންހެރެގެ ސަރަޙަދުން ކުރިމަތިވި ބިރުވެރިކަމުގެ
[illegible] އަސަރެއް އެބައިމީހުން ނުދެކެވެ. އިބްނު ޢުމަރު
[illegible] ވާއިފައިވެއެވެ. ތަބޫކު ހަނގުރާމައަށް ވަޑައިގަތުމުގެ
[illegible] ތިމާގައި، ޙިޖުރު ބަސްއިގެ މީހުންގެ އަވަށްކައިރިއަށް ތިމަންފުޅުގެ
[illegible] މަޖުބޫރުވީއެވެ. އަދި ޙިޖުރުބަސްއިގެ މީހުން ފެން ބޮއިމަށް
[illegible] ވަޅުތަކުން ޖަރިމީހުން ފެންމެދުވަން ލަފާކަރުގެ މީހުން
[illegible] އަދި ގެއްލައި ފެން ފަޤަތުކަރުގެ މީހުން ފެން ނަގައިކަލާ
[illegible] އަވަހި ފެރައިދިނުމެވެ. އެކަން ހިތާމަ ރަސޫލުއްލާ
[illegible] ގެރިމަތިގެމީހުން ފެންއެޅުމެއް ކަންތައްތައް ޙަރާމްކުރެއްވި،
[illegible] ބޮޑުކަނބަލުން މަރުން ފެނުގައި ޢުމަރުކަލާން ދިރުމަކަން
[illegible] އަމުރުކުރައްވައިފިއެވެ. އަދި މުޢުޖިޒާއްގެ ގެތެރޭގައި

ބާބިލުގެ ފާސަނަން الله ދެއްވި ޖަވާބު ފެންބޮޑި ވެގެނަމަށް
ފަސްލަކާއިގެން ދަތުރުކުރައްވައިފި. އަދި "ތިޔަބައިމީހުންނަން
އެބައިމީހުންނަން ޖެހުން މުސީބާތްގެ އަސަރާއި ކާރިސާތަކަން
ތިމަންކަލޭގެފާނު ބަރުދާގެން ވަޒަނިގަންނަވާނީ" ވިދާޅުވެ،
އިޔާބޯތުރުވުން (ތެމުރާބާގަޔާގެ) މީހުން އަލުން ބިމަން ނުވަތުމަން
އެކަލޭގެފާނު ފަސްލަކުގެ މީހުންނަން އަމުރުކުރައްވައިފި.

ސަދޫމުގެ އަހުލުވެރިން

ސަދޫމުގެ އަހުލުވެރިންނަކީ ނުބައިވެގެންވާ އެންމެހައި ޖަރީމާތަކެއް ހިންގުމުން ދިޔަބައެއްކަމެވެ. މަގުމަތިތަކުގައި، މީހުން މަރުކުރުމާއި، ވައްކަންކުރުމަކީ އެބައިމީހުންގެ އާދައެވެ. މީގެއިތުރުން އެއްވެސް ހަދުވިދާކަމެއް، ޖިންސުވެރިން ކައި އެބައިމީހުން ދިޔައީ އެއްޖިންސީ ޖިންސީގުނަހު ހިންގުމުންނެވެ.

މިބައިމީހުންގެ މުޖުރިމާނާ ހުއްޓުވައި، ޒައްދުގެ މަގަން ގެނައުމަށްޓަކައި ރަސޫލާ الله، ލޫތުގެފާން ނަސޭހަތްދެއްވިގެން އެބައިމީހުންގެ ގާތަށް ފޮނުއްވިއެވެ. އެކަލޭގެފާން އެބައިމީހުންގެ ގާތަށް

ވަޑައިގެން އެޖަރީމާތައް ހުއްޓުވުމަށާއި، الله ގެ އަމުރަށް ކިޔަމަންތެރިވުމަށް ދަންނަވައިދިން، އެބައިމީހުން އެގޮތުގައިވުމަކީ ދިރި ކިޔަމަންތެރިވެއްޖެނަމަ އެބައިމީހުން ހިނގަމުންދިޔަ ޖަރީމާތަކާއިގެން ދުރުވެވޭނެކަމެވެ. އެބައިމީހުން ދިޔައީ ކަލޭގެފާނު ދަންނަވަމުން. الله ގެ ރަޙްމަތާއި ބަރަކާތް ލިބިވަޑައިގަތުމަށް އެބައިމީހުން އިންޒާރުދެއްވުން ގެއްލިވަޑައިގަތުން. އެކަމުގެ ނަތީޖާއަކީ ބޮޑުވެގެން އެބައިމީހުން ގެއްލިގެންދާނެކަމެއް ދަންނަވައިދިނެވެ. އެބައިމީހުން ބޭރުކުރެވުނު ހާލުގައި الله ވަނީ ބަލާހިލާވާނެ ކަމެވެ.

"ލޫތުގެފާނުގެ ގޮތުގެ މީހުން ނަސޭހަތަށް ކަންނުދިނެވެ. (އެއީ) އެބައިމީހުންގެ އަދި، ލޫތުގެފާނު އެބައިމީހުންނަށް ދެއްވިއައްސަވާފައިވި ތިޔަބައިމީހުން (الله އަށް) ބިރުވެތިނުވަނީ ކީއްވެގެންތޯއެވެ؟ ހަމަކަށަވަރުން، އަހުރެންނީ، ތިޔަބައިމީހުންގެ ގާތަށް ފޮނުއްވައިފައިވާ އަމާނާތްތެރި ރަސޫލެކެވެ. ފަހެ، ތިޔަބައިމީހުން الله އަށް ބިރުވެތިވާށެވެ! އަދި ތިޔަބައިމީހުން އަހުރެންނަށް ކިޔަމަންތެރިވާށެވެ! އަދި އަހުރެން އެކަމަށްޓަކައި ތިޔަބައިމީހުންގެ ކިބައިން އުޖޫރައެއް ނުއެދެމެވެ. އަހުރެންގެ އުޖޫރަ ވަނީ ރަސޫލާގެ ރަސޫލާ ގާތުގައެވެ. އަހުރެންނަށް ބަލާހެ ދަރުމަ ދޭނެ ހެޔޮގޮތް ދޭނެއެވެ. ކޮންފަދަ ތިޔަބައިމީހުންގެ ފިރިހެނުން ތިޔަބައިމީހުން ކަމަށްވާ ދޫކޮށް ތިޔަބައިމީހުންގެ ރަސޫލާގެ ތިޔަބައިމީހުންނަށް ކަލޭ

ހައްދަވައި (ބަރާބަރުކުރައްވައި) ތިޔާވާ އަނބިން ދޫކުރަނީ ކީއްތޯ؟ އަދި
ޔާއްލާ! ތިޔަބައިމީހުންނީ (ނުބައިކަންތަކުގައި) ހައްދު ފަހަނަޅާފައިވާ
ބަޔަކުމުއެވެ. އެއުރެން ދެންނެވިއެވެ! އޭ ލޫޠުގެފާނެވެ! ކަލޭގެފާނު
(މިކަމުންނާ ދުރުވުން ހައްދުވުން) ހުއްޓިވަޑައިނުގަންނަވާނަމަ (ހަނދުވާ)
ނެރުއްވާ މީހުންގެ ތެރެއިން ކަލޭގެފާނު ވާނެކަން ކަށަވަރެވެ.
އެކަލޭގެފާނު ވިދާޅުވިއެވެ. ހަމަކަށަވަރުން ތިޔަކަންތަކަށް ކުރުވާ ފަދަ
ތިޔަބައިމީހުންގެ ޢަމަލަކުން (އެބަހީ: ޖިންސީގެ ޢަމަލަކުން) ރުޅިއަރާ
މީހުންގެ ތެރެއިންނެވެ. އަހުރެ ވެރިރަސްކަލާނގެ! އެއުރެން ކުރާ
ޢަމަލުން މިއަހުރެއާއި، މިއަހުރެގެ އަހުލުވެރިން ސަލާމަތްކުރައްވާނދޭވެ!
ފަހެ، ވެރިރަސްކަލާނގެ އެކަލޭގެފާނާއި، އެކަލޭގެފާނުގެ އަހުލުވެރި
އެންމެން ސަލާމަތްކުރެއްވީމެވެ. ބަލިކަށި އަންހެނެއް މީހުންގެ ތެރޭގައި
ދެމިތިބި އަންހެނަކު ފިޔަވައެވެ." (سورة الشعراء: 171-160)

ލޫޠުގެފާނުގެ އަނބިކަނބަލުން

ސަރަހައްދުގެ އަހުލުވެރިންގެ ނުބައި އަމަލުތަކުގެ ސަބަބުން
ލޫޠުގެފާނު ވަރަށް ދެރަވެވަޑައިގެންނެވިއެވެ. އެކަމަށް ފާޅުގައި
އިންކާރުކުރައްވައި، އެކަލޭގެފާނު މިސްކީނުކަމާއެކު ނަސޭހަތްދެއްވިއެވެ
ވަޑައިގެންނެވުން ގެންދަވާއިރު ވެސް އެބައިމީހުންގެ އަމަލުތައް

ބަދަލު ވަކި މުޅި ދުއްވަން ފެށިޔަފެއެވެ. އެކަލޭގެފާނުގެ ދަޢުވަތުގެ
ބަރަކަތްތަކާއި ވެސް އެކަލޭގެފާނަށް ތަބާވީ ހަމައެކަނި އެކަލޭގެފާނުގެ
އަހުލުވެރިންނާއި ދެ ދިޔަފުޅުންނެވެ. އެ ގޮތުގައިން ވެސް އެކަލޭގެފާނުގެ
އަނބިކަނބަލުން އެކަލޭގެފާނުގެ ދަޢުވަތަށް ތަބާ ނުވެވަޑައިނުގަތެވެ.
އެކަމު ކާފިރުންގެ ތެރެއިންނެވެ. މާތްالله ވަޙީކުރެއްވި ބަސްފުޅުގެ
މާނަގައި ވެއެވެ.

"ނޫޙުގެފާނުގެ އަނބިކަނބަލުންނާއި، ލޫޠުގެފާނުގެ
އަނބިކަނބަލުންގެ ވާހަކައިން، ކާފިރުވި މީހުންނަށް الله މިސާލުއް
ޖައްސަވައިފިއެވެ. އެދެއަޅުން ތިމަންރަސްކަލާނގެ ޞާލިޙު
އަޅުންގެ ތެރެއިން ދެބޭކަލުންގެ ދަށުގައެވެ. ފަހެ،
ދެކަނބަލުން، އެދެބޭކަލުންނަށް ޚިޔާނާތްތެރިވިއެވެ. ފަހެ، الله ގެ
ޢަޛާބުން އެއްވެސް ކަމެއް އެދެބޭކަލުންނަށް ނުކުރެވުނެވެ
އެދެބޭކަލުންނަކަށް ފުއްދައެއް ނުދިނެވެ. އަދި އެ ދެބޭކަލުންނަށް
ބުނެވުނެވެ. (ނަރަކައަށް) ވަންނަ މީހުންނާއެކު، ތިޔަ ދެމީހުން
ވެސް ނަރަކައަށް ވަންނާށެވެ!" (ސޫރަތުއްތަޙްރީމް: 10)

ލޫޠުގެފާނުގެ އަރިހަށް މަލާއިކަތުން ވަޑައިގަތުން

ކަންމަތި މީހުންގެ ގޮތަށް އެބައިމީހުންނަށް އަރާމާއި ހަމަޖެހުން
ސޯދާ ދިނަކަށް ވިއަސް، އެއަރާމާއި ހަމަޖެހުން ސަލާމަތުގައި

ދޫދުގެފާނުގެ ގެކޮޅުން އެކަލޭގެފާނަކަށް ތިބިލެއްވުމަށް ނުލިބެވެ.
އެކަލޭގެފާނުގެ ގެކޮޅުގެ އެބޭބެއިން ބޭނުން ވެސް އެކަލޭގެފާނަށް
ދިނުމަށްޓަކައި ހުއްޓުވީ ހިތައި ހިތްޕުޅުގެ ދުވަހުގެ. އެކަލޭގެފާނުގެ
އަނބިކަނބަލުންގެ ފަރާތުން ވެސް އެކަލޭގެފާނަށް ދިނުމަށްޓަކައި
ހިތައި ހިތްޕުޅުގެ ދުވަހުގެ. ނަމަވެސް ކަލޭގެފާނު ވަޒީރުން،
އެކަލޭގެފާނުގެ މަސައްކަތްތަކުން އެކަލޭގެފާނު ވަޒީރުގެ
ކަންތައް. މިކަމުގައި އެކަން އަނބިކަނބަލުން ފާޠިމާ ދިނުމަށް ފަސް
އިސްލާމް އެންމެ މުހައްމަދު އެކަލޭގެފާނަށް އިތުބާރު ނުދިނެވެ.
އެބައިމީހުންގެ ފަރާތުން އެކަލޭގެފާނަށް ކަނޑައެޅުމަށްޓަކައި
ހިތައި މަނާކުރި، ފާރަވެރިކަމަށް، ދޫކޮށްލުމެވެ. ކިޔުމީ الله ގެ
ބަސްފުޅުގެ މާނަގައި ވެއެވެ.

"ހަމަކަށަވަރުން، ތިޔަބައިމީހުން ފުރިހަމަގޮތުގެ ގާތަށް
(ސަވާބު އޮތުން ފިޔަވަހިކޮށް) ދަރިކޮޅަށް؟ އަދި ތިޔަބައިމީހުން
މަގުފުރި، ތިޔަބައިމީހުންގެ ނަފްސުގައި އިސްތިޢާނަތް ކުރަމުން
ގެންދަނީއެވެ؟ ފަހު، އެކަލޭގެފާނުގެ (އަންހެނުން: ދޫދުގެފާނުގެ)
ޖަމާޢަތުގެ މީހުންގެ ޝަރަފުވެރިކަމުގައި އެއްބަސްވާ މި ބަދަލު ނޫނީ
ނުލިބެއެވެ. ކަލޭގެފާނު ބުނުއްވާފައިވާ ގޮތުން ވަކިކަމަށް، ތިމަންމެންނަށް

(ޤަބޫލުކުރައްވާ) الله ގެ ޙަޟްރަތު ނިކަން ގެންނެވުމަށް ބޮޑު ޘަވާބެވެ!"
(ސޫރަތުލް އަޙްޒާބު: 29)

ދޫދުގެފާނު މާތް ސޫރަތުގެ އާޔަތް ހުންނަގައި، އެކަލޭގެފާނަށް
ތިމަންނާއަށްވުރެ ފަރާތަކަށް، އެ ނަބަވީ މިސްކިތުން ހަމަޖެހުމަށްވެސް الله
ދެކެ ދޫކޮށްލެވުނެވެ. އެހެންނަމަވެސް، މަސާލަތުން ފަހަތުގައި ބަޔަކުން،
الله ގެ ރަސޫލު އިބްރާހީމްގެ ފާނުގެ އަދިކަން ޚިޔާރުކުރެއްވުމަށްފަހު،
ސަޙާބީން ބަޔަކު ތަނަވަސްކަމުގައި ހުރުމުގެ ތަރުތީބު ތަންތަން
ފާހަގަކުރެވެން ބަޔަކުވެސް އެކަމުގެ މިރަށް ކާޑުގެ އަމަލުތަކުގައި ކަނޑައެޅިފައި
ވެއެވެ ދިނުމަށް ދޫދުގެފާނުގެ ދަރިކަލުންނަށްވެ. އެކަމަށް
ޝާމިލުވެފައި ބޭނުންވާނީ ތިބާކަލުން ފުރިހަމަކަމުގައި ހިނގާށެވެ،
ތިބާކަލުންގެ ތަރިކަތުގެ ސަބަބުން އެކަމަށް ހަމަތަކުން ފަހަތަށް ދިނުމެވެ.
ފަހަރު ތަރިކަތުގެ އެކަމަށް ދޭހަވާފަދަ ދިނުމަށް ދިމާވަނީއެވެ.

އެހެންނަމަ ތިބާކަލުން ދިނުމަށްވެ. ތިމަންނަމެންނަށް
ހުކުމްގެ ދީފައިވާނީއެވެ؟ އެހެންނަމަ، އެޒަމާނުގެ މީހުންގެ
ހަމަޖެހުން ހުންނަގޮތް އެކަމަށް އަނބިކަނބަލުންނާ ގުޅިގެންނެވެ އެކަމަށް
ދިނުމަށްވެ. ތިމަންނާއަށްގެ ބަސްފުޅުގެ ތިބާކަލުންގެ ހަމަޖެހުން

ދަންނަވާފައި އަންނަންދެން މިތާނގައި ހަޑުކުރައްވާނެތެވެ! ރަށްތެރޭއަށް ވަޑުވަޑައި ނުގެންނަވާނެތެވެ! އެއަންނަމުން، އެކަމަނާގެ ކަނބަލުންނަށް އެތަނަން ދުޅަހެޔޮވައި، ދުވަވަޑައިގެން ގެއަށް ވަޑައިގެން އެކަމަނާގެ ބައްޕާފުޅަށް ދަންނަވައިފިއެވެ. ބައްޕާފުޅާއެވެ! ރަސްބޭކަލަކީ މިތި، މިގޮތުން ދުވަހަކުވެސް ތިޔަވަނަކަން ނުދެކޭފަދަ ރީތި ޒުވާން ފިރިހެންބޭކަލެއް ބައްޕާފުޅުގެ ދަރިކަނބަލުންނަށް އެބަ އެދެއެވެ.

އެހިނދު އެބޭކަލުންގެ ރަސްކަލޭގެފާނުގެ ފިކުރުފުޅުގެ ބޭފުޅެއް ހުކުރުގައި ފުޅުގެފާނު އެތަނަން ވަޑައިގެން އެބޭކަލުންނާ ބައްދަލުކުރައްވައިފިއެވެ. އަދި އެބޭކަލުންނަށް މަރުޙަބާކިޔަން އެނގިވަޑައިގެންނެވީ ހުކުރުގައި، އެބޭކަލުން ވަޑައިގެންނެވި ތަނާއި، ވަޑައިގެންނެވީ ކަނާއިމެދު އެކަލޭގެފާނު އެބޭކަލުންނާ ސުވާލުކުރައްވައިފިއެވެ. އެބޭކަލުން އެސުވާލަށް ޖަވާބު ދެއްވީމާ ބަދަލުގައި، އެބޭކަލުން އެދުނީ އެކަލޭގެފާނުގެ ދަރިކަނބަލުންނެވެ. އެހިނދު، އެކަލޭގެ މިކަންނަންދު ސަލާމްނުވަޑައިގެން ހުރިހާއި، އެކަލޭގެ ދަރިކަލުންގެ ނިކަމި ހިދުމަތްތަކުގެ ވާހަކަ އެކަލޭގެފާނު އެބޭކަލުންނަށް ވިދާޅުވެދެއްވިއެވެ. އެބޭކަލުންނަށް ދަރިކަނބަލުން ދެއްވުން އެކަލޭގެފާނު ބޭނުންފުޅުވި ސަބަބަކީ ހުރިހާ ކަމެއްފަދައިން އެކަލޭގެ ދަރިކަލުންގެ ނިކަމިހިދުމަތްތަކުގެ ވާހަކަ އެކަލޭގެފާނު އެބޭކަލުންނަށް ދަންނަވައިދެނީ

ވިދާޅުވިއެވެ. އެންމެފަހުން ރަސްގެފާނު ދަރިކަނބަލުން އެކަލޭގެފާނާ ނިކާހުކޮށްދެއްވައި މަސްދުރުކޮށް އެކަލޭގެފާނު އެބޭކަލުންނަށް ދަރިކަނބަލުން ދެއްވިއެވެ. އެދުވަހު ރަސްގެފާނު އަހަރެމެންގެ، ރަސްގެ މީހުންނަށް ނުފެނި ގެއަށް ވަޑައިގަތުމަށް އެތަނާއި ހިނގައްޖެއެވެ.

ދަރިކަނބަލުގެ ނަމަކީ ފެނަކަބީބީ ސަލާމަތްވުމުގެ ބަސްތަކުން ހިތްވުން

ހަމަ އަހަރެމެންގެ ދުވަސްވަރު އެބޭކަލުންނަށް ގެއަށް ވަޑައިގަތުމަށް ގެއްލިފައިވާ ތަނެއްނެތެވެ. އެބޭކަލުންގެ އެއްމިސް ނަސީބު ރަސްގެ އެއްމިސް މިހިރިއް ހާލަތެވެ. ކަނބަލުގެ މައްސަލަ ދުވަސްވަރުގެ ހިތްހަމަޖެހުން އެބޭކަލުން ވަރަށް ނުނިކުމެ، އެކަމަށް މިހުރިހާ ކަނބަލު ދަރިކަމުން ނިމުނީއެވެ. އަދި ދުވަސްވަރުގެ ދަރިކަނބަލުގައި ފެނަކަ ރިހިހަނދާނެއް ހިނގާލުމުގެ ކަނބަލު މުނިކަމަށް ވަރަށްވެއްޖެއެވެ. އެހިނދު ރަސްގެފާނުގެ އެކަލޭގެފާނު ދުވަސްވަރުގެ އެހެނިހެން ދުވަސްވަރުގެ، އެކަލޭގެފާނު ހިނދުކޮޅު ގެއްލި، އެކަނބަލު އެމިހުންނަށް ވަޑައިގެން ދުވަސްވަރު، ދުވަސްވަރު ރަސްގެފާނުގެ ވަޑައިގެންފިއެވެ. އަދި އެކަލޭގެފާނުގެ އަހަރެމެންގެ ގެއިން ވެހިވަޑައިގެންނެވި ހިނދު،

އެކަންކަމުގައި ވިދާޅުވުމަށްފަހު ސުޤުރާތުގެ ވިސްނުންތަކެއް ދެކެވަޑައިގަތެވެ، އަދި އެކަމާ ވަރަށްބޮޑަށް ދެރަވެ ވަޑައިގަތެވެ.

ކަންތައްތަކަށް ބަލާލުމުން ސުޤުރާތުގެ ގެކޮޅުން އަންނަމީހުން އެކަކުގެފާނަށް ފެނިވަޑައިގެންނެވިއިރު، އެކަކުގެފާނު ގެގެ ދޮރުކައިރި ހޮޅުއަށިމަތީގައި އޮށޯވެލެވެ. އަނިޔާ، ބޭނުމުގައި ތިބޭގޮތް އެބައިމީހުން ހުރިހާއެއްޗެއް ދޫކޮށްލައިފިއެވެ. ސުޤުރާތުން އެބައިމީހުންނަށް ވިދާޅުވިއެވެ. ދިރުއްވައިދެއްވާ ﷲ ގެ ރަޙްމަތް ދެއްވާނެތީ އަންނަށް ދަންނާށެވެ! ދިރުއްވައިދެއްވާމީހުންގެ ޙައްޤުގައި ﷲ ރަޙްމަތް ކުރައްވާ ދިރުއްވައިދެއްވާމީހުންގެ އަޚްލާޤުގެ ބޭބޭ ދަރިންނަށްވެސް!"

ސުޤުރާތުގެ ވާހަކަތައް ނިމުނުއިރު އެބައިމީހުން އަޑުއަހަން ތިބިއެވެ. އެއަހަރު، މަރުވުމުގެ ކުރިއަށް އަންނަން އެއްކަލަ އެބައިމީހުން ހަމަޖެހިއްޖެއެވެ. އެއަހަރު، އެބައިމީހުން ސުޤުރާތުގެ ގެކޮޅު ދުރު ހަމަކަށްހަވާލުވި އެތެރެން ވަނެވެ. މިކަމާ ސުޤުރާތުން ވަރަށްބޮޑަށް ކާމިޔާބުވިއެވެ. ނަމަވެސް، އެކަކުގެފާނަކަށް ކުރެއްވުން އެއްވެސް ކަމެއް ނުވެއެވެ. އެބައިމީހުންނަކީ ދެރަމާނާގޮތުގައި ދެއްވުމަށް ބޭނުންފުޅުވިމާކަށް ފެށި އެކަކުގެފާނުގެ ހިތްފުޅަށް ނުރުހުންތައް އެކުލެވިގެން ދިޔަފަދައިގެ އަހަރުތަކެއްގެންނެވެ.

[illegible] އަހަރުން ކުރިމަތިވުން

[illegible] ނުބައިބަސްތަކުގެ އެދެކޮޅުގައި ސުޤުރާތުން
[illegible] ވިދާޅުވިއެވެ. ދިރުމަކީ އެކަކުގެފާނުން ބޭރުވެ
[illegible] ނުބައި މިސްކީނުންގެ ދިރުން އެބައިމީހުން
[illegible] ދެއްވިސްކަމުގައި އެބައިމީހުންނަށް ސުޤުރާތުން
[illegible] އަނިޔާ، އެބައިމީހުން ދަންނަވައިފިއެވެ. އެ ސުޤުރާތުންނެވެ.
[illegible] ދަރިވަރުން ވަޑައިގެންނެވީމެވެ! މިފަދަ އެބައިމީހުންނަށް ﷲ
[illegible] ދަރިކަލުންނެވެ. އެބައިމީހުންނަކީ ކަލަކާ ހަމައެކަނި
[illegible] ނުވާނެއެވެ. ހަމަކަށަވަރުން ދުނިޔޭގެ ބޮޑުބޭފުޅެއް
[illegible] ދިރުއްވައިދެއްވާ މާތްރަސްކަލާނގެއެވެ!"

ސުޤުރާތުގެ، އެދި އިތުރުގެ ކިބައިން އެކަކުގެފާނަށް، އެކަކުގެ ދަރިވަރުން ބަލާލި ދިރުއްވައިދެއްވި އިހަށްވުން ހުރިހާކަމެއް ވަދެގެންދިޔައެވެ. އެކަކުގެފާނު ދުނިޔޭގެ ސުޤުރާތުގެފާނަށް، އެކަކުގެ ދަރިވަރުން ބަލާލި އެދި އަހަރު ދުރާލާ ކިޔަވައިދިނެވެ.

ސުޤުރާތުގެ ބަލާގެ ދިރުން ހަމައެކަނި ވަރަށް ގާތް ހިތްވަރަށް ދިނުމެވެ. އެދުވަހު ސުޤުރާތުގެ ފަރާތުން ދަރިވަރުން

ހިތައިގެ ވާރޭ ހަދިސް އުފެއްދެވުމުގެ އަންދަވަންތައި، ތަންތަނުގައި ތަކެ
ހަމަކުރާތަން، ދަރަ ބަނޑުން ޖަހައިފުއްވޭ. ޝުޢޫރުގެ ތަނުގެ
އަތުވެކަތަބުނުގެ ހަމަކުރުވިދާ މީސްތަކުނގެ ތަޙުލީލުއްވޭ.

ޝުޢޫރުގެ އިބްރާހީމްގެ ތަން އަދިހަން ވަޒީފާތަން

ވީމާ ﷲ ، ސުބްޙާނަހޫ ރަސޫލާކުރައްވައި، ޝުޢޫރުގެތަކައި،
އެކަކެރޭގެ ތަނަށް ތަބާވީ މީސްތަކުން ސަލާމަތްކުރެއްވިއިރު،
އެކަކެރޭގެ އިބްރާހީމްގެ ތަނުގެ އަދިހަން ވަޒީފާތަކޭ. އަދި ﷲ
ސުބްޙާނަހޫ ރަސޫލާކުރައްވާ ވާހަކައި، އެދެވޭގޮތް ކަންކަމަށްދީފައި ގޮތް
ބަޔާންކޮށްދީފައިވޭ. އެކަކެރޭގެ އެހެންކަމެއް ނުދެއްވައިރުން ވެސް
އެހީގެ ހަމަކުރާކަން އިބްރާހީމްގެ ތަނަށް ވަކި އެހީވެވުނުގެންވެއްވޭ.
އެއަނގަރު، އިބްރާހީމްގެ ތަނަށް އެއްގަދައެއް ﷲ ގެ ދީނަށް
ގެވުމާއެކުގައި ޝުޢޫރުގެ ވެސް ހޯދުމަށް ހުރިހާވޭ.

މަދުރަސުގެ އަހުލުވެރިން

މަދުރަސުގެ މީހުންނަށް ސިފައާ ގެ ކަމަކީ ސަލަމަތްތެރިކަމައި
ދިރިއުޅުން ރަނގަޅު. އެބައިމީހުންނަށް ﷲ ސުބްޙާނަހޫ
ދީގެންވާކަން ދެއްވުންކަމާ، ދަރި ބައްޕަ އުޅުން ދެއްވާކަޭ.
އެބައިމީހުންނަށް ވިހާރައިގައި މަކާނާއި ހިތްވާ ހަމަތުން ދިރި ބައްކަޭ.
އެބައިމީހުންގެ ނަބައި ހަމަޖެހުމް ދުނިޔެވީގެން އަމުރުކުރިން، ﷲ ގެ
ދީނަށް އެބައިމީހުންނަން ގެވައިލުމަށްވާ ﷲ ސުބްޙާނަހޫ ވަތަޢާލާ
އެބައިމީހުންގެ ގަމަން ސަލާމަތްތަކާއި ނުބައިކަމުގެ ރަނގަޅުކުރާނިގެން
ފާސްކުރައްވޭ.

އެކަމް މުޖުތަމަޢުގައި ނުބައިކަމުގެ އެބައިމީހުންގެ
ގޮތަށް ވަޒީފާގެ އެބައިމީހުންގެ އަދަބުތަކަށް ހުއްޓުމަށާއި، ﷲ އަށް
ދީންވުމަން ގޮތްއޮތުމުން އެބައިމީހުން އެކަކެރޭގެ ތަނަން ކަމީ
ވެރިކަމައި ފުރަސަތުކައޭ. އެބައިމީހުންނާމެދު ނުބައިކަމުގެ ތަނުގެ
ދިރިއުޅުއްވާ ތަރުބިއްޔަ ކަމުން އެކަކެރޭގެ ތަނަން އެބައިމީހުންނަން
ގޮތްކުރެވުމައި، އެކަކެރޭގެ މުސްލިމުކޮށްދިނުމަ އެކަކެރޭގެ
އަދިއެކުގެ މުސްލިމުކޮށްދިނުމަކީ ކުރިއަށް މުސްލިމުކޮށްދިނުމަކާއި
ނުންކަމަން ބައްކަރަން ދުނިޔެވީ ވެސް އެބައިމީހުން އެކަކެރޭގެތަން

ގަދަފަދަކަމާއި، ނުލިބިގަންނަވާކަން ދަތްކަމެއި، އެކަލާނގެ ފާނާއި،
އެކަލާނގެ ފާނަށް ތަޤްވާ މުސްތަޙިއްޤުވާން ޙައްޤުން ބޮޑުކަލާނގެއެވެ.

ޙާމް الله ވަޙީކުރެއްވި ބަސްފުޅެއްގެ މާނައީ ވެއެވެ.

"އަދި މަދުއަރުގެ މީހުންގެ ގޮތަށް ތިޔަބައިމީހުން ރަސޫލާފަރާތުގެ އުޅުއްވިގެ އަށް، ސުލައިމާނުގެފާން (ޢުމްރުވިގެ ވެ.) އެކަލާނގެފާނު ވިދާޅުވިއެވެ. އޭ އަސްޙާބުންގެ ޤައުމުގެ މީހުންނޭވެ! ތިޔަބައިމީހުން، الله އަށް އަޅުކަން ކުރާށެވެ! އެކަލާނގެ ދެނީ އުޅޭން އިލާހަކު ތިޔަބައިމީހުންނަކަށް ނުވެއެވެ. ތިޔަބައިމީހުންގެ ފަރާތަށް ރަސޫލާފަރާތުގެ ބަސްފުޅުން، ބަޔާންވެގެންވާ ހެކިއެއް ތިޔަބައިމީހުންނަށް އައިސްފައިވެއެވެ. ދެން، ތިޔަބައިމީހުން، މިނުގައި، ކިޔުން ފުރިހަމަކުރާށެވެ! އަދި މީސްތަކުންނަށް އެބައިމީހުންގެ ތަކެތި ތިޔަބައިމީހުން އުނިނުކުރާށެވެ! އަދި އެބިން އިސްލާޙުކުރުމަށްފަހު، ތިޔަބައިމީހުން ބިމުގައި ފަސާދަ ނުކުރާށެވެ! ތިޔަބައިމީހުންނަށް އީމާންވާ ބައެއް ކަމުގައި ވާނަމަ، އެއީ ތިޔަބައިމީހުންނަށް ހެޔޮ ކަމެވެ. އަދި ބިރުދައްކަމުން، ފުރުމަތިލައި، الله ގެ މަގުން އީމާންވީ މީހުން އެކަލާނގެ މަގުން ދުރުކުރުމަށްޓަކައި، އެމަގު ގޮތްކޮޅުކޮށް ބޭނުމުގައި، އެބައިމީސް މަގެއްގައި ތިޔަބައިމީހުން ނުތިބޭށެވެ! އަދި ތިޔަބައިމީހުން، މަދުބައަކު

[illegible] ދީބައި އެކަލާނގެ، ތިޔަބައިމީހުން ގިނަކުރެއްވިކަން [illegible]ވާށެވެ! އަދި ފަސާދަކުރާ މީހުންގެ ނިމުން [illegible]ކަން، ތިޔަބައިމީހުން ދެކޭށެވެ! އަދި ތިޔަބައިމީހުންކުރެ [illegible]، ތިޔަބައިމީހުން ފޮނުއްވި ގޮތަކަށް އެކަލާނގެ ރަސޫލާ ކަލަކަން [illegible]ވާއިރު، އަނެއްބައި އީމާން ނުވެއްޖެނަމަ، ތިޔަބައިމީހުންގެ މެދުގައި [illegible] ޙުކުމްކުރައްވައިދެއްވަން ދެންދެން، ތިޔަބައިމީހުން ކެތްކުރާށެވެ! [illegible]ވައި ޙުކުމްކުރައްވާ އެންމެ ހެޔޮ ރަސޫލާފަރާތުގެއެވެ. [illegible] ގެ ޤައުމުގެ މީހުންގެ ތެރެއިން ބޮޑާވެގެންވާ ބައެއް [illegible]. އޭ ސުލައިމާނުގެފާނޭވެ! ކަލޭގެފާނާއި، ކަލޭގެފާނުގެ އަރިހުގައި [illegible] ތިބި މީހުން، ތިޔަބައިމީހުންގެ ރަށުން ބޭރުކުރާނެއެވެ. [illegible] ނުވަތަ ތިޔަބައިމީހުންގެ ދީނަށް ކަލޭގެފާން [illegible] އެނބުރި އަންނަންވާނެއެވެ! އެކަލާނގެފާން ވިދާޅުވިއެވެ. ތިޔަބައިމީހުން (އެކަމަށް) ނުރުހުނު ނަމަވެސް ތިޔާއެވެ؟ ތިޔަބައިމީހުންގެ ދީނަށް [illegible] ހިނގައިއްޖައްސަވާ، ހަމަކަށަވަރުން، ތިޔަބައިމީހުން ވާހުރި، الله، ތިޔަބައިމީހުން އެދީނުން މިންޖުކުރައްވައި ދެއްވުމަށްފަހުގައި، الله އަށް ދޮގު، ދޮގެއް [illegible] ބަނދުކަ ކަލަގައެވެ. އަދި ތިޔަބައިމީހުންގެ ވެރި الله [illegible] ބޭނުންކުރައްވައިފިއްޔާ މެނުވީ، ތިޔަބައިމީހުންނަކަށް އެދީނަކަށް [illegible] ނުކުރެވޭނެއެވެ. ތިޔަބައިމީހުންގެ ވެރި ރަސޫލާފަރާތުގެ [illegible]ޖެހިގެން، ކޮންމެ އެއްޗަކަށް ޢިލްމުވަސީލުވެގެން ވެއެވެ. ތިޔަބައިމީހުން

ވަކީލުކުރަނީ اللّه އަށެވެ. އަޅުގަނޑުގެ ވެރި ރަސްކަލާނގެވެ! އަޅުގަނޑުމެންނާއި

އަޅުގަނޑުގެ ޤައުމުގެ މީހުންނާ ދެމެދު ޙައްޤުގޮތުގައި

ޙުކުމްކުރައްވާނދޭވެ! ތިޔަ ރަސްކަލާނގެއީ ޙުކުމްކުރައްވާ އެންމެ ހެޔޮ

ރަސްކަލާނގެއެވެ. އެކަލޭގެފާނުގެ ޤައުމުގެ މީހުންގެ ތެރެއިން،

ކާފިރުވެގަތް ބޮޑުން ބުނުއެވެ. ޝުޢައިބުގެފާނަށް ތިޔަބައިމީހުން

ތަބާވެއްޖެނަމަ، ހަމަކަށަވަރުން ތިޔަބައިމީހުން ވާނީ ގެއްލުންވެރިވާ

ބަޔަކު ކަމުގައެވެ. ދެންފަހެ، ބިންހެލުމެއް އެއުރެންނަށް

އައިސް ޖެހުނެވެ. ފަހެ އެއުރެންގެ ގެދޮރުތަކުގައި ކުޑުމަކަން ތިބިއެވެ،

މަރުވެފައި ތިބި ބަޔަކު ކަމުގައި އެއުރެން ވެއްޖެއެވެ.

ޝުޢައިބުގެފާނު ދޮގުކުރި މީހުން، އެގެތަކުގައި ދިރިނޫޅުނުފަދައެވެ.

ޝުޢައިބުގެފާނު ދޮގުކުރި މީހުންނީ، ހަމަ ގެއްލުންވެރިވީ ބަޔަކު

ކަމުގައެވެ. ދެން އެކަލޭގެފާނު، އެއުރެންގެ ކިބައިން ދުރުހެލިވެ

ވަޑައިގަތެވެ. އަދި އެކަލޭގެފާނު ވިދާޅުވިއެވެ. އޭ އަހަރެންގެ ޤައުމުގެ

މީހުންނޭވެ! ހަމަކަށަވަރުން އަހަރެންގެ ވެރި ރަސްކަލާނގެ ރިސާލަތުތައް

ތިޔަބައިމީހުންނަށް އިއްވީމެވެ. އަދި ތިޔަބައިމީހުންނަށް އަހަރެން

ނަޞޭޙަތްތެރިވީމެވެ. ފަހެ، ކާފިރުވި ބަޔަކުގެ މައްޗަށް އަހަރެން

ހިތާމަކުރާނީ ކީއްތަކަކަށް ހެއްޔެވެ؟" (ސޫރަތުލް އަޢުރާފު: 85-93)

ދަރުސް

މަދްޔަނުގެ މީހުން ޝުޢައިބުގެފާނާއި، އެކަލޭގެފާނަށް ތަބާވި

މީސްތަކުން ރަށުން ބޭރުކުރިއިރު، ޝުޢައިބުގެފާނު اللّه ގެ

ޙަޟްރަތުގައި ދުޢާ ދެންނެވިއެވެ. އެހިނދު، އެކަލޭގެފާނުގެ ދުޢާ اللّه

ޤަބޫލުކުރެއްވި، ފިއްސަވަރިއިން ގަދަފަދަ ހޫނު އެބައިމީހުންގެ

މައްޗަށް ފޮނުއްވިއެވެ. އަދި އެބައިމީހުންގެ ބޯމަތިން ވިލާގަނޑެއް

ނަގަމުންދިޔަ މަންޒަރު، އެބައިމީހުންނަށް ފުނޑުފުނޑުވިއިރު، އެބައިމީހުން

ދިޔައީ، އެވިލާގަނޑާ ދިމާލަށް އެބައިމީހުން ދުވެފައި ފާރާ ގެންގުޅުނު

ހިސާބުގައެވެ. ކަމުގައެވެ. މީހުން ހިކި، ބޮޑުތަން ނަސީބު، ފިހޭ

ދުވަހަކު މިއީ އެބައިމީހުންނާ ކާރިވެފައިވާ ގަދަފަދަ

ގުނުވައިލި ކަމެއް، އަދި އަޑުގަދަވެ ގޮސްހެން އެބައިމީހުންނަށް ދިޔައީ

އައިސް އެބައިމީހުންނަށް ބިންގަނޑު ހުރިގޮތުގެ ސަރަހައްދުން،

އެބައިމީހުންގެ ގެގެ ފުރިގެންގޮސްފައި ފެއްޓިއެވެ، އެބައިމީހުންގެ

އެންމެން ނެތި ފަނާވެދިޔައެވެ. اللّه ގެ ޙަޟްރަތުން ކުށްވެރިންނާ ހަމައެކަނި

އަދިކޮށް، އެ އެންމެން ނެތި ފަނާވެދިޔައީ ތަޤުވާ ނެތުމުގެ

ދުރުގައެވެ.

ޕިއުރިޓަނުންގެ ވާހަކަ

ބަހީ އިސްލާހީގެ މީހުން ޤަބޫލުކުރި މަތުރާކުރުމަށް ޕިއުރިޓަނުން އަމުރުކުރިއެވެ. އަދި ހެންރީ މާނައެއްގައިވެސް އެބައިމީހުން ދުރަކަށް، ނިކަމެތިކަންދުރަން މަސައްކަތްކުރުމުން ދިޔައެވެ. ގަދަކަމުން އެބައިމީހުން ހިފައި ހައްދުކުރުވުމުގެ ގޮތުގޮސް ކުޑަކުރަ އުޖޫރަތަކަށް ނުވަތަ އެއްވެސް އުޖޫރައެއް ނުދޭގޮތަށް އެބައިމީހުން ކުރުވައި ދިޔައީ ބޮޑު މަސައްކަތްތަކެއް ކުރުވަމުންނެވެ.

އަޅުވެތިކަމުގެ މިނިޖާދުގެ ތެރެހުން މަސައްކަތްކުރުމުގައި ޖަމާންތަކާއި ހާއިލުވެ ދިރިގެޒުން ޕިއުރިޓަނަކީ ކަލްޕަކުރަން އެނގާ ދަރުބާރުކަން، އެކަން ޤަބޫލުކުރުމަކަން ބޮޑުގެ ބޭނުންކަމަން ދެކިއެވެ. ޕިއުރިޓަނުން އެބައިމީހުންނަން އަމުރުކުރެއްވުމަށްފަހު ހަމައެކަނި އާންމުން ތަބާވުމަނާއި، އާންގަރު އިނގިރޭސިކަމުން ޤަބޫލުކުރުމަށެވެ. ގަދަބާރުން މަޖުބޫރުކުރެވުން ދިޔަ ކަންތައްތަކެއް އެނގުވެރިން އެބައިމީހުންނަން ޤަބޫލުކުރެވި، ޕިއުރިޓަނުންގެ ކަރުކަމުގައި އެބައިމީހުން ޤަބޫލުކުރަން ފަށައިފިއެވެ.

ޕިއުރިޓަނުންގެ ވެރިކަން ވެއްޓިދާނެކަމުގެ ބިރު

ދުވަސްވަމުން މުޖުތަމަޢުވެ، އަޚުލާޤީގޮތްޖެހި ހާލަތުދަރަނިވެފައި، ޕިއުރިޓަނުން ފެށި އިސްލާހީގެ ދަރިން އާދައިގެ ތަޢުލީމު ދިނުމާ، އެބައިމީހުންގެ އާބާދީ އާދައިގެ ތަޢުލީމުން ދިޔަ މަސްޢޫލު. ކަނޑައެޅުން ހިނގުމުންދިޔައިރު، އިސްލާހީގެ ދަރިންގެ ސަރަޙައްދު ޕިއުރިޓަނުންގެ ވެރިކަން ނިގުޅައިގަތުމަށް ހިނގައިގެންދިޔަ މަސައްކަތް ޕިއުރިޓަނުންގެ ވެރިކަން ނިޔާވުމަށް ދިޔައީ ފަރުމާކުރެވިފައިވާ އާއިލީ ނިޒާމެއް ނުވަތަ ވެރިކަމުގައި ހުރި ފާހަގަކުރެވޭ ދަތިކަމުންނެވެ. ނަމަވެސް އެބައިމީހުންގެ ވަކިކަން ދޫކޮށް ސަލާމަތްވުމަށް ބޭނުންވިއެވެ. ސަލާމަތްވުމުގެ ނުރައްކާތަކެއް ބިނާވަމުންދިޔަ އަދިވެސް ފެންނަ ކަމެއް ގަވާއިދު ކުރިއަށް ޕިއުރިޓަނުން ހިފެހެއްޓުނެވެ. އެއާއެކު ޕިއުރިޓަނުން ވަނީ ތިބި ހިތްވަރާއި މިރާސް ދިރުމުގެ ގޮތުގައި ދިރިއުޅުން އަހަރެމެން ހަމަޖެހުނީއެވެ. ސަރަހައްދު މިއަދުވެސް ސަލާމަތުން އިސްލާހީގެ ބަދަލަށް އެއްވެސް ގެއްލުމެއް ނުލިބުނީއެވެ.

ޕިއުރިޓަނުން ކަމުދުވެރިކަން މިކަމާ އެކަމާ ވަކިކޮށްލައިގެން ހުރުމަށް، ސިޔާސީވެރިންނާއި ހަމަހަމަކުރުން ގެނެސް، އެކަމަކު މިފަދަ

ހުވަފެން ތަޢުބީރުކުރުން ދިނުމަށް އެދުނެވެ. އެބައިމީހުން ބުންޏެވެ. ތިޔަ
ހުވަފެނުގެ ތަޢުބީރަކީ ބަހި އިސްތިޢާރުގެ ދަރިޔާވުން އަންނަ މިހާރު
މިމަންޒިލުން ފެތުރުނުކޮށް، މިމަންޒިލުން ސޫރަތުގައި ކުރުމެވެ." އެހެންވެ
ޔޫސުފުގެ އަޅުގަނޑު ބަހި އިސްތިޢާރުގެ ދަރިޔާސޫރަތުން އަންނަ
ކޮންމެ ފިރިހެން ކުއްޖަކު ފެތުރުނުކޮށް، އެބައިމީހުންގެ އަންހެން
ދަރިންގެ ދިއްލާ ފުރުމަތެވެ.

ޔޫސުފުގެފާނު އުފުލިވަޑައިގަތުން

މާތް الله ވަޙީކުރެއްވި ބަސްފުޅުގެ މާނައިގައިވެއެވެ. "މިއީ
(ކަނބަލުންނާ) ބަރަކާތްތެރިކަން ފޮނުވާ (އެބަ ފުރުޞަތުގެ)
ހަމަތަކެވެ. އިމާމުން ބަރަކާތްތެރި ޔޫސުފުގެފާނަށް، ފިރުޢައުނުގެ
މަހަކައިން ބަލިގެކަމުގައި މިސްރުގެ ރަސްގެފާނުގެ އެކަލޭގެފާނަން
ކަލައިތުރުކުރެއްވެވެ. ހަމަކަންތައްތަކުން، ފިރުޢައުން ބޮޑުގައި
ބާރުވެރިކަންދިނީއެވެ. އަދި އެކަމުގެ އަހުލުވެރިން ބައިބަޔަކަށް
ބަހައިލިއެވެ. އެބައިމީހުން އެއްބަޔަކު ނިކަމެތިކުރަމުން ގެންދިޔައެވެ.
އެއުރުންގެ ފިރިހެން ދަރިން ކަތިލަމުން، އެއުރުންގެ އަންހެން ދަރިން
ދުރުކުރިއެވެ. ހަމަކަށަވަރުން، އޭނާއީ ފަސާދަވެރިޔަކު މީހުންގެ ތެރެއިން
މީހެކެވެ. އަދި މިސްރުގެ ރަސްކަލާނގެ އިޔާދަކަމުގައިވާ، ބިމުގައި ދުރުކޮށް

ނިކަމެތި މީހުންނަށް ދިޔުމަށް ދެއްވުމަށެވެ. އަދި އެއުރުންނި
(އެއިރުމީހުންނަށް މަގުދައްކާ) އިމާމުން ކަމުގައި ލެއްވުމަށެވެ. އަދި
(ވާރުތަވެރިންގެ ވެރިކަން) ވާރުތަވެރިޔަ މީހުން ކަމުގައި އެއުރުން
ލެއްވުމަށެވެ. އަދި ބިމުގައި މިސްރުގެ ރަސްކަލާނގެ އެއުރުންނަށް ވެރިކަން
ދެއްވުމަށެވެ. އަދި ފިރުޢައުނާއި، ހާމާނާއި، އެދިވެހިންގެ ލަޝްކަރުން،
އެއުރުން ބިރުގަންނަ ކަންތައް، އެ ނިކަމެތި މީހުންގެ ފަރާތުން
ދައްކަވަން ވަޙީ ކުރެއްވީމެވެ. އަދި މިސްރުގެ ރަސްކަލާނގެ މޫސާގެފާނުގެ
މަންމައަށް އިލްހާމްކުރެއްވީމެވެ. ކަލޭގެ އެކަލޭގެފާނަށް ކިރުދޭ
އަޅުވާހިލާށެވެ! ފަހެ، ކަލޭގެ އެކަލޭގެފާނުގެ މައްޗަށް
ބިރުގަންނަ ހިނދަކު، އެކަލޭގެފާނު (ކޮންޓެއިނަރ ތަށިއާއި) ކޯރުގެ
ތެރޭގައި އެއްލާލާށެވެ! އަދި ކަލޭގެ ބިރުނުގަންނާށެވެ! އަދި
ހިތާމަ ނުކުރާށެވެ! ހަމަކަށަވަރުން، މިސްރުގެ ރަސްކަލާނގެ
އެކަލޭގެފާނު ކަލޭގެއަށް ރައްދުކުރައްވާނެއެވެ. އަދި އެކަލޭގެފާނު
ރަސޫލުންގެ ތެރެއިން ރަސޫލަކު ކުރައްވާނެއެވެ. ފަހެ، ފިރުޢައުނުގެ
އަހުލުވެރިން، އެކަލޭގެފާނު (އެއްފަހަރު ކޯރުން) ހޯދައިގެން ނެގިއެވެ. އެއީ
އެކަލޭގެފާނު އެއުރުންނަށް ދުޝްމަނަކު، އަދި ހިތާމައަކަށް
ވުމަށްޓަކައެވެ. ހަމަކަށަވަރުން، ފިރުޢައުނާއި، ހާމާނާއި، އެދިވެހިންގެ
ލަޝްކަރުތަކީ ކުށްވެރިން ކަމުގައިވެއެވެ. އަދި ފިރުޢައުނުގެ އަނބިކަނބަލުން
ވިދާޅުވިއެވެ. (އޭނާގެ) މިކަންތައްތަކަކީ، ކަލޭގެއަށާއި ތިމާގެ

ވިސްނަވާށެވެ. ތިޔަބައިމީހުން އާއި ފަރުދުނުހަމަނުވާށެވެ! އާއި
ތިޔަބައިމީހުންނަށް މަންފާ ލިބޭނޭ ކަންތައްތަކެއް ކަމުގައި ނުވާނަމަ ތިޔަބައިމީހުން
އެނގޭނެއެވެ. ހަމަ ތަޤުވާ ކަމުގައި ހުރިހާ ބައިވެރިވުމަށް ވެސް އެކަމަކީ (އެގޮ
ނަމާދުގެއްޔާ) ދެކެވެ." (ސޫރަތުލް ޖުމުޢާ: 2-9)

މުސްލިމުންގެ އެއްބައިވުން މިސްކިތުގެ މަޤާމު ތަޢުލީމުން

ޖުމުޢާގެ ދުވަހުގައި ހުޅަނގުގައިވެސް މުސްލިމުން
ޖަމާވެ، ދީނީ ހަރަކާތްތަކެއް ކުރެއްވުމަށް މުސްލިމުން ވަރަށް ގިނައިން އިސްކަންދެ
ހަދަވާދޭ ބައްދަލުވުން ހަމަހަމަ ޖަމާވެގެން ކުރިއަށް ގެންދެވެ. މާތް الله
ވަޙީ ކުރައްވާ ގޮތުގެ މަގުގައިވެއެވެ.

"އޭ އީމާންވި މީހުން ތިޔަބައިމީހުން ހުރިހާ ކަމެއްގައި ނަސްރުދީ،
ތިޔަބައިމީހުން ހުރިހާ ތަނެއްގައި ވެސް ދީނަށް ނަސްރުދޭށެވެ.
އީސާގެ ޙަވާރިއްޔުން ހެއްދެވި ގޮތަށް ފަދައިން
ހުރިހާ ތަނެއްގައިވެސް." (ސޫރަތުއް ޞައްފު: 14)

އެއްބައިވުމަކީ ދީނީ މުސްލިމުންގެ ތެރޭގައި ވާޖިބެއް
ހިންގުމަށް މުސްލިމުން ވަރަށް ޖަމާވެގެން ނުވާނެއެވެ. އޭގެތެރޭގައި

އެކަކީ ބަނީއިސްރާއީލުގެ މީހުންނެވެ. އަނެކަކީ މިސްކިތުގެ ތަޢުލީމުގެ
މީހުންނެވެ. އެމީހުންގެ ތެރޭގައި ދީނީ ތަޢުލީމު ހަމަޖެހިފައިވާ ކަމަށް ދެއްކުމުގެ
އެކަމުގެ ގޮތުން ހިތާމަވެ. އެކިހާލަތުން މުސްލިމުން
ވަރަށްގިނަ، އެކި ތަނަކުން މުސްލިމުންގެ ހަމަހަމަ ކަމުން އެކުއެކީ ލިބެއެވެ.
އެހެން އެކިހާލަތުގައި ބައިވެރިވުމަށް ދިނުމުގެ ފުރުސަތު ދޭން މުސްލިމުން
އެކަމުގެ ދިޔައީ ދަންނަވާ ތަނެއްގައި އެހެން މީހުންނެވެ. ހިތާމަ އެކަމުގައެވެ.
ކަންކަން ދީނީ ގޮތުން، ތަޢުލީމުގެ ކަންތައްތައް ވަރަށް ބޮޑު މައްސަލަތަކެއް
އަސަރުކުރައްވައި، ދީނީ ވަރަށް ބޮޑު ދަރަޖަ ވަޒީފާތަކުގެ ތެރޭގައިވެއެވެ.
އަދި ދީނީ ތަޢުލީމުގެ ގޮތް ހަދާ މުސްލިމުން ދިޔައީ الله ގެ
ރަޙްމަތުގައި ދަންނަވައެވެ.

މިސްކިތުގެ މިހާރު ގައިގައި ދީނީ ތަޢުލީމު އެކަށީގެން އެގޮތަށް
އެކީ ތަޢުލީމުގެ ތަރުބިއްޔަތުގެ ތަޢުލީމުގެ ނަންބަރެވެ. ހަމަތަކެއް ބާވަތް
އެކަމަކީ ގޮތެއްވެއެވެ. الله ސުބްޙާނަހޫ ވަތަޢާލާ ދީނީ ތަޢުލީމުގެ ތަރަ
ފުރުޞަތު ދީފައިވެއެވެ.

އެގޮ ތަޢުލީމުގެ ދީނީ ތަޢުލީމުގެ ފުރުޞަތު ހޯދައިދިނުމަށް،
ދީނީ ތަޢުލީމު ހުރިހާ ކުދިންނަށް އެކީގައި އެހެން ދަރިވަރުން

ދުޝްމަނުގެ މީހަކާ ތަޅާފޮޅައިގަންނަނީއެވެ. އަދި މިއަދުވެސް އޭނާއަށް މޫސާގެފާނު ފެންނަނީ، އެކަލޭގެފާނުގެ އަރިހުން އެހީއަކަށް އެދުނެވެ. އެހިނދު އެކަލޭގެފާނު އެމީހާގެ ގާތަށް ވަޑައިގެން، ވިދާޅުވިއެވެ. ތިމަންކަލޭގެފާނަށް ކަލޭ މިފެންނަނީ ހަމަޖެހުމެއް ނެތް ހިތާ މީހަކު ކަމުގައެވެ. ކަލޭ ކަށަވަރުން ދުވަހަކު ވެސް ކަށަވަރުވެސް މީހަކަށް އަނިޔާވެރިވެވުމެވެ."

ކޮންމެއަކަސް، މޫސާގެފާނުގެ ވާހަކަފުޅު ހިތްގޮތުން، މޫސާގެފާނު އެކަލޭގެއަށް ގޮސްއެއް ދުޝްމަނާއި ފަރާތްކަމަށް ހިފިހުރުން، އޭނާ ދެންނެވިއެވެ. އޭ މޫސާގެފާނެވެ! ކަލޭގެފާނު ތިއުޅުއްވަނީ އިއްޔެ ދުވަހު މީހަކު މަރުއްވި ގޮތަށް ތިމަން ވެސް މަރުއްވާލަން ހެއްޔެވެ؟

ކޮންމެއަކަސް މިސްރުމީހާއަށް މިއަދު އިވުމުން މޫސާގެފާނު މިސްރުގެ މީހަކު ތަޅުއްވާ ވަގުތު ގެއްލުނުގެ ބޭނުން ކަމަށް ގެންގޮސްފިއެވެ. މިކަމުގެ މޫސާގެފާނަކީ އެނގިވަޑައިގެން ނުވަންނަވައެވެ. އަހަރެންކަމުން އެކަލޭގެފާނު ޝަރުޢީގޮތުގައި ހިންގާލާފައި ވަޑައިގަންނަވާނެކަން، އެކަލޭގެފާނަށް ދެވެމުން އަދި މިއަދު ބެލުނެވެ. ކަލޭގެފާނު މިސްރުގެ މިއަދު ގޮތުގެ ތެރެއިން ބުނުއްވާ

ކިޔެން، ކަލޭގެފާނު އަވަހަށްކަންތައްތަކުން ބޭނުންގެ ބަޔަކު ހަވާލުކުރީއެވެ. ކަމުގައިވެސް ކަލޭގެފާނު ހިތްހަމަ ކުރިޔަސް ވަޑައިގަންނަވާށެވެ! އަދި ދެކޮޅުން އަވަހަށް ސަލާމަތްވެ ވަޑައިގަންނަވާށެވެ!" މާތް ﷲ ވަރުގަދަ ބަސްފުޅުގެ މާނައިގައި ވެއެވެ.

"އަދި އެތަނުގެ އެންމެ ދުރުތަކުން މީހަކު ދުވަމުން އައިސް ދެންނެވިއެވެ. އޭ މޫސާގެފާނެވެ! ކަމަކަށްވުރެން ތަނުގެ ބޮޑުން ކަލޭގެފާނު މަރުވުމަށްޓަކައި މަޝްވަރާކުރަނީއެވެ. ދެން، ކަލޭގެފާނު (މިސްރުން) ނުކުމެވަޑައިގަންނަވާށެވެ! ކަމަކަށްވުރެން ތިމަންވަނީ ކަލޭގެފާނަށް ނަސޭހަތްތެރިއެއް ކަމުގައެވެ. ދެން، އެކަލޭގެފާނު ބިރުވެރިކަމާއި ބުރުގަޔާ (އަޅުވެރިން ނުބައިކަމުކަން) އިންޒާރު ކުރައްވަމުން އެރަށުން ނުކުމެވަޑައިގެންނެވިއެވެ. އެކަލޭގެފާނު ވިދާޅުވިއެވެ. އަހުރެ ރަބު ތަޞްލީމްކޮށްދޭށެވެ! އަނިޔާވެރިވި މީހުންގެ ކިބައިން މިއަދާ ސަލާމަތްކުރައްވާނދޭވެ! އަދި އެކަލޭގެފާނު މަދުޔަނާ ދިމާއަށް ވަޑައިގަންނަވަނިކޮށް ވިދާޅުވިއެވެ. އަހުރެ ރަބު ތަޞްލީމްކުރައްވާނެ މިއަދާއަށް ސީދާވެގެންވާ މަގުގައި މަގުދައްކަވާނެއެވެ!" (ސޫރަތުލް ޤަޞަޞް: 20-22)

މޫސާގެފާނު ހިޖުރަކުރުއްވުން

މޫސާގެފާނަށް ދިމާވެގެންނެވި ހާދިސާތަކުން، އެކަލޭގެފާނު ޤިބްޠީއަކު ފިރުޢައުނުގެ ގައުމުގެ ވަޑައިގަތުމުން، އެތަނުން ނުކުމެވަޑައިގަތުމަށެވެ. އޭރު އެކަލޭގެފާނު ހުންނެވީ ދަރިކޮޅުގެ ގޮތުގައި ބޮޑުކޮށް ވަޑައިގެންނެވި ނޫނެވެ. ސަލާމަތްވެވަޑައިގެންނެވީ އެއްވެސް އެހީއެއް ނެތި އެކަލޭގެފާނު ނުލިބިވަޑައިގެންނެވީއެވެ. ނަމަވެސް ހިތްޖެހުން ގަސްދުކުރައްވާ ގޮތް އެކަލޭގެފާނަށް ސަލާމަތްވެވަޑައިގަންނަވާށެވެ، އެކަލޭގެފާނު ގަސްދުކުރައްވާ އެތަނުން ނުކުމެވަޑައިގަތުމަށެވެ. އެހެންކަމުން އެކަލޭގެފާނު މިސްރުގެ ޤައުމު ސަރަޙައްދު އާއި މިސްރާއްޖެގައި އޮތް އެންމެކައިރީގައި މިހުން ދިރިއުޅޭ ރަށް، މަދްޔަނާ ދިމާއަށެވެ. މަގު އެނގޭނޭ ކަމަކަށްގައި ﷲ ސުބްޙާނަހޫ ވަތަޢާލާ ފިލުވައި އެކަލޭގެފާނަށް މަގުދައްކަވާ އެއްވެސް ފާރާއެއް ނެތެވެ. ނަމަވެސް ހިތްޖެހުމުގެ ތަރުބިއްޔަތުގެ ސަބަބުން ނުރައްކަލެއް ކުރިމަތިވެދާނެތީ، ހިތްވަރުކޮށްގެން ގަދަކުރުއްވައިގެން އެކަލޭގެފާނު ކުރިއަށް ވަޑައިގަތީއެވެ. ދުވާލުގެ ވަގުތުތަކުގައި ފިއްލަވައިގެން އުޅުއްވަމުން އެކަލޭގެފާނު ދަތުރުކުރުއްވައިގަތުމުން ގެންދިޔަ ރޭގަނޑުގެ ވަގުތުތަކުގައެވެ. ސަފަރު ކަޓުއްޕަކަން،

[illegible] 8 ވަނަ ދުވަހު ވަޑައިގެންނެވީ މަދްޔަނަށް އެކަލޭގެފާނަށް ފަހުންނެވެ.

މަދްޔަނުގެ ރަށްބޭރުގައި، ގެރިބަކަރިއަށް ފެންދިނުމަށް ހަދާފައިހުރި ވަޅުގާރެއްގައި މޫސާގެފާނަށް ވަޑައިގެންނެވީއެވެ. އެތަނުގައި އެކަލޭގެފާނު ހުންނެވި ވަރަށްބޮޑު ވަރުބަލިވެފައި ކައިރީން އެތައް ކަލާކަތުމަށްބޭރަކާއި ގަދަކަމުގެ ހިތްވަރާއި އިހުސާސްވަޑައިގެންނެވެ. އެކަލޭގެފާނު ފެނި ވަރަށްބޮޑު ކަށްވުމާއި ކެތްކުރެއްވިއެވެ. ނަމަވެސް އެކަލޭގެފާނުގެ ހަޔާތުގައި އެއްވެސް ފަރުވާއެއް ނެތެވެ.

ކުޑަކަން ވަރުބަލިވުމާއި ފުރުޞަތުގެ ސަބަބުން، އެއްކަލަ ވަގުތު ކުޅިއަރަން މޫސާގެފާނު ވަޑައިގެންނެވީއެވެ. އެތަނުގައި ޖަމާވެ ހުރި އަނގޮނގޮން އަބަދުވެސް ބަކަރިތަކާ އެކުގައި މީހުންގެ ބަކަރިތަކަށް އެތަނުގައި ތިބީ ބޭރުގެ ފެން ލިބޭތޯ ކަމަށް ފެންދިނުމުގެ ކުރިއެވެ. ހިމޭނުގެ މޫސާގެފާނު ފެނިވަޑައިގެންނެވިއިރު، އެ ދެއަންހެނުން އެހިތުގެ ތެރޭގެ ބޭނުންވާ ކަމަކަށް ފިލާ ފެންނަވައިގަތްކަމެވެ. އެހިނދު، ކުޑަކުދި ހިތްކަމުގައި ވިސްނަވާކަން ނުލިބުނު ކަމަކަށް ފެނިވަޑައިގެންނެވުމުން، އެކަލޭގެފާނު އެ ދެއަންހެނުންކައިރިން ހާލު ވަޑައިގެން އެދެކުއްޖާގެ ބަލަހައްޓާކަން ސަލާމަތްކުރެއްވުމަށް އެކަލޭގެފާނު ފެނުނީއެވެ. ދިމާއިން ވަޅުކަރުގެ

ދިރިހީ އެހެންމީހުންގެ ބަކަރިތަކަށް ފެންޏާ ނިމެނުނުތޯ.

ދޫސާގޯފާން އެއްސަލާމްކޮށް. އެއީ ކިހިނެއްތޯ؟ އެދުނު ކުދިންގެ

ތަރުއިން ހަނދުކޮށްދީ ބުނެލީ. އެއީ ތިމަންނަވެސް އަންހެނުންނަކަން

ވިޔާއެއް، އެހެންމީހުންނަކަވެސް ކުރިން ތިމަންނަވެސް އެކަން

ނުކުރެވޭނެތީއެވެ.

ބަކަރި ހުރިހާއިރަކު ނުހަނު ބޮޑަށްހަކަން ވިޔާއެއް، އަދިވެސް

އަންހެނުންކުރިބަދަލު އެކަން ކުރީ ދޫސާގޯފާން ބަރާބަރަށްދުވެ

ވަޒީފާއެވެ. އެމަސައްކަތަކީ އިންތިޒާމަކަށް ބޮޑު، އެހާމެ ވަރުބޮޑުކަން

އިސްތިސްނާކުރަނީ ދެ، އަދިހަމަ އެހެންމެ އެހާޒެ ސަލާމުކަމެއް ވެސް

ދިގުދުވަހު ނުކުރެވޭނެ ކަމަކާއިމެދުވެސް އެއަހަރުކުރިން އެއްފަހަރު

މަސައްކަތް ކުރީއެވެ. އަހަރެ އެކަށޭގޮތް ސުވާލުކުރެއްވިއެވެ.

ތިމަކުރީން މިމަސައްކަތް ތިމަކުރަކީ ކިހިނެއްތޯ؟ ހަނދުކޮށްދީ

ގެންނެވިއެވެ. ތިމަންނަމެންގެ ބައްޕައަކީ އުޅުއްޖެ ދުވަސްވެފައިހުރި

ވަރަށްބޮޑު މުސްކުޅިއެކެވެ. ބޭރުގެ ސަ މިފަދަ މަސައްކަތްތަކަށް

ކުރިމަތިން ބައްޕަގެ ސިއްރަކީ މިހާރަކީ ތަނބާއް ނުދެއްވީ. އެހެންނަމަ

ދޫސާގޯފާން ވިދާޅުވިއެވެ. ތިމަންނަކަށްގޯފާން ތިމަކުރިންގެ ބަކަރިބަކަން

ފެންދިޔާހުރިމެވެ. މިހެން ވިދާޅުވެ ބަކަރިބަކާއިގެން ވަޒީފާގެން

ވަޑައިގަތީ ހުސްބަވަޒީފާއިނގެވެ.

ދޫސާގޯފާން ވަޑައިގަތީ

ދިޔަދިޔަކަން ނުހިނގި ނުބައިކުރުގެ ބޮޑު

އަސްގަމަށާއި ޖަހާފައިވާކަން ދުކޮވަޒީފާވެ. އެދެވެނީ

އެކަރުގޯފާނުގެ ގެއްނެވިގައި ހުރި ހުރިހާ ބޮޑުތަ ވަރުގަދައި

އެދުގަޑާއި ހިފުއްވެ. އެދެވުނު އެދުގަޑާ ނުދޭނެވެ. ދެން

އެކަރުގޯފާން ބަކަރިބައް ގެންނަވައި ފެންދުއްވަނުވަނު އެދުގަޑާ

ވަގުތު އެހެދަމިހާ އަޅައްކަފުޅު ޖެއްސަވައިދިއެވެ. އެއަރުވަރު

އެއްކަވަ ގަސްދުރަނަ ވަޒީފާގެން ދިރިހުރުވަޒީފާ ގެންނުވިއެވެ. އެދެވުނު

ބަސްގަހިފުޅުކަމައި، ކަރުފުޅު ހިއްސާކަމުގެ އިސްލާމް އަނބިކާފާނާ

ދިރިވަޒީފާގެންނަވަން ފުއްޓިވިއެވެ.

<u>ގެއަށް ވަޒީފާގެ ދަރުވަރު ދިރިވަޒީފާކުރުން</u>

ބަކަރިބަކަން ފެންދި ހިނދުގެން މާއަވަހަށް އެކުދިން ގެއަށް

ދިޔުމުން އެކުދިންގެ ބައްޕަ އެކަމާ ބަރާބަރުވެގެން، އެކަން ވީތީކާމުދު

ސުވާލުކުރެއްވިއެވެ. އެހެނދު ކަންހިނގައިދިޔަގޮތް އެކުދިން

ކިޔައިދިނެވެ. އެހެނދު، ގެއަށް ވަޒީފާގެ ދަރުވަރު ދޫސާގޯފާނަށް

އެރުވުމަށް އެއިން ކުއްޖަކު ދޫސާގޯފާނުގެ އަރިހަށް ދިޔުމަށް އެކުދިންގެ

މޫސާގެފާނުގެ އެއިންސާނުބަޔަކު އެހެންކަމުން އަންގަވައިފެވެ. ބޮޑުބަ
އަރިހަށް ގޮސް ބޮޑުބަރާ ދަރުބާރުގެ އަރުވައިދިނުމެވެ.

މޫސާގެފާނު އަވަހުވެސް ތޯތުތުކަމްވައި އެކަމަށް
ވަޑައިގެންނެވެ. އަދި އެ ކަލޭގެފާނު ބަރުވާވެވަޑައިގެން،
އެކަލޭގެފާނަށް ދިމާވި ހިތާމަތަކާ ބާރަމަ މުސީބާތް ވިހާއަން
ވިދާޅުވެދައްވައި، އެކަލޭގެފާނު ބޮޑުކުރުއްވަސް މިސްރުމީހުންގެ ކިބައިން
ސަލާމަތްވެ، ހިމާޔަތްކަން ލިބުންކަމުގައި ވިދާޅުވިއެވެ. މުސްކުޅި މީހާ
ބުނެވެ. ކަންބޮޑުވެވަޑައި ނުގަންނަވާށެވެ! ކަލޭގެފާނު ލިބިވަސް އެ
ނުބައި މީހުންގެ އަތްދަށުން ސަލާމަތްވެވަޑައިގެންފައެވެ.

ކޮންމެއަކަސް މޫސާގެފާނުގެ ރިވެތި ހުނަރުތަކާ މުސްކުޅި
މީހާއަށް ފެނުމުން އެކަލޭގެފާނު، އެގޮތައި މަޑުކުރައްވާވަން މުސްކުޅި
މީހާ އެދުނެވެ. އެކަން ގޮތުކާރާއެވައި މޫސާގެފާނު އެގޮތައި
މަޑުކުރައްވައިފިއެވެ. އަދި އެއްވަރަކުން އެމުސްކުޅި މީހާ، އެދުވަހުންގެ
ބޭބެއިން ކުއްޖަކާ މޫސާގެފާނާ ކައިވެނިކުރައްވައިދިނެވެ.

މޫސާގެފާނު އެނބުރި މިސްރަށް ވަޑައިގަތުން

މޫސާގެފާނު މަދުޔަނުގައި ހުންނަވާތާ އެތައްއަހަރެއް
ވޭތުވެދިޔަތަނުން އެނބުރި މިސްރަށް ވަޑައިގަތުމަށް ޤަސްދުކުރައްވައި
އެއްދުވަހަކު ރަށުން ނިކުމެވަޑައިގަތެވެ. އެރޭ ކުއްލިގޮތަކުން
އެކަލޭގެފާނު މިސްރަށް ވަޑައިގަތުމުން ބޮޑުވެދިޔަ ޔައްވެގެންނުކަން ހުރި
އެކަލޭގެފާނަކަށް ފެނި އެނބުރިދާނެ ނުގެންނަވައިފެވެ.

ކޮންމެއަކަސް އެކަލޭގެފާނީ، އެކަލޭގެފާނުގެ އާއިލާއެކު
މަދުޔަނުން ނުކުތް ވަޑައިގެން ސަހަރާ ކަޅުއަނދިރިކަމުގައި ސިނާ
ފަރުބަދަތަކާ ހަމައަށް ވަޑައިގެންނެވިތަނާ މަގުގެދިޔަވަޑައިގެން ތޫރު
ނުދުވާ ތަފާތު އުނދަގޫ ގަދަވި ނުވަތަ ނުގެންނެވިއެވެ. އެދުވަހުގެ
ހިޔަތްއަސްނުއިރު ވަޑައިގެންނެވި ޖަބަލުތޫރުބަދުއާ ހަމައަށެވެ.
އެހިރު ޖަބަލުތޫރުބަދުއިގެ ވަށައިން އަލިކަމެއް އެކަލޭގެފާނަން
ފެނިވަޑައިގެން، އެއީ އަލިފާނުގެ އަލިކަން ކަމަށް ހީކުރައްވައި،
އެތަނަށް އަލިފާނުކޮޅެއް ގެނުގުމާ ބޭނުންފުޅުވެގެން އެކަލޭގެފާނު
ފަރުބަދައަށް އަރާ ވަޑައިގެންނެވިއެވެ. މާތް الله ވަހީކުރައްވާ
ބަސްފުޅުގެ މަނާއިގައި ވެއެވެ.

"އެކަލޭގެފާނަށް އަޅުގަނޑުގެ ފުރިމަގެއިގެ ނޑުނޑު

ހިނދުވެ. ދެން، އެކަލޭގެފާނުގެ އަރުވާލުމުން ވިދާޅުވިއެވެ.

ތިޔަބައިމީހުން މުސްލިމުންގައި ތިބީތޯ! ހަމަކަށަވަރުން، އަހަރެމެންނަން

އަޅުގަނޑުމެން ފުރިމަގެއްވެ. (އަހަރެން މުދަރިސް) އެބައިމީހުން

ތިޔަބައިމީހުން ހުޅުކާމް ގެންސާދުވާތޯއެވެ. ނުވަތަ

އެއަޅުގަނޑުމެންގެ ކައިރިން، އަހަރެންނަން ކަނޑުވާލާ ދަރީ

ފުރިހޯއްވެ. ދެން، އެކަލޭގެފާނު އެއަޅުގަނޑުމެންގެ ކައިރިއަށް

ވަޑައިގެންނެވުން، ނިދާއިއްވިއެވެ. އޭ މުސްލިމުންނޭ! ހަމަކަށަވަރުން

މުޙައްމަދު ރަސޫލާކަލޭގެފާނަކީ އެކަލޭގެފާނު ވެސް ރަސޫލާކަލޭގެއެވެ. ދެން،

އެކަލޭގެފާނު ވަޙީލާންޖެހޭކަމު ބަދުއްވާނެތޯ! ހަމަކަށަވަރުން އެކަލޭގެފާނު

ތިޔަރުންނަށް ޖީވާ އެވެ ހިތުން މުޖުތަމަޢު ވަރިކަމެވެ. އަދި

މުޙައްމަދު ރަސޫލާކަލޭގެ، އެކަލޭގެފާނު ނިޔާވުމަށްފަހު ޖެހިއްޖެވެ. ދެން،

(އެކަލޭގެފާނަށް) ދިރިއުޅުން ވަފާތް ކަނޑައި އައްސަވާނެތޯ!

ހަމަކަށަވަރުން މުޙައްމަދު ރަސޫލާކަލޭގެއަކީ ﷲ އެވެ. މުޙައްމަދު ރަސޫލާކަލޭގެ

ދެކޮޅު، އިތުރަކާ ނުވެއެވެ. ދެން، މުޙައްމަދު ރަސޫލާކަލޭގެ އަށް އެކަލޭގެފާނު

އަޅުކަން ކުރައްވާނެތޯ! އަދި މުޙައްމަދު ރަސޫލާކަލޭގެ ހަނދުމަ

ކުރައްވާ މަޢުލޫމާތު، ނަމަވެސް ފާހަގަކުރައްވާނެތޯ! ހަމަކަށަވަރުން

ޒާތުގެ މަތިވެރި އަނބުރާ އެއްގަލާއެވެ. މުޙައްމަދު ރަސޫލާކަލޭގެ

އެވެގެ ވަޙީކަށް ކުރައްވާ ދިނުމުގައި ވަރީ ކަޅުވ

ނަވާސަކަން ވެސް، އެނަވާސްއެއް ކެވި ޔަމަނުގެ ޤަޟާ ދިއްމަކަށްޖެހުނެވެ.

ދެން، އެކުވެރަން އިލާނުކުރެވި، އޭނާގެ ހަވާނަވާސަން ތަޢާވުނުޖ މީހާ،

ހަމަކަށަވަރުން، އެކަލޭގެ (އެބަހީ: ޒާތުގެ މަތިވެރި

ހަނދުމަކުރައްވާ އަޅުގަނޑުމެން) އެކަލޭގެފާނު ދުރުކުރިއަ ނުދާރުހިކަމެވެ. އޭރުން

އެކަލޭގެފާނު ހަވާކުވެރުކަމުން ޖެހިދޭތޯ! އޭ މުސްލިމުންނޭ! އެކަލޭގެފާނުގެ

ކަނޑުވުމުގައި ތިޔައީ ކަނޑައެޅުމުގެ ކަމަކަށްތޯ؟ އެކަލޭގެފާނު ވިދާޅުވިއެވެ.

އަދި އަތުގެ އަސާރެވެ. އޭގެމަތީގައި މިއަދުވެސްކަމެވެ، މިއަދުގެ

ބަރަކާތަކީ (ކަންތިރިނުމަނުން) އެއީނު (ހަސަދަދުގެ) ފަދަ ބިރުނަގަނެވެ.

އަދި އެހެން ބޭނުންވާނެ ވެސް މިއަދުއަށް އޭގައި ވެއްޖެ. އެކަލޭގެ

ވަރިކަމެއްވިއެވެ. އޭ މުސްލިމުންނޭ! އެ އަސާ އެއްވެވުމެވެ! ދެން،

އެކަލޭގެފާނު އެ އަސާ އެއްވުމެވެ. ދެން އެހަރިކަން އެއަސާ ދުވުދުވު

ހެވި ހުރިހައިކަމެއް ވޭތުވެއެވެ. އެކަލޭގެ ވަރިކަމެއްވިއެވެ. އެކަލޭގެފާނު

އެއަސާގައި ހިތްޕުޅުވެއްޖެ! އަދި ބަރުގުދު ނުހަނު ނުވާނެއެވެ! އެއަސާ ކުރިން

އެދުވަހުން މުޙައްމަދު ރަސޫލާކަލޭގެ އިޚުލާސްތެރިކަމާ ހިފެހެއްޓި. އަދި

އެކަލޭގެފާނުގެ ކަރިހިޔާލުދުވު ދުރަގަން އެކަލޭގެފާނުގެ އަލްޖުވު ވަރަށްވެއްޖެ!

އެއްވެސް ބަޔަކާއެކު ކަލާގެކަރުގެ ނޫނީ، ހުދުކަން (ވިދުވިދާ ގެންނަ ދީނުގައި)

އައްޖިޔު ނުކުންނަނީއެވެ. (އެބަ) އޭނާގެ ފުރުޞަތުގެ ކަމެއްގައެވެ.

މުޙައްމަދު ރަސޫލާކަލޭގެ ބާރީ ފުރުޞަތު ޖެހިވަނީ ބައިއް،

އެކަލޭގެފާނަށް ދެއްކެވުމުގެ ކަމަށް ފުރުޞަތުގެ ދަތުރުގެ. އެކަލޭގެފާނު

ވަޑައިގެންނަވާނެތޯ! ހަމަކަށަވަރުން، ފެށުމުގައި އޮތް ބައްދުފުރަނަގައި ހިނގައްޖެއެވެ. (ސޫރަތު ޠާހާ: 10-24)

މޫސާގެފާނުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު ހާރޫނުގެފާނަށް ހިއްސާ ކުރެއްވުން

މާތް الله ވަޙީކުރެއްވި ބަސްފުޅުގެ މާނަޔަކީ މިއެވެ. "އެކަލޭގެފާނު ވިދާޅުވިއެވެ. އަޅުގަނޑީ ރަސްކަލާނގެއެވެ! މިއަޅާއަށްޓަކައި މިއަޅާގެ ހިތް ތަނަވަސްކޮށް ދެއްވާނދޭވެ! އަދި މިއަޅާގެ ކަންތައް މިއަޅާއަށް ފަސޭހަކޮށް ދެއްވާނދޭވެ! އަދި މިއަޅާގެ ދުލުގެ ގޮށް ދޫކޮށްދެއްވާނދޭވެ! (އެބަހީ: ދުލުގައި ހުރި ދަތިގޮތް ފިލުއްވައިދެއްވައި، ދުރުސްކޮށް ދެއްވާނދޭވެ!) އަދި ތިމަންކަލޭގެފާނުގެ ބަސް އެއުރެންނަށް ވިސްނި، އެނގޭގޮތަށްކަމެވެ. އަދި ތިމަންކަލޭގެފާނުގެ އަހުލުވެރިންގެ ތެރެއިން ވަޒީރަކު ތިމަންކަލޭގެފާނަށް ލައްވާދެއްވާނދޭވެ! އެއީ ތިމަންކަލޭގެފާނުގެ އަޚާ ހާރޫނުގެފާނެވެ. އެކަލޭގެފާނުގެ ސަބަބުން ތިމަންކަލޭގެފާނުގެ ބާރުގަދަ ކުރައްވާނދޭވެ! އަދި ތިމަންކަލޭގެފާނުގެ ކަންތަކުގައި (އެބަހީ ރަސޫލުކަމުގައި، އެކަން ބަޔާންކުރުއްވުމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތުގައި) އެކަލޭގެފާނު ބައިވެރިކުރައްވާނދޭވެ! އަޅުގަނޑު ތިބާރަސްކަލާނގެއަށް

ގިނަގިނައިން ތަސްބީޙަ ދަންނަވުމަށްޓަކައެވެ. އަދި ގިނަގިނައިން އަޅުގަނޑު ތިބާރަސްކަލާނގެ ހަނދުމަކުރުމަށްޓަކައެވެ. ހަމަކަށަވަރުން، އަޅުގަނޑުމެން ބޮޑަން ބައްލަވާފައިވާނޭނާ ކަލޭ ކަލުމަކީ ތިބާރަސްކަލާނގެ ބޮޑުވެގެންވާ ވަޒީރަކީ މަސްއޫލިއްޔަތެވެ. އެކަލާނގެ ވަޙީކުރެއްވިއެވެ. އޭ މޫސާގެފާނެވެ! ހަމަކަށަވަރުން، ކަލޭގެފާނު އެދިވަޑައިގަތުމާ ކަންތައް ކަލޭގެފާނަށް ދެއްވައިފީމެވެ." (ސޫރަތު ޠާހާ: 25-36)

މޫސާގެފާނައި ހާރޫނުގެފާނު ފިރުޢައުނުގެ ގާތަށް ވަޑައިގަތުން

ސަލާމްފުޅުއޮތި މޫސާގެފާނައި، ސަލާމްފުޅުއޮތި ހާރޫނުގެފާނު އެދެބޭކަލުންގެ ރިސާލަތު އިއްވުމަށްޓަކައި ފިރުޢައުނުގެ ގާތަށް ވަޑައިގެންނެވިއެވެ. އެއަށްފަހު މާތް الله ގެ ދުރުބަސްތަކާއި، އެކަލާނގެއަށް އިޙްސާނާ މިނޫނުނޫނީ އުފާފުޅުގެ ދާއިމާ ސުވަރުގެ ވާކަމާއި، ސުވަރުގެ ބާރުވެރިކަން އޮތް މީހާގެ ނިކަމެތިކަމުގެ ވާހަކަ ދައްކަވަން ފެށްޓެވިއެވެ.

މިވާހަކަ ދެއްކެވި ފިރުޢައުނަށް އަދި ހިތްވަރުދެއްވުމުގެ މަތިން، ފިރުޢައުނުގެ ބާރަށް ކަނޑައެޅިގެން ވެރިކަމާއި ދެކޮޅުހަދައިފިއެވެ. އެހެން މީހުން

އޭނާއަށް އަދުވެރިވެރިޔާ މިހެވަރުން، ދިހަހަ ވާހަކައިން އޭނާގެ ގޮތުން
އަރިހަށް، އެތަށް މަގުމުއްގައި މިހަރު ދަށްކަމަކޭނާކަމުގެ ވިސް އޭނާގެ
ހިތުގައި ސަލާމް އެދުރުތެވެ. މޫސާގެފާނު އެރުންހުވި ބޮޑުރުގޮތުގައި
ބޮޑު ފުރަ އޭނާގެ ހިތުން އެދިއެވެ.

މޫސާގެފާނުގެ ވާހަކަފުޅު އަޑުއިވުނު ހިނދު، ޚިޟުރުއަން
ބޭކަލާއަށް އަތްޕިއަރީތިވަނަތަށް ބުނެދިނެވެ. އޭ މޫސާއެވެ.
ތިޔައުޅުއްވަނީ ކޮންކަމެއް ބޭނުންވެގެން ހެއްދެވީ؟ މޫސާގެފާނު
ވިދާޅުވިއެވެ. އެކަލޭ ތިމަންކަލޭގެފާނު ބޭނުންފުޅުވަނީ އިސްލާހީގެ
ދަރިން ތިމަންކަލޭގެފާނާއި ދިއުމަށް ދުކޮޅުވެދިނުމެވެ. ޚިޟުރުއަން
ބުނެދިނެވެ. އެބައިމީހުންނަށް ތިމަންކަލޭގެފާނު ކައިރިއަކަށް ހޯދާ،
ތިމަންކަލޭގެފާނާއި ދިއުމަށް ތިމަން އެބައިމީހުން ދުކޮޅުވެދިނުމަކީ
ޔަޤީންކަމާއި؟ މޫސާގެފާނު ވިދާޅުވިއެވެ. އާއެކެން ނުވާނެއެވެ.
އެބައިމީހުންނަށް އުޅޭކަމަށް ޖަމާވެ ﷲ ގެ އަޑުން ނުވެވޭނެއެވެ. އެހެނީ،
ތިޔަބޭފުޅާކަމަކާއި ބުނެދިނުން ތިމަންނަށް ކަލޭގެފާނަށް ނަމަވެސް
ހިތްޕުއްޖެ ހެން ހެއްދެވީ؟ މޫސާގެފާނު ވިދާޅުވިއެވެ. އާނއެކެވެ.
އެހެންދެ ބުނެދިނުން ދެނެވޭ. މިހާރު އެއްވެސް ކަމެއް ނުކުރާނަ
ކަޑަދާއޮޅުގެ ގޮތުގައި ތިއްބަވައިގެ އެއްވާ ހިތަވައިގެން ނުވެގެން
މުސާ ނުކުރެއްވޭ؟ މިހާރު އަހަރުމެންގެ އަޑުން ކައިރިގެން،

އަހަރުމެންގެ ގެރަފުތަން ބޭނުކުރި މުސާ ނުކުރެއްވޭ؟ މިހާރު
އަހަރުމެންގެ މިޔަށް ގޮތުގޮތަކުން ފިޔަވައިގެންދިޔަ މުސާ ނުކުރެއްވޭ؟
މިޔަށް ގޮތުގޮތުކުރަމާ މިހަންނަމަން އަދަރުވަރިވުމެވެ. މިޔަށް
ގޮތުގޮތުކުރުމަށްދާނެ ފިޔަވައިގެން ގޮސްފައި އަރިހު މިހާރު މިއަދަށްކަމާ
ކުރެވޭތަކާއި ހޯދުނެވޭ؟ އެކަން މިހަރުގެ ހަނދާނުން ދެކޭގެން
ދާނެހުރެވޭ؟

މޫސާގެފާނު ވިދާޅުވިއެވެ. މިހަންކަލޭގެފާނުގެ އަތްބުރުން
މިޔަށް ހަރުފިތުރުހެއް މިހަންކަލޭގެފާނު އަދަރުވަރިވެފައި ނުނުވެ. އެއީ
ދިއްމިފަތޮއްކޮވެ. އަދި އާދޭ ކިރިމި ﷲ އެކަލާނގެ ރަސޫލާކަން
ރަބަފޮތުރައްޔަފައި ނުވާކަން މޫސާގެފާނު ވިދާޅުވިއެވެ. އަދި
މިސްރުދާތަން އެކަލާނގެ ފިޔަވައިގެން ވަރަށްބޮޑުކަމަށް އެ ބަދަލުފައިސާ
އެކަސިރުން ޖަހަން ފޮޑެއެކެވެ، އެކަމުގެ ސަރަޙައްދު ބަޔަކުނުން
އަރަޙުން ކިރިމިފޮރުތުން ކަމަނުޖަހައި ކަމުގައިވެ. އަދި އެއަސްރަހު،
އެކަހަން ﷲ އެކަލާނގެ ރަސޫލާ ރަޙުމަތްއޮފައިވާކަމަށް ފިޔަވައިގެން
ގޮތުގައި އެކަލާނގެ ވިދާޅުވިއެވެ.

މުޢުޖިޒާތް ފާޅުކުރައްވުން

މޫސާގެފާނާއި ފިރުޢައުނާ ދެމެދު ކުރެވުމުންދިޔަ ބަހުސް ވަރަށް ބޮޑެން ހުނުވުއްޖެއެވެ. އަދި ދެފަރާތުގެ ދުރުގައި ވާހަކަ ދެކެވުމުންދިޔަ ބަސްމަގުވެސް ބަދަލުވެއްޖެއެވެ. ހެއްކާއި ދަލީލު ދައްކަވައި މޫސާގެފާނުގެ ވާހަކަތައް ބިނާކުރައްވާފައިވަނީ ބުއްދީގެ ހަމަތަކުގެ މައްޗަށެވެ. މޫސާގެފާނު އެހެން ދަލީލު ދައްކަވަން ފެށުމުން ފިރުޢައުނު، މަޖުބޫރު ބަދަލުކޮށްލެއްވީއެވެ. ފިރުޢައުނުގެ ބަސްމަގު ހުރީ ކަލޭމެނަކަށް ތަރުބިއްޔަތުކޮށްދިނީ އޭނާ މިހުރީ ބަސްމަގު ހުންނާނީ ގޮތެވެ. އޭނާ ބުންޏެވެ. އޭ މޫސާގެފާނެވެ. الله އަށް އަޅުކަންކުރަން ފެނި ސިއްބުދާއިއްޔާތޯ؟ ކަލޭގެފާނުގެ ކަލާނީ މިމަންޒަރުން ނޫނަސް ހުރިއްޔާތޯ؟ މިމަން ފިރުޢައުނު އެނގުން ފަރާތުން ކަލާނގެކަމަށް ދޭފަރާތަށް ޖަހަން ދެމެވެ. މަތި الله ވަޙީކުރައްވާ ބަސްފުޅުގެ މާނައިގައި ވެއެވެ.

"އެކަލޭގެފާނު ވިދާޅުވިއެވެ. (މިމަންޒަރުގެ ކަލާނގެ ފާނުގެ ރަސޫލުކަމުގެ މައްސަލަ) ބަޔާންކޮށްދޭނަމަ ދަލީލެއް ކަލޭގެ ގާތަށް ގެންނަމު ހަމަވެސް ހުއްޓެވެ؟ އޭނާ ދެންނެވިއެވެ. ކަލޭގެފާނު ތެދުވެރިންގެ ތެރޭގައި ވާނަމަ، ފަދަ، ދަލީލެއް ގެންނަވައި ބައްލަވާށެވެ! ދެން އެކަލޭގެފާނުގެ އަސާގަނޑު އެއްލެވިއެވެ.

ފަށް، އާދިކުނު، އެއަސާގަނޑު ފާޅުވެގެންވާ ހަރުފަތަކަށް ވެއްޖެއެވެ."

(سورة الشعراء: 30-32)

މޫސާގެފާނު ސިހުރުވެރިން ބަލިކުރައްވުން

މޫސާގެފާނުގެ ފަރާތުން ފެނުނު ކަންތައްތަކާދެކެ ފިރުޢައުން ވަރަށްބޮޑަށް ހައިރާންވެ، އެކަލޭގެފާނުގެ ސަބަބުން އޭނާއަށް ހުރަސްތަކެއް ކުރިމަތިވެދާނެކަމަށް ފެންނަހިނދު، އޭނާގެ ގޮއްމުގެ ބޮޑުން އެއްކޮށްލައި ބުނެފިއެވެ. މި ދުލިޔުނުސާ ސިއްބައިދިޔުމުގެ ސަލާމަތް ބަދަލުކުރެން، އެބައިމީހުންގެ ޖާދޫގައި ފަހުގެ މީސްތަކުން ޖަމާއިފާން ދީ ސިހުރުވެރިއަކީ. މި ދުލިޔުނުގެ ކަންތައްތަކާ ދެން ސިއްބައިދިޔުން މިމަންޒަރަން ތީ މަސްލަހަތެއް ކުރަނީކީއްތޯ؟ އެބައިމީހުން ބުނެފިއެވެ. ސިކުނޑިއާ އެއް އެއްޗެއް ހަނދާނެއް ކަމަށް މިމަންޒަރުން ދުރުކުރި މިމަންޒަރުގެ އެންމެ ބޮޑެތި ސިހުރުވެރިން އެއްކޮށް، އެބައިމީހުންގެ ކުރިމަތީގައި މި ދުލިޔުން ނެތިދެވެ. އެހެން މިމަންޒަރުގެ ސިހުރުވެރިންގެ ކުރިމަތީގައި އެދުލިޔުން ބަލިވެގެން ހިނގައިދާނެއެވެ.

ސިހުރުވެރިންގެ މަޝްވަރާ ޖޯޝުފުރުޅުން، ޖަމުއުގައި ބިބި
އެންމެ ބޮޑެތި ސިހުރުވެރިން ދިރިއުޅުން އެއްކާވެފިއެވެ. އަދި ކުރިޔަށް
ބުނުމަށްޓަކައި ދިނަރުނަރަހައްގެ ބަދަލު ހާސިލުކޮށް މިއެބައެވެ.
ސިހުރުވެރިންގެ ސިހުރުގެ ހަރުގެމަތިގައި މުސްލިމުން ބަދުނާމުކުރުމަށް
އަގުބޮޑު ގިނަގުނަ އިސްލާމީ ދީނުނަކަން ވަނީ އިބިލީހުންނަން
ހަމަޔާވިއެވެ. ކަނޑުގެ ދެރުއިން ޖިހާދުގެ މިކަން ތަވައިދުން
ނަގައި ޖިނާއިއްގެ ގައުމުވަރުގައި ދަނބުދަރިކުރެއްގެ ގޮވުގައި
ބޮޑުކަމު ކުއްޖާއި، ޖިނާއްގެ އެންމެ ބޮޑު ސިހުރުވެރިންނާ ދެމުދު
ސިހުރުގެ މަދަގަރު "ހަނދުކާރަކަށް" ހިނގާ ހަބަރު ފިލިގެން ދަރުނގެ
ކޮބައިތ އެންމެހައި މިސްކިތުން ކަހަލަ ގޮތަކަށް ބިބި އުމަރުޖަރު
ދާކަން ކޮށްމަދު ވެއްދިއެވެ.

މިހަރަކާތް ފުރުމުގެ ކުރިން އެއްވެވުނު ބިބި މިސްކިތުންގެ
ކުރިމަތަށްކަމަށް މުސްލިމުން ނުކުންނަވައި، އެއްވެވުނު ބިބި
ސިހުރުވެރިންނަށް ވިދާޅުވިއެވެ. ޖިނާއިއްނަށް ވާލީރުފުޅުގެ ގޮތުން
الله އާ ދުދު ހިތަބިލީހުން ދެކެހަދައި، އުކާލާނުގެ މުއުޖިޒާތްތަކާ
މުޖީޒާތްކުރަން ހިތަބިލީހުން ނުކުންނަނީ ކީއްވެތޯ؟ ހަނީފާތޯއި،
މަކާރާ ދެމުދު އާ ތަރުތީބު ހިތަބިލީހުންނަށް ނޫނޭނުހިކީއްތޯ؟
ހިތަބިލީހުންނަށް ހަނީފާތޯއި، މަކާރާ ދެމުދު އާ ތަރުތީބު ނޫނޭ ބަލަށް

ކަމުގައި ވިޔަނަމަވެސް، ހިތަބިލީހުން ނޫނާދިޔާބު ކުރައްވައި، އުކާލާނުގެ
ހިތަބިލީހުން ހަނާދު ކުރައްވައިދޭނެއްޖެތޯ! އެހެންކަމުން ހިތަބިލީހުން
ވިސްނާހެވެ!

ކާނމުއްކަލަސް، ސިހުރުވެރިން ބިބި، ޖިނާއިއްނގެ ދުރާކޮން
ތިބެންކަމަށް ބޭނުމެއްވާ މުނާޖާތްކައި، އިއްޒަތްތެރި ވަރަށްބޮޑުން
ހަދުލުންތަކި ވުރެއިކަމުން، މުސްލިމުންގެ ބަސްވުރުގަތާން އިބިލީހުން
އިޖާބައް ނުދިނެވެ. އިބިލީހުން ބޭނުމު އަވަހަން މުސްލިމުން
ބަދަލުކުރަންވާ، އިބިލީހުންނަން ވައުދުފުޅުވާނާ މުނާޖާތްކައި
އިނާމާއް ދިނުގަތުމަށްވެއެވެ.

އިބިލީހުން ބިބިގޮތް މުސްލިމުންނަން ވިސްނުވަދައި
ގެންނެވިއިރުދު، ސިހުރުގެ ކުރިޔަށް ފެށުމަށް މުސްލިމުން
އިބިލީހުންނަން އެންގެވިއެވެ. އެހެނދު، ސިހުރު ހުދުމަށްޖެހިކައި
އިބިލީހުން ގެންސްފައި ހުރި ދުނިޔާކުރާ ކުރިއުވިފިއި، ދުނިޔޭގެ ތަރުކީ
ބިނާކުރެއްކަން އެއްތަން ފެށައިފިއެވެ. އެހެނދު އެތަކުރި ހަދުމަ ފަހަ
ތަކުރެއްކަން ބަދަލުވެ، ބިނާކުރިއިގައި ބަދަލުކުރުމަށްވެސް ފެށައިފިއެވެ.
ދުނިޔެވެރިއާ އެއްގޮތް ބިޔަން އިބިލީހުންނަން ތަދުވިބީރުމުގެ ގޮތުން
އަތްތިލަބޭޖެހަން ފެށައިފިއެވެ. ދުން މުސްލިމުން އުކާލާނުގެ

ޕަސޭޓާރު އުއްދަވައިލައްވިއެވެ. އެހިނދު އެއްސޭޓާރު ވަރަށްބޮޑު ހަރުފައަކަން ބަދަލުވެ، ބިންމަތީގައި ގަދަކާތޮޅުރާވާން ފެނިއެވެ. އެހިނދު، އުމަރުޖަރު ރަނގަޅުން ބެލުމަށްޖެހުމާއި ކަރުވަށް ދަތުރުގެން ތިލަ ޕިސްޓަލްގެން ބޮޑުފެހިކޮށްލިއެވެ. އަދި ފަރުވާތަރުކާމާއަކުރު އުބައިދުން ބަރަންޓިއާ، މުސާފިރުންގެ ހަރުވާ، ސުރާޤަތުބުނުގެ ދުރާ ހަރުވައް ކައި ނިކަމެތިވިއެވެ. އެހިނދު މުސާފިރުން ގެންދެވި ގަސްތު ހަރުކައިގައި ހިއްޖުވިއެވެ. އެހިނދު، ކަރީގައި އެތެރެހުރިކަން އިހަރުހަރު ބަސްއަހައްކާ ބަދަލުވިއެވެ.

އެއްފަހަރުއިރު މިހާރުގެ އަޖުން މުޅިގަން ގުދަމައިގެންވެ. ޕަޖެހިބުލެ އަންބަރިސްލުހަރުއިރު މިހާރު އަޖުގަދަކަން ދަދަމިހާރުގެ ގުދަގައި ވަހަކަދައްކަމުން ދިނަވައިރު، އަންއެބަތަކަ ހަޖެޖެވަމުން ދަނިއެވެ. އެއި މިގެކާރިން ދުވަހަކުވެސް އެތަދަކަމުއް އުބައިދުންނަށް ފެނިފައި ނުވާނެއެވެ.

މުސާފިރުންގެ ފަހަރުން މުޅިޖެހޮ ފެންނިނދު، ފުރުއައުނުގެ ސުރުޤުބިރުން އައްލާހު ހަ މުދު ބިރުވެރިވެ، އެކަށާނގެއަން އިމާންވެއްޖެއެވެ. އުބައިދުން ބުނެޖެވެ. ތިމަންމެން ދަބާވާރި މުސާއަށާއި، ހަރުނަނަވެ.

ކަންހިނގައިދިޔަގޮތް ފުރުޢައުނަށް ފެންނަހިނދު، [illegible] ވަރަށްބޮޑެކަން ކުރިއަށްވެއްޖެއެވެ. އޭނާ ހިކުރި އެކަން އެގޮތަށް ކުރުމަށް މުސާފިރުންނަށް، ސުރުޤުބިރުންނާދުވެ ސިއްރުޙާލުގައި ސަހަރާކުރިވަފައި ވަނީ ކަމަނަވެ. އެއްނަކުރިން އުބައިދުން ކުރި ކަންތަ އަދަށްގެ ޖޯޝު އުބައިދުންގެ އަށްތަކައި ފާއިތުވަތް ބިރުކާނ އުބައިދުން ޖަލުތަކުރަން ފާލަން ސަރުޙައްދު އަރުވަމުން ފުރުޢައުނު އަމުރުކުރިއެވެ.

އުސް ޖަވާބު ބިނާކުރުމަށް ފުރުޢައުނު އަމުރުކުރުން

މުސާފިރުންގެ، ހަރުމަތުން ދެއަން ވަޅައިގެންދިޔައެވެ. ފުރުޢައުނު ފުސް އުނބުރި އޭނާގެ ގަނޑުވަރަށް އަތުވެއްޖެއެވެ. އެއަށްފަހު ބައްދަލުކުރަން އޭނާގެ ބޯޖަހަނަން ގޮވައިލިއެވެ. މިސްރުގެ ރުންގެ ކަލާނީ އޭނާކަމަށް ބޭނު، މިސްރުގައި ފުރުޢައުނު ބިނާކުރި އަސްލިޔަކުގެ ސަލާމަތުން، اللہ ފިލުވައި އެކަން ދިނާކަމަ ނުވާކަމަށް ފިލުވާ މުސާފިރުންގެ ދަރުކަލާ ވާހަކަފުޅުގެ ސަބަބުން ކުރިމަތިވުން ގޯސްކަމުގެ ވަސްވަސާތަކުން ޔަޤީނުކަމަށިއެވެ. اللہ ފިލުވައި އެކަން ދިނާކަމަ ނުވާ ބަޔަކުގެ ވާހަކަ އޭނާއަށް ދެއްކެވިކަ ބަޔަކުވެ.

ބައްދަލުވުން ފަހަރުން "މިޔަންނަކީ ދޮގުވެރިއެއް

ހާމާނުގެ ގާތު ފިރުޢައުން އެއްސެވެ. ކުރިސޫލާނުތަކުގެ ހާމާން

ބުނެވެ. ފިރުޢައުނަކީ ދޮގުވެރިއެއް ކަމަށް ބުނަންކަންކުރި ކަކަންޓެއް

ބުނެވެ. ފިރުޢައުން ބުނެވެ. މޫސާ އަހަން ނުބޭނުން ހެއްދެވީ؟

މޫސާގެފާނު ހައްދަވާނީ އިބުރާހީމުގެ ޖަވާބުގައި ހާމާން ބުނެވެ.

ކޮންމެއަކަސް އެންމެފަހުން، އުސް ޖަވާބެއް ބިނާކުރުމަށް

ނިންމައި، އެ ޖަވާބު ބިނާކުރުމަށް ފިރުޢައުން އަމުރު ނުކުރެވެ. މާތް

الله ވަޙީކުރެއްވި ބަސްފުޅުގެ މާނަގައި ވެއެވެ.

"ފިރުޢައުން ބުނެވެ. އޭ ހާމާނެވެ! އަހަރެންނަށް އުސް

ގަނޑެއް ބިނާކޮށްދޭށެވެ! އެއީ އަހަރެންނަށް މަގުތަކާއި ފޯރާތޯއެވެ.

އެއީ އުޑުތަކުގެ މަގުތަކެވެ. މޫސާގެފާނުގެ އިލާހު، އަހަރެންނަށް

ފެންނާތޯއެވެ. އަދި ހަމަކަށަވަރުން، އަހަރެންނަށް ހީވަނީ އޭނާގެފާނީ

ދޮގުވެރިއެއް ކަމަށެވެ...." (ސޫރަތު ޣާފިރު: 36-37)

މޫސާގެފާނަށް ބަޔާވިދާރުން ފިރުޢައުނުގެ އަރިހާފުރިކަމުން

ހުރަހެޅުމުގައި

ފުރިހަމަ ކަންތައްތަކާމެދު ފިރުޢައުން ކަންބޮޑުވި ނަމަވެސް،

އޭނާގެ ފަރާތުން މާބޮޑު އިތުރު ނުރައްކާތަކެއް މޫސާގެފާނާއި،

އެކަލޭގެފާނަށް ބަލާވި މިސްކިތްތަކުން ކަނބުމާއްޗެއް ނުވެއެވެ.

ނަމަވެސް އެއީ އިސްކަންދީ ދުވަހެއް ކަމަށް ބެލުނީ ނުފެނެވެ.

އެކަމުގެ ފިރުޢައުން ބުނެވެ. ފިރުޢައުނަށް ހާމަވެއްޖެ ދުވަހުން

ބުނެވެ. މޫސާއާއި، އެކަމަށް ބަރާބަރު ދިމަކޮށްދިނުމުގެ މަސައްކަތްތަކުގެ

އިތުރުވެރިކަމަކީ ތުހުމަތު، މޫނު ބިން ފަސާދަކުރުމުން ފާއިދާވާނެ

ބަލާއިރު އެބަހީ ކިހިނެއްތޯއެވެ؟ ފިރުޢައުން ބުނެވެ.

ބިމަށް ވެސް ހިތަށް މިއަދަކީ ބިރުގަންނަވެ. އޭ ހާމާނެވެ!

އެބައިމީހުންގެ ފިރިހުން ދަރިންނައް ކަތިލައި، އަންހެންދަރިންގެ

ދިރިހުރި ފުރި، އެބައިމީހުން ނިކަމެތި ކަންތައްތަކެވެ! އެހެންނަމަ

ފިރުޢައުނުގެ ފަސްކަނޑު ނުކުތް، އެނާ އެންމެގޮތަކުން ކަންތައްތައް

ކުރުމުން ގެންދަން ފަހަރެއްވެއެވެ.

ކަންތައްތައް ހިނގުމުން ދިއައީ މޫސާގެފާނު ގެންދަވި

ބައިވަރުމީހުންނެވެ. ނަމަވެސް އެކަލޭގެފާނު އެކަމާ ކުރައްވާނެ ކަމެއް

ނެތެވެ. އެކަން ހުއްޓުވުމަކަށް އެކަށީގެންވާ އެއްވެސް ބާރެއް ދިމާވެގެންނެއް ނުވެއެވެ. އެކަށީގެންވާ ކުރެއްވުމާ ފަސް ކަމަކީ ކެތްތެރިވުމަށް މިސްކީނުންނަށް ނަސޭހަތްތެރިވުމެވެ. މާތް ﷲ ވަޙީކުރެއްވި ބަސްފުޅުގެ މާނައަކީ ވެއެވެ.

"އެއުރެން ދެންނެވީއެވެ. ތިމަންމެންގެ ގޮތުން ކަލޭގެފާނު ވަޙީކުރެއްވުމުގެ ކީރިތިރަސޫލާ، ތިމަންމެންގެ ގޮތުން ކަލޭގެފާނު ވަޙީކުރެއްވުމުގެ ކަމުން ފަސް، ތިމަންމެންނަށް އުނގަންނަވާ ޙިކުމަތް ދިނުމެވެ. އެކަލޭގެފާނު ވިދާޅުވިއެވެ. ތިޔަބައިމީހުންގެ ފަރި ރަސޫލާގެ ތިޔަބައިމީހުންގެ އަދާވާތްތެރިޔާ ހަމަކުރުކުރައްވައިދޭ ހުއްޖަތް! ދެން ތިޔަބައިމީހުން އަމަލުކުރަނީ ކީރިތިކަން ކަން، އެކަލާނގެ ބައްލަވައިލައްވާށެވެ." (ސޫރަތުލް އަޢްރާފު: 129)

ޤުރުއާނުގެ ބަޔާނުކޮށްދީފައި، އޭނާ ހަދާކުރެއްވުމުގެ ގޮތް

ކީރިތިޤުރުއާން ދިރާ ކަންތައްތަކާގުޅިގެން މުސްލިމުން ހުރިހާ ދުވަހަކުން ކީރިތިޤުރުއާނުގެ ތިލާވަތްކުރުމަށް ދިރިއުޅެމުންދަނިވެއެވެ. އެއްކަލަކުން ފިރިހެނުންގެ އަނބިދަރިންނާއި، ނުބައިރުކުރާ ކީރިތިޤުރުއާން ދިރިއުޅެމުންދާ ގޮތް، އަންހެނުންގެ

އެކަލޭގެފާނު ވަޙީ ދެއްވުމުގެ މުޅިންގެ ޝަރުޢީވެރިކަމާ ކީރިތިޤުރުއާނުގެ ދިރުވައިދެއްވައިދިނުމެވެ. އަދި ހަމަ އެކަލޭގެފާނު ޤުރުއާނުގެ ފަސާދަކުރުންތަކާ ވެސް ކީރިތިޤުރުއާން ދިރުވައިދެއްވުމަށް ވެއެވެ. ޤުރުއާނަށް މުސްލިމުންގެ ދުވަހުގެ މިޒާޖެވެ. ބަދަލު ނުކުރާ މިންވަރަކަށް މުދަލާއި ފައިސާއާއި މަސްލަހަތުކޮށެވެ. މިކަމުގެ ސަބަބުން އޭނާގެ ހިތްގައި ވަރަށް ބޮޑުކަމާއި، ރަޙްމަތްތެރިކަން އުފެދިފައިވެއެވެ.

ފަތުރު ނިކަމެތިންނާދުރު ޤުރުއާން ބަޔަކުކުރަނީ ވަރަން ދެއްވާ އުޅުއްވެވުމުގެ ކިޔަވާދިނުމުގެ ކީރިތިޤުރުއާނުގެ ފަތުރުކުރާއި ނިކަމެތިކަމަށް އެބައިމީހުންގެ ކާރުވައިތުކުރާ ސަބަބުން ކީރިތިޤުރުއާނުގެ ކަމެއްކަމެއް، އޭނާގެ މުއްސަނދިކަމަށް އޭނާގެ މަސްލަހަތުކަމުގެ ސަބަބުން ދިރިއުޅުމާ މުއްސަނދިކަމަށް ކަމަކީ ބޭނުން، އަބަދުވެސް އޭނާ ކަރަށް ފުރިހަމަވެއެވެ.

ކުރިމައްޗަށް، ޤުރުއާނުގެ މުޢާމަލާތް ބަލާނުނަކީ، ފަތުރުވެރިންނަށް ދިރިއުޅުން މުސްލިމުގެ އޭނާގެ އިސްލާމީދީން، ވަރަށްބޮޑުކަން ދިރުވައިދިނީ، މިހަމަޖެހުމަށް ދިރުވައި ދިޔަ މުދަލަށް ތިމަން ޢަމަލުކުރި ކީރިތިކުރާ ﷲ ތިމަންނަށް ދެއްވާ މުދަލާ މުދަލުތަކާ، ފަތުރުވެރިންނަށް އެމުތާ ހަރުކަށިކަން ކަނޑުފުރު ނުފެނުނު ކަމަށް ބުނެވެ.

އޭނާގެ އެ ނުބައިވިސްނުމާމެދު މުސްލިމުން އިންކާރުކުރައްވައި، އެހެން
އެކަން ނުކުރުމަށް އޭނާއަށް އިންޒާރުކުރެއްވިއެވެ.

މުސްލިމުންގެ އިންޒާރުގެ ދިގުން ޤާނޫނު އޭނާގެ

މުޤާރިސްބަކަން، ޖަހާތަން ނުރުހުންޖެހޭ މިންވަރު ބަލިއިރު އެއީ ވަރަށް
ބޮޑު ހަރުދަނާ ކަމުގައި އޭނާއަށް ފެނި ސިފައިންނަށްޖެއްސެވެ.
ޖަހާބުންދިނުމަށް ޤާނޫނު ހަމައެކަނި އިންކާރު ކުރިޔާއި ފެށް
ނުނުފެވެ. ރަށްގާތު ބޭރުފަރާތް މަކަރުފުޅެ ހުރިއެވެ. އަދި
މުސްލިމުންގެ ޤައުމުގެ ދިފާޢުތަކުގެ ބާރަތަކާއި ރިޝްވަތު
ދީގެން، އެކަތަގެ ފާރާ ދުނިޔެވީރާތްތަކުގައި، ހަމަނުޖެހުން ފިޔަވަ
އެފައްދަންފުރިއެވެ. އޭނާގެ މިންބަރުފޮތުގެ ހަބަރު الله މުސްލިމުންނަށް
ދެއްވިއެވެ.

ޤާނޫނު ކުރަމުން ދިޔަ ފަސާދައެއް ބޭއްވެން ފެށުމުން، އޭނާއަށް
ރައްދު ޢުޤޫބާތެއް ދެއްވުމަށް މުސްލިމުން الله އަށް ދުޢާ ދަންނަވައިފިއެވެ.
އެކަލޭގެފާނުގެ ދުޢާ الله އިޖާބަކުރެއްވިއިރު، الله ޤާނޫނަށް، އޭނާގެ
މުދަލަށް ބިންގަނޑު ތެޅިގެން ގެއްބަޅައިލައްވައި، އޭނާގެ ވަސް
ދުނިޔެއިން ފޮހެލައްވިއެވެ. އޭނާއަކީ ދުނިޔެއިން ނުވަތަ އަކަހަ މިހާރު
ތަރާއެވެ. މާތް الله ވަޙީކުރައްވާ ބަސްފުޅުގެ މާނައިވެއެވެ.

"ހަމަކަށަވަރުން، ޤާރޫނަކީ މޫސާގެ ޤައުމުގެ މީހުންގެ
ތެރެއިން މީހެކެވެ. ފަހެ، އޭނާ އެއުރެންގެ މައްޗަށް ބޮޑާވެގަތެވެ. އަދި
މިމަންނަރުސްކަތުގެ އޭނާއަށް ދިނީވެސްނޯ (ދުރާތަކުގެ) ޚަޒާނާތައް
ދެއްވީމެވެ. ހަމަކަށަވަރުން، ވަރުގަދަ ޖަމާޢަތަކުގެ މީހުންނަށް
އެހޯނާތަކުގެ ތަޅުދަނޑިތައް ބުރަވެގެންވެއެވެ. އޭނާގެ
ޤައުމުގެ މީހުން އޭނާއަށް ބުނީއެވެ (ކަލޭފުޅަ ވުމުގެ ގޮތުން)
އުފާނުކުރާށެވެ! ހަމަކަށަވަރުން، ބޮޑާވުމުގެ ގޮތުން އުފާކުރާ މީހުންނަކަށް
الله ލޯބިވެވޮޑިގެން ނުވެއެވެ. އަދި މާތް الله ދެއްވި ތަކެތިން
(އާޚިރަތުގެ ދާރު ހޯދާށެވެ!) ކަލޭގެ ދުނިޔޭގެ ބައި ހަނދާން ނައްތާނުލާށެވެ! (އެބައި:
ކަލޭގެ ދިރިއުޅުމާއި، ރިޒުޤާއި، ބޮލާބުރަ ހެޔޮކަން ހޯދާށެވެ!) އަދި
ދުނިޔެއިން މާތްالله ކަލޭއަށް ހެޔޮކަން ކުރެއްވި ފަދައިން ކަލޭވެސް ހެޔޮކަން ކުރާށެވެ! އަދި
الله މާތްކުރެއްވި އިޙްސާންތެރިވުމުގެ ގޮތުން، މާތްވެފައި (الله ގެ
ހަމަތަކުގެ ގޮތުން) އިޙްސާންތެރި ވާށެވެ! އަދި ބިމުގައި ފަސާދަ
އުފެއްދުމަށް މަގު ނުހޯދާށެވެ! ހަމަކަށަވަރުން، ފަސާދަކުރާ
މީހުންނަކަށް، الله ލޯބިވެވޮޑިގެން ނުވެއެވެ. އޭނާ ބުންޏެވެ.
މިމަންނާއަށް އެމުދާ ލިބުނީ ކަމަކީ، މިމަންނާގެ ޢިލްމެއްގެ ސަބަބުން
އެވެ. ތިމަންނަމަން ލިބުނީކަމުގައެވެ. އޭނާގެ ކުރީން އިސްވެދިޔަ
ޤަރުނުތަކުން އޭނާއަށްވުރެ ގަދަވަރުގަދަ އަދި މުދާގިނަ މީހުން الله
ހަލާކުކުރައްވާފައިވާކަން އޭނާއަށް ނޭނގޭތޯ؟ އަދި

ކުށްވެރިންނަކަން، އެއުރެންގެ ދުވަހާއިދާ ސަލާމަތް ނުކުރައްވާނެއެވެ.

(އެބަހީ: އެއުރެންނާ ސަލާމަތްކުރެއްވުމުގެ ބޭނުމެއް ނެތެވެ. ﷲ ހުރިހާ ކަމެއް ދެނެވޮޑިގެންވެއެވެ.) ފަހެ، އޭނާ (އެބަހީ ހޫދު) އޭނާގެ މުއްސަނދިކަމާއި ބިންތަކާއި ޖަނަވާރުތަކާއި، އޭނާގެ ދަރިކޮޅު ބަރަކާތް ނުކުރެވެ. ދަރިކޮޅުގެ ދަރިއަށް އަރާމުން ބޭނުމެވެ. ފިރުޢައުން ބިޑުދަކަ މުއްސަނދިކަމާއި ރަސްކަންކަން ފަދަ ބިޑުދަކަ ކާއި ހަމަވުމާ ހާއްޤެވެ؟ ހަމަކަށަވަރުން، އޭނާއަކީ ރޫޙުވެރިކަމާ ނުބިޑުދަރިއަށް ކަން ކަށަވަރެވެ. އަދި ހިތްދިދިނޭނަމަ މިހުން ބުނެއެވެ. ތިޔަބައިމީހުންނަކީ ހަމަކަށަވަރުން ބުއްދިއެއްނުހުރިހުންނެވެ! ހިމާޔަތް ސަލާމަތް އަރުވާ ކަލާނގެއަކީ، ﷲ ގެ ރަސޫލާ (ހޫދުގެ މުއްމިނުރަސޫލުން) މާ ހަމަކަން ބޭނުމެވެ. އަދި ކޮންމެހިސާބަކުން މުސްލިމު، އަމަލަކުރެއްވި ނުކުރެވެނެއެވެ. ފަހެ، ދިމަލަށްސަލާމަތްގެ އޭނާއާއި، އޭނާގެ (ޤައުމުނަކާއި) ގާތްކަމުގައި، ބިންގަނޑު ގަބޫލުކޮށްގެން ނުދިޔައީއެވެ. ފަހެ، ﷲ އާ ދުރުގައި އޭނާއަށް ނަސޭހަތްދެއްވި އެއްވެސް ބައެއް ނުވިއެވެ. އަދި ނަސޭހަތްތެރިން މިހުންގެ ތެރެއިން ފެނުނު އޭނާ ނުވިއެވެ."

(ސޫރަތުލް ފުއްސަތް: 76-81)

މުސްލިމުންގެ ސިޔާސީ ފިކުރު

ހަޟްރަތު އިބްރާހީމް ޢަލައިހިއްސަލާމް، އެއުރެން، މުސްލިމުންނަށް އާދަމުގެ ނިޔަމާ ހިފެހެއްޓުން ކަމުގައި، ރަސޫލުކަމާ އެކަށީގެންވާ މަރުތަބާގައި މިނިވަންކަމާއި ދުނިޔަވީ، ބަލި ހަޟްރަތު އިބްރާހީމާއި އޭނާގެ ބައިވެރިން ދިރިއުޅުމަށް މިހުން ގެއްލުވުން ހިފަހައްޓާ ދިރުވުމުގެ އަދި ބަހައްޓަވަނީ ތަރުތީބުން ހަޟްރަތު އިބްރާހީމްގެ އަޅުވެރިކަމުން މުޖުތަމަޢުގެ ހޯދުމުން ބައެއް މުޖުތަމަޢު ހަޟްރަތު އިބްރާހީމްގެ ގެންގުޅުމަކީ ބޭނުންކުރެވޭނެއްބަސްކަމެވެ. ނަމަވެސް ހަޟްރަތު ދިރިއުޅުނު އޭނާގެ މުސްތަޤުބަލުގައި ކުރިއަރާފައެވެ. މިހެންފަދަ ކަންތައް ދިރުމުން ދިން ފިލުވުން ތަރުބިޔަތު، މިސްރުގެ މިހުންގެ ދައްކަން ސިޔާސީވަނީ ތަންތަނުގައި މުސްލިމުންކަމެވެ.

ހަނދާންކޮށްލަމާއި، ފިރުޢައުނުގެ ޖާހިލުކަމާއި ކިބުރުވެރިކަން

ހަޟްރަތުގެ ގޮތުގެނުކުރުމުގައި، އަނިޔާވެރިކަމާއި، ދުލުވެރިކަން ހަމަ ތަޤުވާވެރިކަމުގައި ދެކޮޅުހެދުން ﷲ ގެ ރަސޫލުބަހުން މުސްލިމުން އަދިވެސް ޖިހާދުކޮށްގެ އިސްލާމް ހަޟްރަތުންގެ ދީނުގަ ﷲ މުސްލިމުންގެ އަޅުގަޑުގެ ނަމަވެސް މުސްލިމުންގެ އިސްލާމުކުރެއްވި ފަސޭހަކޮށް ހަޟްރަތުން ދިރިއުޅުއްވި އޭނާގެ މުސްލިމުކަމުގައި ކުރައްވައެވެ. އެހިސާބު،

ވަރަށްބޮޑު ހަނގުރާމަތަކާއި އެބައިމީހުންނަށް ކުރިމަތިވިއެވެ. އަދި ވާރޭނުވެހި ގިނަދުވަސްވުމުގެ ސަބަބުން ބިންގަނޑު ހިލި، ދަނޑުގޮވާންތަކަށް މުޅިން ސުންނާފަތިވެ ހިނގައްޖެއެވެ. އެއަށްފަހު ގަދަވިއްސާރަތައް ފޮނުއްވައި، އެބައިމީހުންނަށް އުވިއްސާރައިގެ ސަބަބުން ފެން ބޮޑުވި މުސީބާތަކާއި ކުރިމަތިކުރައްވައިފިއެވެ.

ފިރުޢައުނުގެ މީހުންގެ މައްޗަށް ކުރަމުންދިޔަ ވިއްސާރައަކީ ބޮޑު މުސީބާތަކަށް ވީހިނދު، އެކަމުން އެބައިމީހުން ސަލާމަތްވުމަށް ދުޢާކޮށްދެއްވުން އެދި މޫސާގެފާނުގެ އަރިހަށް ހިނގައްޖެއެވެ. މާތް الله ވަޢުދުކުރެއްވި ބަސްފުޅުގެ މަތިގައި ވެއެވެ.

"އެއުރެންގެ މައްޗަށް މި ޢަޛާބު އައިސް ޖެހުނުހިނދު އެއުރެން ދެންނެވޫއެވެ! އޭ މޫސާގެފާނެވެ! ކަލޭގެފާނުގެ ވެރި ރަސްކަލާނގެ ޙަޟްރަތުން ތިމަންމެންނަށްޓަކައި، ދުޢާއެއް ކޮށްދެއްވާށެވެ! ކަލޭގެފާނާ އެކަލާނގެ ޢަހުދުކުރެއްވި ޢަހުދަށްޓަކައި ދުޢާކޮށްދެއްވާށެވެ. ހަމަކަށަވަރުން، ތިމަންމެންގެ ކިބައިން މިޢަޛާބު ފިއްލަވާލައްވައިފިނަމަ، ހަމަކަށަވަރުން ތިމަންމެން ކަލޭގެފާނަށް އީމާންވާ ހުށީމެވެ! އަދި ކަލޭގެފާނުގެ އަރިހުގައި އިސްރާއީލުގެ ދަރިން ފޮނުވާހުށީމެވެ." (ސޫރަތުލް އަޢުރާފު: 134)

އެހިނދު މޫސާގެފާނު الله ގެ ޙަޟްރަތުގައި ދުޢާ ދަންނަވައިފިއެވެ. އަދި ވިއްސާރައިގެ ނިމުން ގެނެސްދެއްވައި، ބޮޑުވެފައިވާ ފެންގަނޑު ހިންދަވައިދެއްވައި، ގޮވާމުން ދަނޑުބިންތަކަށް މުއްސަނދިކަން ދެއްވުން އެދި އެކަލޭގެފާނު ދުޢާކުރެއްވިއެވެ. އެހިނދު، الله އެމުސީބާތަށް އެބައިމީހުންގެ ކިބައިން ދުރުކޮށް ދެއްވިއެވެ. ނަމަވެސް އެމީހުން، އެމީހުންގެ ވަޢުދަކަށް ބުރަދަމަކުރިކަމެއް ނުކުރިއެވެ. އެބައިމީހުން މިދި ކަމަކަށްވެސް އެބައިމީހުން މިދިޔަ ވަޢުދުތަކެވެ.

ގެއްލުވަނިވި އަނިޔާތަކާއި ފޮނުއްވުން

ވިސްނުމުގެ ބިރުން އެބައިމީހުންގެ ވަޢުދު އޮޅުވައި، ދިރުމިތަކަށް ރައްޔިތުން، އެބައިމީހުންގެ މައްޗަށް الله ގެއްލުވަނިވި އަނިޔާތަކާއި ފޮނުއްވިއެވެ. އެގެއްލުވަނިވިތަކަށް އެބައިމީހުންގެ ދަނޑުތަކަށް ސޫދާނަގަނޑިތަކަށް، އެތަކެއްޗެހި އެބައިމީހުންނާ ބޮޑު މުސީބާތަކަށް ވެއްޖެއެވެ. އެހިނދު އެބައިމީހުން މޫސާގެފާނުގެ އަރިހަށް ގޮސް ދަންނަވައިފިއެވެ. މިމުސީބާތުން ތިމަންމެން ސަލާމަތްވުމަށް ދުޢާކޮށް ދެއްވާށެވެ! މިމުސީބާތުން ތިމަންމެން ސަލާމަތްވެއްޖެނަމަ، ކަލޭގެފާނު އެދިވަޑައިގަންނަވާ ކަންތައްތަކަށް ތިމަންމެން ކިޔަމަންވާހުށީމެވެ. އެހިނދު

މުސާފަރުން ދުޢާކޮށް ދެއްވުމުން އެ މުސާފިރުން އެބައިމީހުން ސަލާމަތްކޮށް ދެއްވައިދިނެވެ. ނަމަވެސް އެބައިމީހުންގެ ވެރިޔަކަށް އެބައިމީހުން އިޙްސާންތެރިވެ ނުކުރިއެވެ.

އުކާނުގެ މުސާފިރުން ކުރިމަތިވިކަށްވުން

މިސްރުގެ މީހުންނަށް އަންހެނާވެސް އެހެން މުސާފިރުން الله ކުރިމަތިވިކަށްވިއެވެ. މިފަހަރު އެބައިމީހުންނަށް ޖެހުނީ އުކާނުގެ މުސާފިރެވެ. އެކިއެކި ބަލިމަސް ފަޅިރަކުން އުކާނުމަސް ފަޅިރެޖެން ދިމާއި ވަރިހަޑިއެއް ފަތަރިންނެވެ. އެހެންނު އަންހެނާވެސް އެބައިމީހުން މުސާފަރުންގެ އަތިރަށް އަރިސް ދެންނެވިއެވެ. އޭ މުސާފަރުންނެވެ. ތިމަންމެން މިމުސާފިރުން ސަލާމަތްކޮށްދެއްވުން އެދި ކަލާގެފުޅުން ދުޢާކުރައްވާށެވެ! މިމުސާފިރުން ތިމަންމެން ސަލާމަތްވެއްޖެނަމަ، ހަމަކަށަވަރުން ތިމަންމެންގެ ވެރިޔާ ތިމަންމެން ޝުކުރުވެރިވާނެމެވެ. އެހެންދުނު، އެމުސާފިރުން އެބައިމީހުން ސަލާމަތްކޮށް ދޭށޭވުން އެދި الله އަށް މުސާފަރުން ދުޢާ ދެންނެވިއެވެ. ދެން އެމުސާފިރު ފިލައި ހިނގައްޖެއެވެ. ނަމަވެސް އެބައިމީހުންގެ ވެރިޔާ އެބައިމީހުން ނުފުއްދިއެވެ.

ބާރުގެ މުސާފިރު ކުރިމަތިވިކަށްވުން

މިސްރުގެ މީހުން ކުރި ވަޒީރާއި، އަހަރުމެން އިޤާރާއި، އަންހެނާވެސް އެބައިމީހުންގެ ނުތައްޖެހިކަމަން ބުރުޢަލިހިނދު، الله ، އެބައިމީހުންގެ މައްކަން ބާރުގެ މުސާފިރެއް ފޮނުއްވައިދިނެވެ. އެބޮއްޓަށް އަރިސް، އެބައިމީހުންގެ ކަބަޒުލިގެ ތޮޅުއަށް ފުދު، ގިނަބަދަލުކަމް ގޮތްތަގައި އެޅުނު ފުރުމުން އެގެސަޑަވުން އެބައިމީހުންނަށް ދިމިއްޖެން ދެމިފާހިސާބަށް ހިނގައްޖެއެވެ. އެހެންދުނު، އަންހެނާވެސް އެބައިމީހުން މުސާފަރުންގެ އަރިހަށް ގޮސް، މިމުސާފިރުން ސަލާމަތްކޮށްދެއްވުން ދެއްވައިދިނަމަ، އެބައިމީހުންގެ ވެރިޔާ ފުއްދުއި، ދިޔުނާއިޖެގެ ދަރިން ދުޢާދެންނެވުމަކަށް ދަންނަވައިދިނެވެ. ދެން މުސާފަރުން ދުޢާކުރެއްވިއެވެ. އެހެންދުނު، އެމުސާފިރު އެބައިމީހުންގެ ކިބައިން ފިލައިގެން ހިނގައްޖެއެވެ. ނަމަވެސް އެބައިމީހުންގެ ވެރިޔާ އަބަދުވެސް އެބައިމީހުން އިޙްސާންތެރިވެ ނުކުރިއެވެ.

ބޮޑުން، ޖަހަން ބަދަލުކަށްވުން

މިސްރުގެ މީހުންގެ ވަޒީރާއި އަހަރުމެން އިޤާރާއި އެބައިމީހުންގެ ނުތައްޖެހިކަމަކާއި އަންހެނާވެސް ސާބިތުވިހިނދު،

ހަނދާންކޮށްލާ އެހެން ތުސްބީޙްއް ﷲ އިބުލީހުގެ ދައްކަވަން

ފާސްކުރެއްވިއެވެ. އެއީ އިބުލީހުން ބޮޑާކަމާ ދެން ވެރިކަން

ބޮޑުކަމުގެއެވެ. ދުނިޔޭގެ އިސްތިއުޒާމް ތަރުތީބު ކުރެއްވުމެވެ

ގޮސްބޮޑުކަމަށް، އެވެސް ވެރިކަން ބޮޑުވީ ނަފުސުގެ

މިސްރުގެ މީހުން ބޮޑު ދަރަ ވެސް ބޮޑުވެރި ފުރަތަމަ.

އިބުލީހުންނަށް މުސްތަޙިއްޤު ކުރިމަތިވުން އިބުލީހުގެ

އާދަމްގެފާނަށް ސަޖިދަކުރުން ދުނިޔޭގެ ސަބަބުން ދޭތެ،

އިބުލީހުގެ ބަޑު ތަކަބުރު ކުރީއެވެ. އެހެނދު އިބުލީސްމީން

އިބުލީހުން ސަޖިދަކުރުން ދުނިޔޭގެ ﷲ ގެ

ރަސޫލުންގެ ދެކޮޅަށް އިބުލީހުގެ އިބުލީސް ކުރި

ހިނގައްޖެއެވެ. މާތް ﷲ ވަޙީކުރެއްވި ބަސްފުޅުގެ މާނަގައި ވެއެވެ.

"ހަމަކަށަވަރުން، ތަޤްދީރުގެ ހަފުރަތަކާއި، ވާޖިބުގެ އިންސާން

މުތްލަޤުކުރެއްވުމަށް، މިކަން ތަޢާލާގެ ފުރުޞަތުގެ މީހުން

ހިތްޖެހިވެ. (އެއީ) އިބުލީސް ހުކުމްކުރެވުމަށް ތަޤްދީރެވެ. ފަހު،

އިބުލީހުގެ ހަމަކަން ދެކޮޅު ތަކަބުރުވެރިކަމަށް، ފިއީ މިކަމުގެ ހުކުމް

ކަމަކަށް އިބުލީސް ބުނީއެވެ. ތަނީ އިބުލީހުގެ ނުބައިކަމެއް

ޖެހިއްޖެއަށް، ދުނިޔޭގެ ފާޑުގެ ތަރިކަތާ މީހުންގެ

ސަޖިދަކުރުން ޖެހޭތަކުން ހަދައިފި އިބުލީސް ހަނދާނުވި ނުވެއެވެ!

އިބުލީހުގެ ސިފަ ގުނުވަ ﷲ ގެ [illegible]

[illegible] އިބުލީހުގެ ހިތުގައި ދެވޭއެވެ. [illegible]

[illegible] ކިބަޅުމުން، އަދި ޖައްސާ ޖާއިޒު ކަމެއް

އާދަމްގެފާނު ބޮޑުވުން ކަންތައްތަކަށް އާދަމްގެ ކަމެއްގެ ކިބައިން

ގޮސްގޮތް ކަމުގައި ވެއްސެ، ކަމެއްގެ ދިމާވާ ބަޔަކު ކަމެއްގައި

މިކަމުން ނުވާނެއެވެ. ދެން ކަންތައް، ބަދަލުގެ ހުރި

އާދަމްގެފާނު ކަމުގައި (ފުރުޞަތުދިނުމުގެ) ޖީވާނާއި، ގެއްލުންތަކާއި،

އަސާނީއި، ބަލާއި، ވެ ތިމަންރަސްކަލާނގެ އިބުލީހުގެ ދެކޮޅަށް

ފުރުޞަތުވެއެވެ. ދުނިޔެސް އިބުލީސް ބޭނުންކުރިއެވެ. އަދި އިބުލީސް

ކުރުމުގެ ބަދަލު ކަމުގައި ވެއެވެ." (ސޫރަތުލް އަޢްރާފު: 130-133)

ފިތުނައިގެ ހަލާކަން ދުނިޔަކުރުވާ، މިސްރު

ދުކަކުރުމުން

ފާޅުވެގެންދިޔަ އިބަރާ ހެޔޮކަމާ ފިތުނައިގެ، މިސްރުގެ

މީހުންނަށް ގެނބުނުވަރު ވެސް އިބުލީހުން ހިތި އިބުލީހުގެ

ނަފްސާނީކަމާއި، ހަކަތަކަކީ ސާބިތުވެގެންނެވެ. މިސްރުގެ

ރަސްކުރުން ބޮޑުކަމެއްގެ ބަދަލުގެ ދުނިޔެއެވެ. އިސްލާމީ މީހުންނަށް

އަހަރެމެން ކުރުކަމުގައި ސާބިތުވެގެންނެވެ. އިބުލީސް ތިކާރާ

ނުކުރުވޭނެކަން މޫސާގެފާނަން ހަދީސްވިނިދު، ފިރުޢައުން ހަމަކަށަވަރުއޮތުމަކީ الله ގެ ބަސްފުޅުގައި މޫސާގެފާނު ދުޢާކުރެއްވިއެވެ. އެކަލާނގެ ވަޙީކުރެއްވި ބަސްފުޅުގެ މާނަގައި ވެއެވެ.

"މޫސާގެފާނު ދަންނަވިއެވެ. އަހަރެންގެ ވެރި ރަސްކަލާކަލާއެވެ! ހަމަކަށަވަރުން، ތިބާރަސްކަލާނގެ، ފިރުޢައުނަށާއި، އޭނާގެ ބޮޑެތިންނަށް ދުނިޔޭގެ ދިރިއުޅުމުގައި ޒީނަތްތެރިކަމާއި، މުދާތަކެއް ދެއްވީމުއެވެ. އަހަރެންގެ ވެރި ރަސްކަލާކަލާއެވެ! (އެތަކެއްޗިން) އެއުރެން ތިބާރަސްކަލާނގެ ތެދުމަގުން (މިސްކީނުން) އެއްކިބާ ކުރަމުއެވެ. އަހަރެންގެ ވެރި ރަސްކަލާކަލާއެވެ! އެއުރެންގެ މުދާތައް ހަލާކުކުރައްވައި، ނެތިކުރައްވާނދޭވެ! އަދި އެއުރެންގެ ހިތްތައް ހަރުކަށިކުރައްވައި، ސިއްކަ ޖައްސަވާނދޭވެ! ފަހެ، އެއުރެންނަކީ ވޭންދެނިވި އަޒާބު ބަލާދުށް ފެނިއްޖައުމަށް ދާންދެން، އެއުރެން އީމާންއެއް ނުވާނެތެވެ. އެކަލާނގެ ވަޙީކުރައްވައިފައެވެ. ހަމަކަށަވަރުން، ތިޔަ ދެބަކަލުންގެ ދުޢާ އިޖާބަކުރައްވައިފީއެވެ. ފަހެ، ތިޔަދެބަކަލުން ސީދާމަގުގައި ތިއްބަވާށެވެ! ނުދަންނަ މީހުންގެ މަގެއް ތިޔަ ދެބަކަލުން ތަބާވެވޭގައި ނުގެންނަވާށިކަމެވެ." (ސޫރަތު ޔޫނުސް: 89-88)

ކޮންމެއަކަސް ޝަރުޢުން ބޭނުގައި [illegible]

ބަޔަކާ ދެއްކައިގެން ހަރުން ބޭރަށް ދިއުމުގެ [illegible] މީހުން، ފިރުޢައުނުގެ އަމުން އަމުރިއެވެ. އެބައިމީހުން [illegible] އޮޅި، މިސްރު ދޫކޮށް ފިލުމަށެވެ. އެހެންކަމުން އެބައިމީހުން ދަތުރު ރޭގަނޑުން ދިޔައީ އެފަދަކަމަކަށް މުސާރަ ވާން ގޮތްގަމީންނެވެ. އެބައިމީހުންގެ ގަނާތަކް އެއްކުރުމުގެ އިތުރުން، އެކަން ނިންމާފައި އަރިސް ދެއްކެވިތަން މިސްރުމީހުންގެ އަތުން ގިނަބަދަލުކަން ހަލުގެ ގޮތަކާ ހެދިއެވެ.

އިސްރާއީލުގެ ދަރިން ފިލިކަން ފިރުޢައުނަށް އެނގުން

މޫސާގެފާނާއި، އެކަލޭގެފާނަން ތަބާވި މިސްކީނުން ދަތުރުފުޅު ރޭގަނޑުގެ ވަގުތުގައެވެ. އެބައިމީހުން މިސްރުން ފެށި ރަށްތަކުގެ ސަރަޙައްދާ ވީ ފަޅުއަރާއެވެ. ފިރުޢައުން އައީ ދެވަނަގެ އާދަދުން ވިލިން، ކަނޑުގެ އައްސޭރިއާ ހަމައަށް އެބައިމީހުން ދަތުރުކުރެއްވިއެވެ. ދެން އެތަނުގައި އެބައިމީހުން މަޑުކޮށްލިއެވެ.

ބަނީއިސްރާއީލުގެ މީހުން ރަތުވިލާކަނޑު ދިމާއަށް ދުއްވާކުރުމާއި، އެބައިމީހުން، ފިރުޢައުނުގެ ލަޝްކަރުން ސަލާމަތްވެ، ފިރުޢައުނުގެން

ދިރާއިކަން ފިޔަވަޅުއަޅަން އަންގައި އެހިސާބުންނުވެ. އެހެނީ،
އުޅަނދުފަހަރުގެ ކަންތައްތައް ނިންމައިދިނުމަށްޓަކައި، ވެރިކަމަ ހަވާލުކުރެއް
ތަޢާރުފުކުރުމަށް ފިޔަވަޅުއަޅަން އަމުރުކުރައްވާނެއެވެ.

ކަންތައްތަކަށް އެބަނދަރުގައި އުޅަނދުފަހަރުން މަސްވެރިކުރުން
ދިގުވަމުގެން ތާންފުދުމުން، ކަންބޮޑުވެ ހާސްތުފަހިވީ މިހެން އިތުރަށް
ކަންބޮޑުވާންފަދައެވެ. އަދި ޙުސައިން އިބްނި ނޫން ނަމަކަށް ކިޔުން
މީހަކު އައިސް ދަންނަވައިފިއެވެ. މިއީ ތިމަންމާނަނަން ގެރާ ނަހަދާށެވެ
ހުރަސްކަށެވެ. ކުރިމަތިވެގެން މިއޮއްސި ކަސޭހެވެ. ފަހަރެއްގައި ވަކި
ދުއްވަނަންގެ ތަރުކާތެވެ. ހަމަކަހަލަ ގޮތެއް ވެފައިވާ އުފާވެރި
މިކަންތަކުން އަޑުއަހައިފިއެވެ. ހަމަހިތާ މިޒާޖުން މުޙާރަބާވެފައެވެ. ހަމަހިފާ މިޒާޖުން
ނުވާނެއެވެ. މިކަންކަމާގުޅޭ މުސްލިމު الله ގެ އަމުރުފުޅުގެ
އިންސާފުވެރިވެއެވެ. އެކަމާގުޅޭ މީހުން ވިސްނުމުގެ އެބައިމީހުންގެ
ވަރަށްގިނަ ބައިގަނޑު ޚިޔާލުތަފާތުވުން ފާހަގަވެއެވެ. ނަމަވެސް
އިންސާނުންނަކީ ވަރަށް ޚިޔާލުތަފާތު، އަވަސް ނަތީޖާއަށް އަރާ ބައިގަނޑު
ވުމުން، އެބައިމީހުން ދީނީ ވަރަށްބޮޑަށް ކެތްތެރިވެވޭނެއެވެ. އެހެންކަމުން،
މާތް الله މުސްލިމުންނަށް ވަޙީކުރައްވައިފިއެވެ. ކަލާނގެ ރަސޫލާ
ކަމުގެ ތަރުޖަމާނުގެ ޢިބާދަތްތަކެވެ! އެހެންކަމުން، އެއަޅުކަލުން
ކިޔަމަންތެރިވެއްޖެނަމަ މުސްލިމުން، އެކަލާނގެ ރަސޫލާ

ތަޤްވާވެރިވުމަށް ޙަޤީޤީ ގޮތުން ނަސޭހަތްދެއްވާފައިވެއެވެ. އެހެންކަމުން ކަލާނގެ ރަސޫލާ ކިޔަމަންތެރިވުމެވެ.
ބައިބައިވުމާ، ކަލާނގެ ދީނަށް ތަބާވާ ތަޤްވާވެރި ކަލާނގެ
ފަރާތުން ދެވިފައިވާ ރުޚުސަތެއް ފަދައެވެ. މި ފަރާތުން ދެއްވާ ވަޙީގެ ދަށުން
މުސްލިމުންގެ ތެރޭގައި ދަރަޖަ ނުބަދަލުވާ ތާޢަތާއި ނުގުޅޭ ތާޢަތުގެ
އެކަމުގައި، މުސްލިމުން ތަޤްވާވެރިކަމާއި ކެތްތެރިވުމެވެ. އަދި
ބައިބައިވުމާދުރުވުމަށް ކަލާނގެ ހުކުމާއި ދިމާވެއެވެ.

ކަންތައްތަކުގައި، ބައި އިޚްތިލާފުގެ މިހެން ދެކޮޅުން
ބަދަލުވުމާ، އެބައިމީހުންނަކީ ހުރިހާ އެބައިމީހުން ދުރުހެލިވެ ތިބުން
ދީނުގެ ތަޢުލީމު ދެނެގަތުމަށް ބަލާ. ތަކުރާރުކުރައްވައެވެ. އެހެންކަމުން،
އެބައިމީހުން ބަލައިގަތް ދީނުގެ ތަޢުލީމު ތަފާތުވުމާ ކަލާނގެ
ދަރުބާރު، ކަންބޮޑުވެގެން މުސްލިމުން ދެކޮޅުވެއެވެ. ކަލާ
ދެމިއޮތުމަށް ބަދަލުވާން ދެއްވާފައިވަނީ الله ގެ ރަސޫލާ ތަޤްވާ
ދުވަސް ދަރަޖައިގަޅެއްވީ! ކަންބޮޑުވާ އިސްލާމީ އެހެންކަމުން الله
މުސްލިމުން އަށްވެއެވެ.

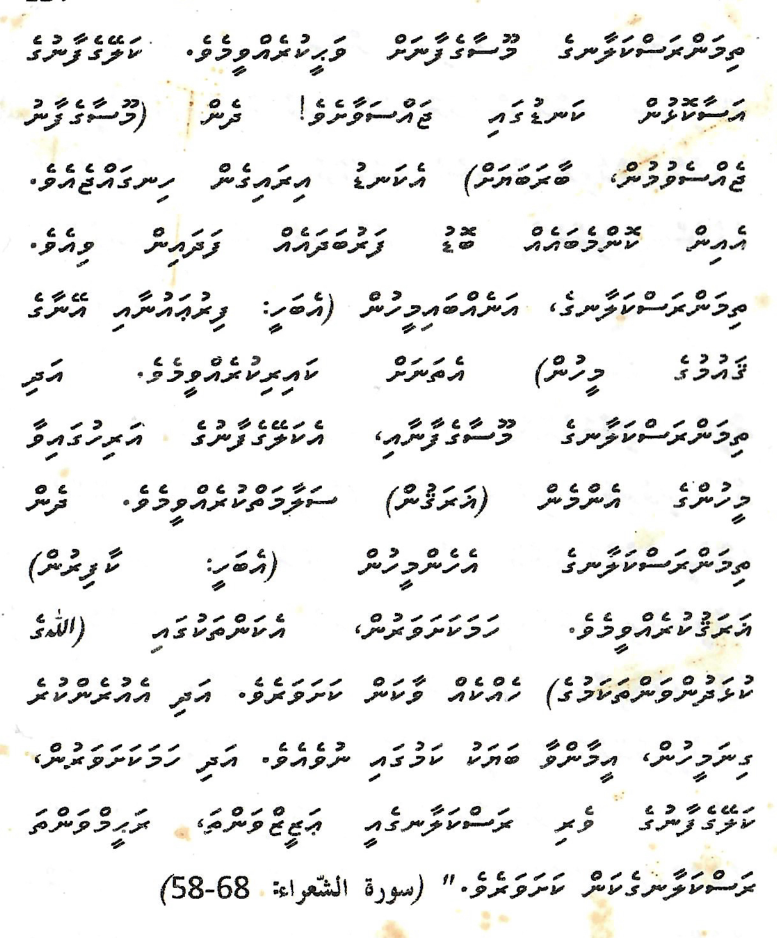
ފިރުޢައުން ޣަރަޤުކުރެއްވުން

ފިރުޢައުނާއި، އޭނާގެ ލަޝްކަރަށް ކަނޑުގެ އަޅުއްސޮޑިއަން ނުކުމެވުނުހިނދު އެބައިމީހުންނަށް ފެނުނީ ގަނޑުވެފައި އޮތް ކަނޑު ހުރަސްކޮށް، ބަނީއިސްރާއީލުގެ މީހުން ދަތުރުކޮށް ދިޔައީއެވެ. އެހިނދު، ފިރުޢައުން އޭނާގެ މީސްތަކުންނާ ދިމާއަށް އެނބުރި ބުނެފިއެވެ. ނިކަން ދެކެލާށެވެ. ކަނޑު ބައިބައިވެ، ސާފުވެ ދަގުޓަކުއްލުމަށްޓަކައި ތިމަން އަހުރެން ކަލާކަށްވުން ކަނޑު އެއްޗިހި އެހެރަން ބަދަލުވެފައެވެ.

ކަންމައްކަސް ބަނީއިސްރާއީލުންގެ ކަންތަތައް އަވަހަށް ނިންމައިލުމަށްޓަކައި ހުކުރު ހުރަސްކުރުމަށް ފިރުޢައުނާއި، އޭނާގެ ލަޝްކަރު އެކަނޑުފުށުގެ މަގުމަތި އިހުތިޔާރުކުރިއެވެ. އަދި ދަތުރުކުރަމުން ގޮސް ކަނޑުގެ މެދަށް ހަމައަށް ދެވުނުތަނާ އިރު އަޑުގަދަ ދުޢާއިވާމަން ވާތީ الله ކަނޑަށް އަމުރުކުރައްވައިފިއެވެ. އެހިނދު، ކަނޑުގެ މަތިފަރާތުގައި ހުރި ގަނޑުވުނުގެ ބައިތަށް ތިރިވެ، ފިރުޢައުނުގެ ލަޝްކަރު ކަނޑަށް ޣަރަޤުވާން ފެށިއެވެ. މިވަނީގެ އަޑީގެ އައިސް މިޒުހާނުކަން އެހެދުންހިނދު، ފިރުޢައުން ބިރުން ގަސްގަސް ބުނެފިއެވެ. އިސްރާއީލުގެ ދަރިން އަޅުކަންކުރާ ކަލާނގެ ފިޔަވައި އެހެން

އިލާހަކު ނުވާކަމަށް މިޔަން ހުރިވުމުގައިވެއެވެ. މިވަނީ ހުރިހާ އެބައިމީހުންގެ ތެރެއިން ވާގިހަލުވިވެފައެވެ. ނަމަވެސް އޭނާގެ އެބޭނުމަކީ الله ގެ ޙަޟްރަތުން އޭނާ ސަލާމަތްކޮށްދޭނެ ބޮޑުމަކަން ނުވިއެވެ. އޭރުވެސް ވަގުތުގައިވެސް ގޮސްފައިވެ. ވާތީ الله ވަޙީކުރައްވާ ބަސްފުޅުގެ މާނަގައިވިއެވެ.

"ފަހެ، މިހުރިހާ ކަންތައްތަކުގެ، ފުރިހަމަ ކަމާއި، ބަޔަކު ތަކުރާރުކޮށް (ތަކާއި ބިރުގެ) ހަޖަތާ ކަންކަމުގައި، މަސައްކަތް މަޤާމުތަކުން އެއްޗެއް (އެބަހީ: ފިރުޢައުނާއި، އޭނާގެ ޖުނޫދުގެ މީހުން) ބޭރުކޮށްލީމުއެވެ. އަދި ނުޖެހޭ އެފަދައިން އެބަ އިސްރާއީލުގެ ދަރިންނަށް މިހުރިހާ ކަންތަކުގެ އެތަކެއް ވާރުތަކުރުވީމުއެވެ. ފަހެ، އެއުރެން (ފިރުޢައުނާއި، އޭނާގެ ޖުނޫދުގެ މީހުން) ކަށަށްބައިމީހުންގެ ފަރަތުން ގޮސް ކަނޑުގައިހުރި ބަރުބަސްކުރުކޮށްލީމެވެ. ފަހެ، އެއުރެން އެއްބާރުކޮށް ކަނޑުބަސްކަން ފެނުނީހިނދު، މާސްގެ ފަރާގެ އަސްބާބުން ދުނިޔެމިއެވެ. ހަމަކަށަވަރުން އެއުރެން މިކަންތައް އަޅުވައިގެންނެވެ. ވިލާގެވިއެވެ. އެކަލާގެ ދަރިން ހަމަހަކިކަ އެހެނިހެނީ ވަރުގަދަވީއެވެ. ހަމަކަށަވަރުން، މިކަންތަކުގެ ދަރިން ބާރު ކުރެސްތަކާއިގެ މިކަންތަކުގެ ދަރިންއާރު (ނަފްސުކުރެއްވުމުގައި) ބަލައިލަން ފައްޓެވެ. އެކަލާގެ މިކަންތަކުގެ ދަރިން މަގުޑުރެއްކާއްފައިވެއެވެ. ފަހެ،



ތިމަންރަސްކަލާނގެ މޫސާގެފާނަށް ވަޙީކުރެއްވީމެވެ. ކަލޭގެފާނުގެ
ޢަސާކޮޅުން ކަނޑުގައި ޖައްސަވާށެވެ! ދެން (މޫސާގެފާނު
ޖެއްސެވުމުން، ބާރަބައިކޮށް) އެކަނޑު ފަޅައިގެން ހިނގައްޖެއެވެ.
އެއިން ކޮންމެބައެއް ބޮޑު ފަރުބަދައެއް ފަދައިން ވިއެވެ.
ތިމަންރަސްކަލާނގެ، އަނެއްބައިމީހުން (އެބަހީ: ފިރުޢައުނާއި އޭނާގެ
ޤައުމުގެ މީހުން) އެތަނަށް ކައިރިކުރެއްވީމެވެ. އަދި
ތިމަންރަސްކަލާނގެ މޫސާގެފާނާއި، އެކަލޭގެފާނުގެ އަރިހުގައިވާ
މީހުންގެ އެންމެން (ގަރަޤުން) ސަލާމަތްކުރެއްވީމެވެ. ދެން
ތިމަންރަސްކަލާނގެ އަނެއްމީހުން (އެބަހީ: ކާފިރުން)
ގަރަޤުކުރެއްވީމެވެ. ހަމަކަށަވަރުން، އެކަންތަކުގައި (اللهُ
ކުޅަދާނަވަންތަކަމުގެ) ހެއްކެއް ވާކަން ކަށަވަރެވެ. އަދި އެއުރެންގެތެރެ
ގިނަމީހުން، އީމާންވާ ބަޔަކު ކަމުގައި ނުވެއެވެ. އަދި ހަމަކަށަވަރުން،
ކަލޭގެފާނުގެ ވެރި ރަސްކަލާނގެއީ ޢަޒީޒުވަންތަ، ރަޙީމުވަންތަ
ރަސްކަލާނގެކަން ކަށަވަރެވެ." (سورة الشّعراء: 58-68)

(ނިމުނީ)